

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO LINO KARALIAUS, KURIAM PRADĖTA APKALTOS BYLA, IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO ALEKSANDRO SACHARUKO, KURIAM PRADĖTA APKALTOS BYLA, VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2010 m. spalio 27 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Armano Abramavičiaus, Tomos Birmontienės, Prano Kuconio, Kęstučio Lapinsko, Zenono Namavičiaus, Ramutės Ruškytės, Egidijaus Šileikio, Algirdo Taminsko, Romualdo Kęstučio Urbaičio,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

dalyvaujant pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo atstovams Seimo nariui Vyteniui Povilui Andriukaičiui ir Seimo kanceliarijos Teisės departamento Valstybinės teisės skyriaus vyresniesiems patarėjams Edvinui Mušinskiui, Pranui Žukauskui,

suinteresuotiems asmenims – Seimo nariams Linui Karaliui ir Aleksandrui Sacharukui,

suinteresuoto asmens – Seimo nario L. Karaliaus atstovui advokatui Sauliui Ženteliui,

suinteresuoto asmens – Seimo nario A. Sacharuko atstovui advokatui Vygantui Barkauskui,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, viešame Teismo posėdyje 2010 m. spalio 6–7 d. išnagrinėjo bylą Nr. 32/2010-33/2010 pagal pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstytą paklausimą, ar Seimo nario A. Sacharuko konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui A. Sacharukui pagrįstumui

ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadoje, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, ir Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyta paklausimą, ar Seimo nario L. Karaliaus konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadoje, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Konstitucinio Teismo 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu „Dėl paklausimų sujungimo į vieną bylą“ pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 9 d. paklausimai Nr. 1B-41/2010 (byla Nr. 32/2010) ir Nr. 1B-42/2010 (byla Nr. 33/2010) sujungti į vieną bylą ir jai suteiktas numeris 32/2010-33/2010.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

I

1. Pareiškėjas – Seimas 2010 m. gegužės 25 d. priėmė nutarimą Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui Linui Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ (toliau – ir Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimas Nr. XI-838), kuris įsigaliojo 2010 m. birželio 9 d. Šiuo nutarimu Seimas pradėjo apkaltos procesą Seimo nariui L. Karaliui (1 straipsnis) ir kreipėsi į Konstitucinį Teismą išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui L. Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti (toliau – Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui) išvadoje, prieštarauja Konstitucijai (2 straipsnis).

Pareiškėjo – Seimo paklausimas Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. birželio 9 d.

Seimas 2010 m. gegužės 20 d. priėmė nutarimą Nr. XI-829 „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ (toliau – ir Seimo 2010 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. XI-829), kuris įsigaliojo 2010 m. gegužės 30 d. Šio nutarimo 1 straipsniu Seimas pritarė prie jo pridedamai Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadai „Dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui“ (toliau – Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada), o 2 straipsniu pripažino, kad Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui darbą baigė.

Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje nustatyta:

„Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 74 straipsniu ir Seimo statuto 236 straipsnio 3 dalimi,

d a r o i š v a d a:

1. Surinkti, ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina Seimo narių grupės teikime nurodyto kaltinimo Seimo nariui Linui Karaliui dėl išvykimo į užsienio kelionę be pateisinamos priežasties nedalyvavus 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 dienomis vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose ir 2010 m. sausio 15, 20 dienomis vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tuo galimai sulaužius Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidus Konstituciją, pagrįstumą.

2. Surinkti, ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina Seimo narių grupės teikime nurodyto kaltinimo Seimo nariui Linui Karaliui dėl sąmoningo ir tyčinio Lino Karaliaus melavimo Seimui, savo nedalyvavimą Seimo plenariniuose posėdžiuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose dangstant išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais, tuo galimai sulaužius Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidus Konstituciją, pagrįstumą.

3. Vertindama surinktus, ištirtus ir įvertintus įrodymus bei nustatytas faktines aplinkybes, susijusias su Seimo narių grupės teikime nurodytu kaltinimu Seimo nariui Linui Karaliui dėl sąmoningo savo Seimo nario pažymėjimo palikimo kitam Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui sudarant jam galimybę pasinaudoti Lino Karaliaus balso teise ir galimo šių Seimo narių išankstinio susitarimo siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas, Komisija nusprendė atskirai pareikšti nuomonę dėl Seimo narių grupės teikime nurodytų kaltinimų ir atskirai – dėl Komisijos nustatytų kitų faktinių aplinkybių, susijusių su šiuo kaltinimu:

3.1. Surinkti, ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės nepatvirtina Seimo narių grupės teikime nurodyto kaltinimo Seimo nariui Linui Karaliui dėl sąmoningo savo Seimo nario pažymėjimo palikimo kitam Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui, sudarant jam galimybę pasinaudoti Lino Karaliaus balso teise, ir galimo šių Seimo narių išankstinio susitarimo siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas pagrįstumo;

3.2. Ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina Komisijos nustatytais Seimo nario Lino Karaliaus veiksmais paliekant Seimo nario pažymėjimą, nededant pastangų surasti paliktą pažymėjimą, dėl ko susidarė sąlygos šiuo pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui, padaryto pažeidimo rimtumą bei kaltinimo galimai sulaužius priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidus Konstituciją pagrįstumą. Ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės leidžia Komisijai daryti išvadą, kad Seimo nario Lino Karaliaus veiksmuose galima įžvelgti subjektyvių nusikalstamos veikos požymių. Seimo narys Linas Karaliaus žinojo

Konstitucijos ir įstatymų reikalavimus, sąmoningai juos netinkamai vykdė ir nors šių padarinių (kad už jį Seimo narys Aleksandras Sacharukas balsuotų Seimo plenarinių posėdžių salėje) nenorėjo, bet sąmoningai leido jiems atsirasti, o tokia veika gali būti laikoma kaip padaryta netiesiogine tyčia.

4. Surinkti, ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina Seimo narių grupės teikime nurodyto kaltinimo Seimo nariui Linui Karaliui privačios užsienio kelionės metu nepagrįstai naudojusi jam išduotą diplomatinę pasą, tuo galimai diskreditavusi valstybės ir Seimo autoritetą ir galimai sulaužiusi Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidusi Konstituciją, pagrįstumą.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, kad Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikime pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui dalis pateiktų kaltinimų yra pagrįsti ir rimti, todėl yra pagrindas pradėti Seimo nario Lino Karaliaus apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seime.“

2. Pareiškėjas – Seimas 2010 m. gegužės 25 d. priėmė nutarimą Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ (toliau – ir Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimas Nr. XI-837), kuris įsigaliojo 2010 m. birželio 9 d. Šiuo nutarimu Seimas pradėjo apkaltos procesą Seimo nariui A. Sacharukui (1 straipsnis) ir kreipėsi į Konstitucinį Teismą išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui A. Sacharukui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti (toliau – Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui) išvadoje, prieštarauja Konstitucijai (2 straipsnis).

Pareiškėjo – Seimo paklausimas Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. birželio 9 d.

Seimas 2010 m. gegužės 20 d. priėmė nutarimą Nr. XI-828 „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ (toliau – ir Seimo 2010 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. XI-828), kuris įsigaliojo 2010 m. gegužės 30 d. Šio nutarimo 1 straipsniu Seimas pritarė prie jo pridedamai Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadai „Dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui“ (toliau – Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvada), o 2 straipsniu pripažino, kad Seimo specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui darbą baigė.

Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nustatyta:

„Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 74 straipsniu, Seimo statuto 236 straipsniu,

d a r o i š v a d a:

1. Surinkti, ištirti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina teikime nurodyto kaltinimo, kad Seimo narys Aleksandras Sacharukas, naudodamasis Lino Karaliaus Seimo nario pažymėjimu, Seimo plenarinių posėdžių metu ir sąmoningai 11 kartų balsuodamas už pastarąjį, galimai sulaužė Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidė Konstituciją, pagrįstumą.

2. Vertindama surinktus, ištirtus ir įvertintus įrodymus bei nustatytas faktines aplinkybes, susijusias su Seimo narių grupės teikime nurodytu kaltinimu Seimo nariui Linui Karaliui dėl sąmoningo savo Seimo nario pažymėjimo palikimo kitam Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui, sudarant jam galimybę pasinaudoti Lino Karaliaus balso teise ir galimo šių Seimo narių išankstinio susitarimo siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas, Komisija nusprendė atskirai pareikšti nuomonę dėl Seimo narių grupės teikime nurodytų kaltinimų ir atskirai – dėl Komisijos nustatytų kitų faktinių aplinkybių, susijusių su šiuo kaltinimu:

2.1. Surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės nepatvirtina teikime nurodyto kaltinimo, kad Seimo nariai Aleksandras Sacharukas ir Linas Karalius turėjo išankstinį susitarimą dėl balsavimo, siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas, ir tuo galimai sulaužė Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidė Konstituciją, pagrįstumą.

2.2. Surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmuose yra galimai nusikalstamų veikų subjektyvių požymių, nes Seimo narys Aleksandras Sacharukas žinojo Konstitucijos ir įstatymų reikalavimus, sąmoningai netinkamai juos vykdė, sąmoningai balsavo su Lino Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir sąmoningai numatė padarinius, kurių jis siekė, – užregistruoti Seimo posėdyje Seimo narį Liną Karalių ir pasisavinti Seimo nario Lino Karaliaus valios išreiškimą balsuojant.

3. Surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina teikime nurodyto kaltinimo, kad Seimo narys Aleksandras Sacharukas viešoje erdvėje išsakytais teiginiais, pateikdamas tikrovės neatitinkančias balsavimo už Seimo narį Liną Karalių aplinkybes, galimai sulaužė Seimo nario priesaiką ir galimai šiurkščiai pažeidė Konstituciją, pagrįstumą.

4. Surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės sudaro pagrindą kreiptis į Generalinę prokuratūrą ir perduoti jai Komisijos surinktą medžiagą dėl teikime nurodytų Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmų tyrimo.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, kad Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikime pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui dalis pateiktų kaltinimų yra pagrįsti ir rimti, todėl yra pagrindas pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seime.“

II

1. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui 2010 m. liepos 30 d. buvo gauti suinteresuoto asmens – Seimo nario L. Karaliaus atstovo advokato S. Žentelio ir suinteresuoto asmens – Seimo nario A. Sacharuko atstovo advokato V. Barkausko rašytiniai paaiškinimai.

2. S. Žentelio paaiškinimuose pateikiami šie argumentai.

2.1. Seimo narys L. Karalius neginčija, kad, nesuderinęs su Seimo valdyba, 2009 m. gruodžio 29 d. išvyko į užsienio kelionę ir be pateisinamos priežasties nedalyvavo 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tačiau pažymi, kad tokie jo veiksmai savaime neturėtų būti laikomi Seimo nario priesaikos sulaužymu, kartu ir šiurkščiu Konstitucijos pažeidimu. Pasak S. Žentelio, turi būti nustatytos kitos reikšmingos aplinkybės, o ypatingas dėmesys turi būti skiriamas pažeidimo sunkumui, pavojingumui, padarymo aplinkybėms, sukeltoms pasekmėms.

Seimo statuto 15¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta sankcija (t. y. mėnesio, kurį Seimo narys be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavo daugiau kaip pusėje Seimo posėdžių, kuriuose iš anksto buvo numatytas ir numatytu laiku įvyko balsavimas dėl teisės aktų priėmimo, atlyginimo mažinimas vienu trečdaliu) reiškia, kad Seimo nario L. Karaliaus padarytas pažeidimas yra drausminis (procedūrinis), jis nėra laikomas pavojingu ar sunkiu, už jo padarymą nėra taikoma griežta atsakomybė. Šią sankciją taikanti Seimo Etikos ir procedūrų komisija šio pažeidimo taip pat nelaiko sunkiu, kadangi per visą Seimo istoriją nė vienam Seimo nariui ši sankcija nebuvo taikyta.

Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nenurodė išsamių ir pagrįstų argumentų, kodėl Seimo narys L. Karalius už padarytą pažeidimą turi netekti Seimo nario mandato; kitiems Seimo nariams už analogiškus pažeidimus jokios nuobaudos nebuvo taikomos. Toks skirtingas elgesys su Seimo nariais, padariusiais analogiškus pažeidimus, pasak S. Žentelio, prieštarauja Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintam konstituciniam asmenų lygybės principui.

Tai, kad Seimo narys L. Karalius pažeidimą padarė dėl lengvabūdiškumo ir neatsakingumo, o ne kokiais nors savanaudiškais, su Seimo nario pareigomis nesuderinamais tikslais, patvirtina šie faktai: kelionės po Azijos šalis laiką jis suplanavo dar iki to, kai jam tapo žinoma, kad Seimo rudens sesija bus pratęsta; apie tai sužinojęs, jis kreipėsi į kelionių agentūrą „BPC Travel“, siekdamas pakeisti skrydžio Bankokas–Vilnius datą į 2010 m. sausio 12 d., tačiau patenkinti jo prašymo nebuvo galimybės; jis priėmė sprendimą išvykti į kelionę ir nei Seimo valdybos, nei savo padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės apie tai neinformavo dėl to, kad apie galimybės pakeisti grįžimo datą nebuvimą sužinojo prieš pat išvykimą.

Seimo narys L. Karalius pripažino padaręs pažeidimą, jis nesiekė jokių neigiamų padarinių ir nemanė, kad toks pažeidimas yra rimtas ir gali sukelti neigiamus padarinius. Be to, jis

savanoriškai atsisakė sausio mėnesio atlyginimo. Darydamas šį pažeidimą Seimo narys L. Karalius nežinojo ir negalėjo žinoti (nes tai niekur nėra apibrėžta, nėra teismų praktikos ir pan.), kad už pažeidimą, kuris pagal Seimo statutą yra laikomas procedūrinis ir už kurį baudžiama mėnesio atlyginimo sumažinimu trečdaliu, jam gali būti pradėtas apkaltos procesas ir grėsti pašalinimas iš pareigų bei Seimo nario mandato panaikinimas.

2.2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada, kad „surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina antrojo kaltinimo suinteresuotam asmeniui – dėl melavimo Seimui apie savo nedalyvavimą Seimo ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose dangstant išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais – pagrįstumą“, grindžiama ne objektyviais faktais ir duomenimis, o spėlionėmis ir prielaidomis, kadangi nei Seimo nario L. Karaliaus, nei jo padėjėjos-sekretorės Viktorijos Vaičiulienės paaiškinimai bei tarnybinio telefono 2010 m. sausio mėn. detalus pokalbių sąrašas šio fakto nepatvirtina. S. Žentelio nuomone, tirti šių veiksmų atitiktį Konstitucijai nėra jokio pagrindo, o Konstitucinis Teismas šioje dalyje bylą turėtų nutraukti.

2.3. Seimo narys L. Karalius Seimo nario pažymėjimą frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose paliko netyčia. Šiuose jo veiksmuose negali būti nustatomas nusikalstamos veikos požymio – netiesioginės tyčios buvimas ar nebuvimas, kadangi Seimo nario pažymėjimo palikimas ir pastangų jį surasti nedėjimas neužtraukia baudžiamosios atsakomybės. S. Žentelio nuomone, Konstitucinis Teismas šioje dalyje bylą turėtų nutraukti.

Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui teigimu, Seimo nario pažymėjimo palikimo sąmoningumą patvirtina ta aplinkybė, kad duodamas interviu žurnalui „Žmonės“ Seimo narys L. Karalius teigė: „Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai. Todėl prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai.“ Tačiau tai, kad suinteresuotas asmuo buvo supažindintas su interviu tekstu ir jo neginčijo, jokių būdu neįrodo, jog duodamas interviu jis pasakė būtent tokią frazę ir ji buvo išspausdinta žurnalo numeryje pažodžiui, bei nepaneigia Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimų, jog žurnale „Žmonės“ išspausdinta frazė tėra žurnalistės L. Radzevičienės interpretacija.

2.4. Seimo narys L. Karalius, asmeninės kelionės metu naudodamas diplomatinį pasą, Seimo nario priesaikos nesulaužė ir nepadarė šiurkštaus Konstitucijos pažeidimo, nes, kaip nustatyta Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje, asmeninės kelionės metu naudodamasis diplomatinio pasu jis nepažeidė jokių teisės aktų. S. Žentelio nuomone, prašymas ištirti, ar Seimo nario L. Karaliaus teisėtais, niekur neuždraustais veiksmais buvo šiurkščiai pažeista Konstitucija, vertintinas kritiškai.

Pasak S. Žentelio, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada, kad Seimo narys L. Karalius savo veiksmais – diplomatinio paso naudojimu asmeninės

kelionės metu diskreditavo valstybės valdžią ir sukompromitavo diplomatinę tarnybą bei valdžios institucijas, grindžiama prielaidomis, o ne nustatytais faktinėmis aplinkybėmis, kurios patvirtintų, kad šio Seimo nario veiksmai iš tikrųjų sukėlė neigiamas pasekmes šalies ir jos valdžios institucijų prestižui bei reputacijai.

3. V. Barkausko paaiškinimuose pateikiami šie argumentai:

3.1. Seimo nariui A. Sacharukui reiškiamas kaltinimas, kad jis Seimo plenariniuose posėdžiuose naudojosi Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir 11 kartų sąmoningai balsavo už jį, taip (šiurkščiai) pažeisdamas Konstituciją ir sulaužydamas Seimo nario priesaiką, yra netikslus ir netgi prieštaringas. V. Barkauskas atkreipė dėmesį, kad Seimo narys A. Sacharukas, kitaip nei nurodoma Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, balsavo ne 11, o 10 kartų.

Seimo narys A. Sacharukas neginčija faktinės aplinkybės, kad jis 2010 m. sausio 14, 19 d., naudodamasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu, už jį balsavo, tačiau šioje veikoje nėra šiurkštaus Konstitucijos pažeidimo ir (ar) Seimo nario priesaikos sulaužymo sudėties.

V. Barkauskas pažymėjo, jog Konstitucinis Teismas 2004 m. kovo 31 d. išvadoje nurodė, kad ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas, taip pat kad sprendžiant, ar Respublikos Prezidento veiksmai šiurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti konkrečių veikslių turinį ir jų atlikimo aplinkybes. Pasak suinteresuoto asmens atstovo, ši konstitucinė doktrina *mutatis mutandis* taikytina ir Seimo nario apkaltai.

Vertinant Seimo nario A. Sacharuko padaryto pažeidimo sunkumą atsižvelgtina į pažeidimo padarymo aplinkybes, pažeidimo išskirtinumą, pažeidimo pasekmes, taip pat į kitas reikšmingas aplinkybes.

Pažeidimas, kurį padarė Seimo narys A. Sacharukas, nėra pirmasis toks pažeidimas. Seimo Etikos ir procedūrų komisija ne kartą yra svarsčiusi atvejus, kai buvo balsuojama už nesančius Seimo narius, tačiau nė karto nebuvo inicijuota apkalta. Ši komisija svarstė minėtą Seimo nario A. Sacharuko elgesį ir 2010 m. sausio 21 d. priėmė sprendimą Nr. 101-1-4 „Dėl balsavimo vienasmeniškumo pažeidimo“, kuriame nusprendė, kad jis pažeidė Seimo statuto 111 straipsnio 4 dalį, Lietuvos Respublikos Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 dalies 3, 5 punktų nuostatas, ir skyrė jam įspėjimą. V. Barkauskas nesutinka su Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados teiginiu, kad Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. sausio 21 d. sprendimas ir jos veiklos praktika neturi įtakos Seimo nariui A. Sacharukui reiškiamų kaltinimų pagrįstumo vertinimui, nes tai neatitinka konstitucinio Seimo narių lygybės principo.

Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nustatyta ne tik tai, kad Seime buvo atvejų, kai Seimo nariai, pasinaudodami kitų Seimo narių pažymėjimais,

Seimo posėdžiuose balsuodavo už juos, bet ir tai, kad individualaus Seimo nario mandato ir balsavimo vienasmeniškumo pažeidimai buvo žinomi ir Seimo vadovybei, ir Seimo Etikos ir procedūrų komisijai, kuri yra Seimo struktūrinis padalinys, kompetentingas atitinkamai reaguoti ir teikti siūlymus Seimui, siekdamas užkirsti kelią tokius pažeidimus daryti ateityje (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados motyvuojamosios dalies II skyriaus 4 punktas). Taigi Seime ne tik yra susiformavusi praktika, kad Seimo nariai permanentiškai balsuoja už Seimo posėdžiuose nedalyvaujančius Seimo narius, neretai net ne už vieną, bet ir yra nusistovėjusi Seimo reakcija į tokius atvejus. Tuo tarpu Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nepateikiami nei motyvai, nei argumentai, kodėl šio Seimo nario pažeidimas yra išskirtinis. Skirtingai vertinant atskirų Seimo narių veiksmus būtų nusižengta asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms principui, teisingumo principui, nes apie pažeidimo pavojingumą būtų sprendžiama ne pagal patį pažeidimą ir jo pavojingumą, bet „pagal personaliją“.

Balsavimas už Seimo narį L. Karalių naudojantis jo Seimo nario pažymėjimu neturėjo įtakos balsavimo rezultatams, nes Seimo sprendimai buvo priimami didele balsų persvara, todėl tai nesukėlė reikšmingų, o juo labiau sunkių padarinių.

3.2. V. Barkausko teigimu, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados rezoliucinės dalies 3 punkte ir jos motyvuojamojoje dalyje nevysiškai sutampa kaltinimo formuluotės, jos yra ydingos. Tikrovės neatitinkančių aplinkybių pateikimas ir melagingi teiginiai apie tikrovės neatitinkančias aplinkybes, nepaisant tam tikrų panašumų, yra skirtingos veikos, todėl šių aplinkybių kumuliacija yra negalima. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje apkaltos pagrindu nurodomas „galimai įvykdytas Konstitucijos pažeidimas“, nors pagal Konstitucijos 74 straipsnį pagrindas Seimo nario apkaltai yra ne bet koks, o tik šiurkštus Konstitucijos pažeidimas.

Seimo nutarimas, kuriuo pritarta Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadai, ir pati išvada vertintini sistemiškai, kaip vienas dokumentas. Šios išvados aprašomoji, motyvuojamoji ir rezoliucinė dalys turi atitikti viena kitą, tačiau jos rezoliucinė dalis neatitinka motyvuojamosios dalies. Pareiškus tokį prieštarinę kaltinimą, nepagrįstai apribojama Seimo nario A. Sacharuko teisė į gynybą, kadangi teisė žinoti, kuo yra kaltinamas, neabejotinai yra viena pagrindinių asmens, kuriam taikoma apkaltos procedūra, teisių, suponuojanti apkaltą inicijuojančio subjekto pareigą pareikšti konkretų kaltinimą. Pasak V. Barkausko, ne tik reiškiamas nekonkretus kaltinimas Seimo nariui A. Sacharukui, bet ir iš viso nėra nurodomas veiksmas ar sprendimas, kurio atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti.

V. Barkauskas nesutiko su Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados aprašomosios dalies 3.3 punkte išdėstytais kaltinimais, nes dar iki to, kai per

Seimo posėdį kilo sąmyšis dėl balsavimo iš savo ar ne savo darbo vietos, Seimo narys A. Sacharukas kreipėsi į Seimo kanceliarijos darbuotoją, kuris atsakė, kad negalima savo Seimo nario pažymėjimu balsuoti iš kito Seimo nario darbo vietos, ir nurodo, kad tai patvirtina to darbuotojo, t. y. Seimo posėdžių sekretoriato vyresniojo specialisto Arūno Glavicko, paaiškinimai.

V. Barkauskas teigė, jog, kitaip nei nurodoma Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, Seimo narys A. Sacharukas žiniasklaidos atstovams nesakė, kad jis kreipėsi į Seimo kanceliarijos atstovus būtent 2010 m. sausio 14 d. Televizijos kanalo TV3 laidoje „Žinios“ 2010 m. sausio 20 d. parodytame interviu jis sakė: „Vakar aš buvau patikintas, kad Seime yra tokia tvarka, kad Seimo narys negali balsuoti iš kito asmens vietos, dėl to aš pabandžiau prabalsuoti iš kito asmens vietos ir kreipiausi į kanceliariją, kad jie pašalintų trūkumus.“ Iš esmės analogiškai jis kalbėjo ir 2010 m. sausio 20 d. televizijos kanalo LNK laidoje „Žinios“. Taigi darytina išvada, kad viešojoje erdvėje Seimo narys A. Sacharukas nepaskleidė tikrovės neatitinkančios ir (ar) melagingos informacijos. Tai reiškia, kad vertinant šį kaltinimą nėra suinteresuoto asmens Seimo nario A. Sacharuko veiksmų, kurių atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti.

V. Barkausko nuomone, Konstitucinis Teismas šioje dalyje turėtų nutraukti bylą arba konstatuoti, kad Seimo narys A. Sacharukas šiurkščiai nepažeidė Konstitucijos ir nesulaužė Seimo nario priesaikos, nes jis nepaskleidė tikrovės neatitinkančių, o juo labiau melagingų žinių apie balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybes.

III

1. Seimas kartu su Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimais Nr. XI-837 ir Nr. XI-838 Konstituciniam Teismui pateikė:

– Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadą, kuriai Seimas pritarė 2010 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. XI-828, ir Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui posėdžių rengimo dokumentus, susirašinėjimo dokumentus komisijos organizacinės veiklos klausimais ir komisijos posėdžių garso įrašus (toliau – Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga);

– Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadą, kuriai Seimas pritarė 2010 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. XI-829, ir Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui posėdžių rengimo dokumentus, susirašinėjimo dokumentus komisijos organizacinės veiklos klausimais ir komisijos posėdžių garso įrašus (toliau – Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga).

2. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gauti: UAB „Omnitel“ Administravimo skyriaus vadovo Vidmanto Venskūno 2010 m. rugpjūčio 17 d. raštas Nr. 42603-2040 „Dėl informacijos pateikimo“, TEO LT, AB, I. e. Rizikų valdymo skyriaus direktoriaus pareigas Tado Vyšniausko 2010 m. rugpjūčio 19 d. raštas Nr. 01-2-254 „Dėl informacijos

pateikimo“, UAB „TEZ TOUR“ direktoriaus Aleksandro Sukovo 2010 m. rugpjūčio 24 d. raštas Nr. 1-2520 „Atsakymas į 2010-08-17 dienos paklausimą Nr. 14B-497(2.4)“, UAB „Žurnalų leidybos grupės“ žurnalo „Žmonės“ vyr. redaktorės Dainos Lingienės (Žemaitytės) raštas „Dėl informacijos pateikimo“ (Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. rugpjūčio 24 d.), UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinės direktorės Zitos Sarakienės 2010 m. rugpjūčio 24 d. raštas Nr. 10/282S, su kuriuo kartu buvo pateiktas kompaktinis diskas su LNK televizijos 2010 m. sausio 20 d. laidos „Žinios“ įrašu, UAB „Tele-3“ l. e. TV3 žinių vyr. redaktoriaus Dariaus Ratauto 2010 m. rugpjūčio 25 d. raštas, su kuriuo kartu buvo pateiktas kompaktinis diskas su TV3 televizijos 2010 m. sausio 20 d. laidos „Žinios“ įrašu, Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento direktoriaus Jurgio Bridžiaus 2010 m. rugpjūčio 30 d. raštas Nr. S-2010-7928 „Dėl informacijos pateikimo“, UAB „Irmusta“ direktorės Irenos Ozerdam 2010 m. rugpjūčio 30 d. raštas Nr. 001 „Atsakymas į paklausimą dėl informacijos pateikimo“, Seimo kanclerio Jono Mileriaus 2010 m. rugsėjo 7 d. raštas Nr. S-2010-8226 „Dėl paaiškinimų“, Seimo kanclerio Jono Mileriaus 2010 m. rugsėjo 7 d. raštas Nr. S-2010-8227 „Dėl informacijos pateikimo“, Seimo kanclerio Jono Mileriaus 2010 m. spalio 5 d. raštas Nr. S-2010-9099 „Dėl informacijos pateikimo“, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininko Algimanto Salamakino 2010 m. spalio 5 d. raštas Nr. S-2010-9092 „Dėl informacijos pateikimo“.

IV

1. Konstitucinio Teismo posėdyje pareiškėjo – Seimo atstovai Seimo narys V. P. Andriukaitis, Seimo kanceliarijos Teisės departamento Valstybinės teisės skyriaus vyresnieji patarėjai E. Mušinskis ir P. Žukauskas savo paaiškinimus grindė Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadomis ir palaikė jose suformuluotus kaltinimus. Seimo narys V. P. Andriukaitis atsakė į užduotus klausimus.

2. Konstitucinio Teismo posėdyje suinteresuotas asmuo – Seimo narys L. Karalius ir jo atstovas advokatas S. Žentelis bei suinteresuotas asmuo – Seimo narys A. Sacharukas ir jo atstovas advokatas V. Barkauskas iš esmės pakartojo 2010 m. liepos 30 d. Konstituciniam Teismui rašytiniuose paaiškinimuose išdėstytus argumentus, taip pat pateikė papildomus paaiškinimus ir dokumentus bei atsakė į užduotus klausimus.

3. Konstitucinio Teismo posėdyje buvo apklausti liudytojai: Seimo narys Algimantas Salamakinas, Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento direktorius Jurgis Bridžius, Seimo kanceliarijos Seimo posėdžių sekretoriato Posėdžių rengimo poskyrio vyresnysis specialistas Arūnas Glavickas, UAB „Irmusta“ direktorė Irena Ozerdam, UAB „Tez Tour“ direktorius Aleksandras Sukovas, UAB „BPC Travel“ direktorius Gvidas Aukštuolis, žurnalo „Žmonės“ vyriausioji redaktorė Daina Lingienė (Žemaitytė), žurnalo „Žmonės“ žurnalistė

Laisvė Radzevičienė, LNK televizijos laidos „Žinios“ žurnalistas Aurelijus Griškevičius, televizijos TV3 laidos „Žinios“ žurnalistas Artūras Anužis.

Į Konstitucinio Teismo posėdį taip pat buvo kviesta liudytoja Seimo nario L. Karaliaus padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė. Ji informavo, kad Konstitucinio Teismo posėdyje dalyvauti negali, ir pateikė medicinos įstaigos išduotą dokumentą (forma Nr. 113/a).

4. Konstitucinio Teismo posėdyje buvo apklausti specialistai: Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas, Seimo kancleris Jonas Milerius, Užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento direktorius Vytautas Pinkus.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija 2008 m. lapkričio 2 d. priėmė sprendimą Nr. 191 „Dėl 2008 m. spalio 12 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų galutinių rinkimų rezultatų“ (toliau – Vyriausiosios rinkimų komisijos 2008 m. lapkričio 2 d. sprendimas Nr. 191), kuris 2008 m. lapkričio 2 d. buvo oficialiai paskelbtas interneto svetainėje, o 2008 m. lapkričio 6 d. – „Valstybės žiniuose“. Šio sprendimo 3 punktu *inter alia* nuspręsta pagal rinkimų rezultatus daugiamandatėje ir vienmandatėse rinkimų apygardose nustatyti asmenis, kurie išrinkti į Seimą. Tokių asmenų sąrašas pateiktas Vyriausiosios rinkimų komisijos 2008 m. lapkričio 2 d. sprendimo Nr. 191 3 priede „Asmenys, išrinkti į Lietuvos Respublikos Seimą“, kuriame nustatyta, kad *inter alia* L. Karalius išrinktas Seimo nariu.

Vyriausioji rinkimų komisija 2008 m. lapkričio 18 d. priėmė sprendimą Nr. 208 „Dėl 2008 m. lapkričio 2 d. sprendimo Nr. 191 „Dėl 2008 m. spalio 12 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų galutinių rinkimų rezultatų“ papildymo ir pakeitimo“ (toliau – Vyriausiosios rinkimų komisijos 2008 m. lapkričio 18 d. sprendimas Nr. 208), kuris 2008 m. lapkričio 18 d. buvo oficialiai paskelbtas interneto svetainėje, o 2008 m. lapkričio 20 d. – „Valstybės žiniuose“. Šio sprendimo 3 punktu *inter alia* nuspręsta: „Pripažinti Aleksandrą Sacharuką nuo 2008 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimo nariu, išrinktu daugiamandatėje rinkimų apygardoje pagal Tautos prisikėlimo partijos kandidatų sąrašą.“

Išrinktas Seimo narys L. Karalius Seimo 2008 m. lapkričio 17 d. posėdyje, o Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2008 m. lapkričio 20 d. posėdyje prisiekė būti ištikimi Lietuvos Respublikai; prisiekė gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą; prisiekė visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.

2. 2010 m. kovo 16 d. 54 Seimo nariai pateikė Seimui teikimą „Pradėti apkaltos procesą

Lietuvos Respublikos Seimo nariui Linui Karaliui“, tą pačią dieną 50 Seimo narių pateikė Seimui teikimą „Pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Aleksandr Sacharuk“.

3. Seimas 2010 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. XI-696 „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ (toliau – Seimo 2010 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. XI-696) 1 straipsniu sudarė Specialiąją tyrimo komisiją dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui.

Seimo 2010 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. XI-696 buvo keičiamas Seimo 2010 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. XI-764 „Dėl Seimo nutarimo „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“, kuriuo buvo pakeistas vienas iš Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui narių, ir Seimo 2010 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. XI-799 „Dėl Seimo nutarimo „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Linui Karaliui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ 3 straipsnio pakeitimo“, kuriuo šiai komisijai pavesta tyrimą atlikti ir išvadą parengti iki 2010 m. gegužės 15 d.

4. Seimas 2010 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. XI-695 „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ (toliau – Seimo 2010 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. XI-695) 1 straipsniu sudarė Specialiąją tyrimo komisiją dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui.

Seimo 2010 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. XI-695 buvo keičiamas 2010 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. XI-765 „Dėl Seimo nutarimo „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“, kuriuo buvo pakeistas vienas iš Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui narių, ir Seimo 2010 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. XI-798 „Dėl Seimo nutarimo „Dėl Seimo specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo narių pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ 3 straipsnio pakeitimo“, kuriuo šiai komisijai pavesta tyrimą atlikti ir išvadą parengti iki 2010 m. gegužės 15 d.

5. Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui 2010 m. gegužės 12 d. priėmė išvadas, kad Seimo narių grupių teikimuose pradėti apkaltos procesus Seimo nariams L. Karaliui ir A. Sacharukui dalis

pateiktų kaltinimų yra pagrįsti ir rimti, todėl yra pagrindas Seime pradėti Seimo narių L. Karaliaus ir A. Sacharuko apkaltos procesus.

6. Minėta, kad Seimo 2010 m. gegužės 20 d. nutarimų Nr. XI-829 ir Nr. XI-828 1 straipsniais pritarta atitinkamai Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoms.

7. Taip pat minėta, kad:

– Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-838 1 straipsniu nutarta Seime pradėti apkaltos procesą Seimo nariui L. Karaliui, 2 straipsniu – kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai;

– Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-837 1 straipsniu nutarta Seime pradėti apkaltos procesą Seimo nariui A. Sacharukui, 2 straipsniu – kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai.

8. Iš Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-838, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvados, kuriuose išdėstytas paklausimas Konstituciniam Teismui, turinio matyti, kad Seimas prašo pateikti išvadą, ar Konstitucijai prieštarauja:

1) Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose;

2) Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kuriais jis, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą Seimo plenariniuose posėdžiuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui;

3) Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui;

4) Seimo nario L. Karaliaus veiksmas – jam išduoto diplomatinio paso naudojimas asmeninės užsienio kelionės metu.

9. Iš Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-837, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados, kuriuose išdėstytas paklausimas Konstituciniam Teismui, turinio matyti, kad Seimas prašo pateikti išvadą, ar Konstitucijai prieštarauja:

1) Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – naudojimas Seimo nario L. Karaliaus pažymėjimu Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 11 kartų;

2) Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės.

10. Konstitucinis Teismas tirs tik nurodytų veiksmų prieštaravimą Konstitucijai ir Seimui teiks išvadą tik dėl šių veiksmų.

11. Minėta, kad Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-838 2 straipsniu kreipėsi į Konstitucinį Teismą išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai; Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-837 2 straipsniu kreipėsi į Konstitucinį Teismą išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai. Paminėtina, kad Seimo specialiųjų tyrimo komisijų išvadose nurodyti ne tik Seimo nario L. Karaliaus ir Seimo nario A. Sacharuko veiksmai, dėl kurių atitikties Konstitucijai patikrinimo kreiptasi į Konstitucinį Teismą, bet ir kiti Seimo narių veiksmai, *inter alia* tokie, kurių Seimo specialiosios tyrimo komisijos nepatvirtino, arba tokie, dėl kurių Seimo specialioji tyrimo komisija padarė išvadą, kad yra pagrindas kreiptis į Generalinę prokuratūrą.

Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalies 4 punktą Konstitucinis Teismas teikia išvadas, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 76 straipsnį paklausime Konstituciniam Teismui dėl išvados turi būti nurodyti veiksmai, kurių atitiktį Konstitucijai siūloma patikrinti, jų įvykdymo aplinkybės (1 dalies 4 punktas); Seimo paklausimas gali būti išdėstytas nutarime; kitais atvejais prie paklausimo turi būti pridėtas Seimo nutarimas dėl paklausimo patvirtinimo (2 dalis).

Aiškinant minėtas Konstitucinio Teismo įstatymo nuostatas pažymėtina, kad Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai, kurių atitiktį Konstitucijai prašoma iširti, turi būti nurodyti arba Seimo nutarime, arba atskirai surašytame paklausime, patvirtintame Seimo nutarimu. Pažymėtina ir tai, kad paklausime dėl išvados, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai, *inter alia* turi būti nurodyti tik tie veiksmai, kurių atitiktį Konstitucijai prašoma tirti; turi būti nurodytos šių veiksmų atlikimo aplinkybės, *inter alia* jų atlikimo vieta, laikas, kilę padariniai ir kt., taip pat Konstitucijos nuostatos, kurioms, pareiškėjo nuomone, prieštarauja nurodyti konkretūs veiksmai, pareiškėjo argumentai, kuriais grindžiamas atitinkamo pareigūno konkrečių veiksmų prieštaravimas Konstitucijai.

II

1. Minėta, kad pareiškėjas – Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-838 2 straipsniu kreipėsi į Konstitucinį Teismą išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai, ir 2010 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. XI-837 2 straipsniu kreipėsi į Konstitucinį

Teismą išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko konkretūs veiksmai, nurodyti Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, prieštarauja Konstitucijai.

2. Konstitucija yra valstybės valdžią ribojanti aukščiausioji teisė, joje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas (Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarimas). Demokratinėje teisinėje valstybėje visos valstybės institucijos ir visi pareigūnai privalo vadovautis Konstitucija ir teise. Valdžios atsakomybė visuomenei neatsiejama nuo konstitucinio teisinės valstybės principo; ji konstituciškai įtvirtinama nustatant, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, kad valdžios galias riboja Konstitucija (Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 31 d. išvada, 2010 m. gegužės 13 d. nutarimas).

Valstybės pareigūnai turi turėti piliečių – valstybinės bendruomenės pasitikėjimą (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d., 2010 m. gegužės 13 d. nutarimai). Tačiau kad piliečiai – valstybinė bendruomenė galėtų pagrįstai pasitikėti valstybės pareigūnais, kad būtų galima įsitikinti, jog visos valstybės institucijos, visi valstybės pareigūnai vadovaujasi Konstitucija, teise ir joms paklūsta, o Konstitucijai, teisei nepaklūstantys asmenys neitų tokių pareigų, kurioms būtinas piliečių – valstybinės bendruomenės pasitikėjimas, yra reikalinga vieša demokratinė valstybės pareigūnų veiklos kontrolė ir atsakomybė visuomenei (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d., 2004 m. liepos 1 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2010 m. gegužės 13 d. nutarimai).

3. Pagal Konstitucijos 74 straipsnį Respublikos Prezidentą, Konstitucinio Teismo pirmininką ir teisėjus, Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus, Seimo narius, šturkščiai pažeidusius Konstituciją arba sulaužiusius priesaiką, taip pat paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas, Seimas 3/5 visų narių balsų dauguma gali pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą. Tai atliekama apkaltos proceso tvarka, kurią nustato Seimo statutas.

Su apkaltos institutu yra susiję ir kiti Konstitucijos straipsniai: 63 straipsnio 5 punktas, 86 straipsnio 2 dalis, 88 straipsnio 5 punktas, 89 straipsnio 1 dalis, 105 straipsnio 3 dalies 4 punktas, 108 straipsnio 5 punktas ir 116 straipsnis. Apkaltos institutas Lietuvos konstitucinėje sistemoje sietinas ir su Konstitucijos preambulėje skelbiamu atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės siekiu, su konstituciniais asmens teisių ir laisvių apsaugos principais.

4. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis apkaltos institutas yra viena iš viešos demokratinės kontrolės formų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarimas). Įvairūs apkaltos konstitucinės sampratos aspektai yra atskleisti Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje, *inter alia* Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarime, 2004 m. kovo 31 d. išvadoje, 2004 m. balandžio 15 d., 2004 m. gegužės 25 d. nutarimuose:

– Konstitucijoje, *inter alia* jos 74 straipsnyje, įtvirtintas apkaltos – ypatingos parlamentinės procedūros instituto, konstitucinės sankcijos – pašalinimo iš užimamų pareigų – taikymas yra viena

iš valstybinės bendruomenės – pilietinės Tautos savisaugos priemonių; valstybės pareigūnai, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, asmeninius ar grupinius interesus iškelia aukščiau už visuomenės interesus, savo veiksmais diskredituoja valstybės valdžią, įstatymų nustatyta tvarka gali būti pašalinti iš pareigų;

– apkaltos proceso tvarka pritaikytos konstitucinės sankcijos (konstitucinės atsakomybės) turinį sudaro ir asmens, šiurkščiai pažeidusio Konstituciją, sulaužiusio priesaiką, pašalinimas iš užimamų pareigų, ir iš to išplaukiantis draudimas tokiam asmeniui ateityje užimti tokias Konstitucijoje numatytas pareigas, kurias asmuo gali pradėti eiti tik po to, kai duoda Konstitucijoje numatytą priesaiką.

Pažymėtina, jog apkaltos – ypatingos parlamentinės procedūros instituto taikymas nereiškia, kad už veiksmus, kurie yra apkaltos pagrindas, asmuo negali būti traukiamas kitų rūšių teisinėn atsakomybėn. Taip pat pažymėtina, kad asmens patraukimas kitų rūšių teisinėn atsakomybėn negali būti kliūtimi tokiam asmeniui taikyti apkaltą. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog konstitucinis principas *non bis in idem* nereiškia, kad už teisės pažeidimą asmuo apskritai negali būti traukiamas skirtingų rūšių teisinėn atsakomybėn (Konstitucinio Teismo 2001 m. gegužės 7 d., 2005 m. lapkričio 10 d., 2008 m. sausio 21 d., 2009 m. birželio 8 d. nutarimai). Taigi ta aplinkybė, kad už teisės pažeidimą asmeniui buvo taikyta tam tikra teisinė atsakomybė (civilinė, drausminė, administracinė, baudžiamoji ar kt.) ir šiam asmeniui už tą patį teisės pažeidimą yra taikoma konstitucinė atsakomybė, nereiškia, kad yra pažeidžiamas konstitucinis principas *non bis in idem*.

5. Kaip minėta, už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą arba paaiškėjus, kad padarytas nusikaltimas, apkaltos proceso tvarka *inter alia* gali būti panaikintas Seimo nario mandatas.

6. Pagal Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalį valstybės valdžią Lietuvoje vykdo *inter alia* Seimas. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad: konstitucinė Seimo, kaip Tautos atstovybės, prigimtis lemia ypatingą jo vietą valstybės valdžios institucijų sistemoje, jo funkcijas bei įgaliojimus, būtinus funkcijoms vykdyti; Seimas, įgyvendindamas savo konstitucinius įgaliojimus, vykdo klasikines demokratinės teisinės valstybės parlamento funkcijas: leidžia įstatymus (įstatymų leidybos funkcija), vykdo vykdomosios valdžios ir kitų valstybės institucijų (išskyrus teismus) parlamentinę kontrolę (kontrolės funkcija), steigia valstybės institucijas, skiria ir atleidžia jų vadovus bei kitus valstybės pareigūnus (steigiamoji funkcija), tvirtina valstybės biudžetą ir prižiūri, kaip jis vykdomas (biudžetinė funkcija), ir kt. (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 13 d., 2004 m. liepos 1 d., 2006 m. balandžio 4 d. nutarimai, 2009 m. sausio 15 d. sprendimas).

7. Pagal Konstitucijos 4 straipsnį „aukščiausią suverenią galią Tauta vykdo tiesiogiai ar per demokratiškai išrinktus savo atstovus“. Seimą sudaro Tautos atstovai – 141 Seimo narys, kurie renkami ketveriems metams remiantis visuotine, lygia, tiesiogine rinkimų teise ir slaptu balsavimu

(Konstitucijos 55 straipsnio 1 dalis).

8. Konstitucijos 59 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai Seime prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai.

8.1. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“, kuris yra Konstitucijos sudedamoji dalis, 5 straipsnyje nustatyta:

„Nustatomas toks Lietuvos Respublikos Seimo nario priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;

prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą;

prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.

Tepadeda man Dievas!“

Prisiekti leidžiama ir be paskutiniojo sakinio.“

8.2. Konstitucija iš Seimo nario besąlygiškai reikalauja ištikimybės priesaikos vien Lietuvos valstybei, pasižadėjimo gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas, 2009 m. gegužės 15 d. sprendimas). Konstitucija iš Seimo nario taip pat besąlygiškai reikalauja pasižadėjimo sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.

8.3. Prisiekdamas Seimo narys besąlygiškai įsipareigoja laikytis visų priesaikoje minimų vertybių. Taigi Seimo nario priesaikos aktas yra konstituciškai teisiškai reikšmingas: duodamas priesaiką išrinktas Seimo narys viešai ir iškilmingai įsipareigoja veikti taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiais aplinkybėmis jos nesulaužyti (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d., 2004 m. liepos 1 d. nutarimai, 2009 m. gegužės 15 d. sprendimas).

8.4. Konstitucinis Teismas 2004 m. gegužės 25 d. nutarime yra konstatavęs: ištikimybė Lietuvos valstybei yra neatsiejama nuo ištikimybės ir Konstitucijai; sulaužius priesaiką būti ištikimam Lietuvos Respublikai, kartu yra šiurkščiai pažeidžiama ir Konstitucija.

Šiame kontekste pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas 2004 m. kovo 31 d. išvadoje yra konstatavęs: ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas; sprendžiant, ar Respublikos Prezidento veiksmai šiurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti konkrečių Respublikos Prezidento veikslių turinį ir jų atlikimo aplinkybes; Respublikos Prezidento priesaikos sulaužymas kartu yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas, o šiurkštus Konstitucijos pažeidimas kartu yra ir priesaikos sulaužymas; Respublikos Prezidento veiksmis Konstitucija būtų šiurkščiai pažeista tais atvejais, kai Respublikos Prezidentas nesąžiningai eitų savo pareigas, veiktų vadovaudamasis ne Tautos ir valstybės interesais, bet savo privačiais interesais, atskirų asmenų ar jų grupių interesais, veiktų turėdamas tokių tikslų ir interesų,

kurie nesuderinami su Konstitucija ir įstatymais, su viešaisiais interesais, sąmoningai nevykdytų Respublikos Prezidentui Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytų pareigų.

Šios konstitucinės doktrinos nuostatos *mutatis mutandis* taikytinos ir toms teisinėms situacijoms, kai sprendžiama, ar Seimo nario veiksmai, kuriais pažeista Konstitucija, yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas.

9. Konstitucinis Teismas savo aktuose, priimtuose ankstesnėse konstitucinės justicijos bylose, *inter alia* 2004 m. gegužės 25 d., 2004 m. liepos 1 d., 2006 m. balandžio 4 d. nutarimuose, 2009 m. gegužės 15 d. sprendime, yra suformulavęs plačią oficialiąją Seimo nario konstitucinio statuso doktriną:

– Seimo nario konstitucinis statusas integruoja Seimo nario, kaip Tautos atstovo, pareigas, teises ir veiklos garantijas, atsakomybę ir yra grindžiamas konstituciniu Seimo nario laisvo mandato principu; Seimo nario laisvo mandato esmė – Tautos atstovo laisvė įgyvendinti jam suteiktas teises ir pareigas nevaržant šios laisvės rinkėjų priesakais, jį iškėlusią partijų ar organizacijų politiniais reikalavimais, nepripažįstant imperatyvaus mandato, teisės atšaukti Seimo narį; Seimo nario laisvas mandatas yra viena iš Seimo narių veiklos savarankiškumo ir lygiateisiškumo garantijų; jis – ne Tautos atstovo privilegija, o viena iš teisinių priemonių, užtikrinančių, kad Tautai bus deramai atstovaujama jos demokratiškai išrinktoje atstovybėje Seime, kad Tautos atstovybė Seimas veiks tik Tautos ir Lietuvos valstybės interesais; jis negali būti naudojamas ne Tautos ir Lietuvos valstybės interesais; Seimo nario laisvas mandatas turi būti naudojamas taip, kad Seimas galėtų veiksmingai veikti Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, kad jis deramai vykdytų savo konstitucinę priedermę; Seimo nario pareiga veikti taip, kaip jį įpareigoja Seimo nario duota priesaika, paisant iš Konstitucijos ir Konstitucijai neprieštaraujančių įstatymų kylančių reikalavimų, negali būti interpretuojama kaip reiškianti konstitucinio Seimo nario laisvo mandato principo ribojimą;

– pareigas eidami, įgyvendindami savo teises Seimo nariai vadovaujasi Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine; Seimo narys pagal Konstituciją ne tik įgyja atitinkamas teises, bet ir privalo vykdyti tam tikras pareigas, kylančias iš Konstitucijos ir jai neprieštaraujančių įstatymų; Konstitucija suponuoja tokią Seimo nario nuožiūros ir tokią Seimo nario sąžinės sampratą, kurioje tarp Seimo nario nuožiūros bei Seimo nario sąžinės ir Konstitucijos reikalavimų, Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių neturi būti atotrūkio: pagal Konstituciją Seimo nario nuožiūra ir jo sąžinė turi būti orientuotos į Konstituciją, į Tautos ir Lietuvos valstybės interesus;

– iš Konstitucijoje, *inter alia* jos 59 straipsnio 4 dalyje, įtvirtinto Seimo nario laisvo mandato principo kyla Seimo nario teisė savo nuožiūra balsuoti priimant bet kurį Seimo sprendimą – kiekvienu klausimu balsuoti pagal savo sąžinę. Seimo sprendimuose atsispindi Seimo narių daugumos politinė valia. Pagal Konstituciją Seimo valia priimant atitinkamus sprendimus negali būti pareikšta kitaip, kaip tik Seimo nariams balsuojant Seimo posėdyje ir priimant atitinkamą teisės

aktą.

10. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste konstatuotina, kad pagal Konstituciją Seimo nario mandatas yra individualus – jis suteikiamas tik tam asmeniui, kuris Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka yra išrenkamas Seimo nariu. Pagal Konstituciją Seimo narys turi teisę ir pareigą tik pats asmeniškai įgyvendinti rinkėjų jam suteiktą mandatą. Seimo nario konstitucinis statusas, integruojantis Seimo nario pareigas, teises, veiklos garantijas, atsakomybę, suponuoja tai, kad Seimo narys iš Konstitucijos ir jai neprieštaraujančių įstatymų kylančias Seimo nario – Tautos atstovo teises ir pareigas privalo įgyvendinti tik pats asmeniškai, jis jokia forma negali perleisti kitam asmeniui, *inter alia* Seimo nariui, savo, kaip Seimo nario, teisių ir konstitucinių pareigų vykdymo. Seimo nario mandato individualumas suponuoja ir tai, kad joks asmuo, *inter alia* Seimo narys, negali perimti kito Seimo nario – Tautos atstovo teisių ir pareigų, *inter alia* teisės balsuoti.

Iš Konstitucijoje įtvirtinto Seimo nario laisvo mandato principo, *inter alia* Seimo nario mandato individualumo reikalavimo, kylanti Seimo nario teisė savo nuožiūra balsuoti priimant bet kurį Seimo sprendimą gali būti realizuojama tik Seimo nariui asmeniškai išreiškiant savo valią per balsavimą Seimo posėdyje. Tuo atveju, jeigu asmeninio Seimo nario balsavimo Seimo posėdyje reikalavimo nesilaikoma, *inter alia* jeigu per balsavimą vienas Seimo narys balsuoja už kitą Seimo narį ir taip išreiškia ne Seimo nario, už kurį balsuojama, bet savo valią, nepaisoma iš Konstitucijos, *inter alia* jos 69 straipsnio, kylančių reikalavimų įstatymų priėmimo procedūrai, iškreipiami balsavimo rezultatai, sudaromos prielaidos pažeisti Konstitucijoje įtvirtintą Seimo nario laisvo mandato principą. Taip pat pažymėtina, kad ir tie atvejai, kai vienas Seimo narys balsuoja už kitą Seimo narį ir taip išreiškia to Seimo nario valią, neatitinka Seimo nario mandato individualumo reikalavimo ir traktuotini kaip iš Konstitucijos, *inter alia* jos 69 straipsnio, kylančių reikalavimų įstatymų priėmimo procedūrai nepaisymas.

11. Įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi pareigą teisės aktais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad Seimo nariai, dalyvaujantys vykdant Seimo, kaip Tautos atstovybės, funkcijas, galėtų tinkamai vykdyti savo įgaliojimus, kad nebūtų sudaryta teisinių prielaidų Seimo nariams veikti ne Tautos ir Lietuvos valstybės, bet savo asmeniniais interesais, šiuos asmeninius interesus iškelti aukščiau už visuomenės interesus, kad nebūtų sudaryta teisinių prielaidų Seimo nariams elgtis nesąžiningai, piktnaudžiauti savo įgaliojimais, kad būtų galima veiksmingai kontroliuoti, kaip Seimo nariai laikosi šių reikalavimų, ir kad Seimo nariai, jeigu jie nepaiso minėtų reikalavimų, būtų traukiami atsakomybėn pagal Konstituciją ir įstatymus.

12. Kartu pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas, 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2005 m. vasario 10 d. sprendime, kuriame buvo išaiškintas minėtas nutarimas, interpretuodamas nutarimo nuostatą, kad Seimo nario veikla yra nepertraukiama, *inter alia* konstatavo, kad:

– pagal Konstituciją Seimo narys yra profesionalus politikas, t. y. toks Tautos atstovas, kuriam darbas Seime yra jo profesinė veikla; Seimo veiklos nepertraukiamumas suponuoja ir Seimo nario, kaip Tautos atstovo, veiklos nepertraukiamumą;

– Seimo nario, kaip Tautos atstovo, konstitucinis statusas suponuoja Seimo nario konstitucinę priedermę atstovauti Tautai, taigi ir jo pareigą dalyvauti Seimo posėdžiuose;

– Seimo nario konstitucinė pareiga dalyvauti Seimo darbe apima *inter alia* jo pareigą dalyvauti ir tų Seimo struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, darbe, vykdyti kitus Konstitucijoje, įstatymuose ir Seimo statute nustatytus Seimo nario įgaliojimus; Seimo nario įgaliojimų vykdymas, taigi ir Konstitucijos 60 straipsnio 3 dalyje nurodytas Seimo nario darbas, yra ir tokia Seimo nario veikla, kai jis vykdo Seimo, jo komitetų, kitų struktūrinių padalinių pavedimus, kitas užduotis, įstatymų nustatytais atvejais atstovauja Seimo narių grupėms ir pan.;

– galimos tokios situacijos, kai Seimo narys dėl ypač svarbių asmeninių, kitų pateisinamų priežasčių negali tam tikrą laiką dalyvauti Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose ir (arba) tam tikrą laiką negali vykdyti kitų Seimo nario pareigų; toks Seimo narys minėtais atvejais turi kreiptis į įstatyme (Seimo statute) nurodytą instituciją dėl leidimo tą laiką nedalyvauti Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose, tą laiką nevykdyti kitų Seimo nario pareigų; jeigu Seimo nario nurodytos priežastys yra ypač svarbios, pateisinamos, minėtas leidimas jam suteikiamas; negavusio tokio leidimo Seimo nario nedalyvavimas Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose, kitų Seimo nario pareigų nevykdymas būtų nepateisinamas;

– galimos ir tokios situacijos, kad Seimo narys apie savo nedalyvavimą atitinkamame posėdyje iki jo pradžios negali pranešti įstatyme (Seimo statute) nurodytai institucijai; įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti, kokia tvarka ir šiais atvejais įstatyme (Seimo statute) nurodyta institucija galėtų spręsti, ar to Seimo nario nedalyvavimo atitinkamame posėdyje priežastys buvo ypač svarbios, pateisinamos;

– pagal Konstituciją negalima tokia teisinė situacija, kad, pasibaigus Seimo narių atostogoms, neveiktų Seimo komitetai, kiti struktūriniai padaliniai ir kad laikas, likęs iki kitos Seimo sesijos pradžios, būtų traktuojamas kaip prilygstantis Seimo narių atostogoms, kitam laisvalaikiui.

Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad, pagal Konstituciją išrinktam Seimo nariui prisiekus ir įgijus visas Tautos atstovo teises, atsiranda konstitucinė pareiga besąlygiškai būti ištikimam Lietuvos Respublikai, gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus. Seimo nariai, vykdydami savo funkcijas ir įgyvendindami valstybės valdžią, privalo vadovautis Konstitucija, teise ir joms paklusti, taip pat privalo veikti Tautos ir Lietuvos valstybės, o ne savo asmeniniais ar grupiniais interesais, nesinaudoti savo statusu savo ar sau artimų asmenų arba kitų

asmenų asmeninei naudai gauti. Už priesaikos sulaužymą ir šiurkštų Konstitucijos pažeidimą gali būti panaikintas Seimo nario mandatas.

Pažymėtina, jog iš Seimo nario priesaikos, Seimo nario konstitucinio statuso kyla reikalavimas, kad Seimo narys elgtųsi sąžiningai, bendraudamas su rinkėjais, visuomenės atstovais pateiktų teisingus faktus apie savo pareigų vykdymą, vengtų elgesio, žeminančio Seimo – Tautos atstovybės reputaciją ir autoritetą.

Pažymėtina ir tai, kad ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas (Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 31 d. išvada). Sprendžiant, ar Seimo narys savo veiksmais šiurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti veikslių pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, laiką, vietą, sistemingumą, pakartotinumą, trukmę, veiksmus atlikusio asmens elgesį po jų padarymo, kitas reikšmingas aplinkybes.

13. Pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime yra konstatavęs, kad „iš Konstitucijos 49 straipsnio 1 dalies, kurioje nustatyta, jog kiekvienas dirbantis žmogus turi teisę turėti poilsį ir laisvalaikį, taip pat kasmetines mokamas atostogas, ir iš Konstitucijos 60 straipsnio 4 dalies, kurioje nustatyta, kad Seimo nario pareigas, teises ir veiklos garantijas nustato įstatymas, įstatymų leidėjui kyla pareiga įstatymu nustatyti Seimo nario kasmetinių mokamų atostogų trukmę, kitas sąlygas. <...> Seimo nario atostogų įstatyminis įtvirtinimas užtikrintų ir tai, kad nebebūtų prielaidų laiką tarp Seimo sesijų konstituciškai nepagrįstai traktuoti kaip laiką, prilygstantį Seimo narių atostogoms ar kitokiam poilsui“.

14. Pažymėtina ir tai, kad Konstitucinis Teismas 2005 m. vasario 10 d. sprendime „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto (1998 m. gruodžio 22 d. redakcija) 15 straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ išaiškinimo“ išaiškino įstatymų leidėjui kylančios pareigos įstatymu nustatyti Seimo nario kasmetinių mokamų atostogų trukmę ir kitas sąlygas turinį, ir *inter alia* pažymėjo:

– „nutarimo nuostata, kad įstatymų leidėjui kyla pareiga įstatymu nustatyti Seimo nario kasmetinių mokamų atostogų trukmę, kitas sąlygas, *inter alia* reiškia, kad Seimo narių atostogos turi būti nustatytos ne bet koku Seimo išleistu teisės aktu, o būtent įstatymu, taip pat kad tokiaime įstatyme turi būti numatyta Seimo nario kasmetinių mokamų atostogų trukmė, atostogų apmokėjimo dydis, kitos esminės atostogų sąlygos.

Minėta nuostata nereiškia, kad įstatymu turi būti nustatytas fiksuotas, kiekvienais metais vis tas pats Seimo narių kasmetinių mokamų atostogų laikas (jų pradžios ir pabaigos tikslios datos). Seimas, atsižvelgdamas į savo darbotvarkę, sprendžiamus klausimus, kitas aplinkybes, kiekvienais metais gali Seimo narių kasmetinių mokamų atostogų laiką atskirai nustatyti poįstatyminiu aktu – Seimo nutarimu; šis nutarimas turi būti priimamas remiantis įstatymu, nustatančiu *inter alia* Seimo

narių kasmetinių mokamų atostogų trukmę“;

– „įstatymų leidėjas, reguliuodamas su Seimo nario kasmetinėmis mokamomis atostogomis susijusius santykius, gali ir turi nustatyti laiką, kai nevyksta Seimo posėdžiai, taip pat Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių posėdžiai, nėra vykdoma kita Konstitucijoje, Seimo statute ir įstatymuose numatyta Seimo, jo komitetų, kitų struktūrinių padalinių veikla. Seimo narių kasmetinės mokamos atostogos gali būti Seimo nutarimu nustatomos būtent tuo laiku“;

– „jeigu nutariama pratęsti eilinę Seimo sesiją arba yra sušaukiama neeilinė Seimo sesija, Seimo nariai privalo į ją susirinkti, net jeigu tuo metu jie yra išėję kasmetinių mokamų atostogų. Tokiais atvejais Seimas <...> gali ir turi nustatyti kitą laiką <...> kad Seimo nariai galėtų pasinaudoti savo konstitucine teise į kasmetines mokamas atostogas vietoje to laiko, kurį Seimo nariai išnaudojo pratęstai Seimo eilinei sesijai arba neilinei Seimo sesijai“.

15. Pažymėtina, kad pagal Konstituciją negalima tokia situacija, kad visas laikas tarp Seimo sesijų, juo labiau laikas Seimo sesijos (*inter alia* pratęstos Seimo sesijos) metu, kai nors ir nevyksta Seimo ar jo struktūrinių padalinių, kurių narys Seimo narys yra, posėdžiai, būtų traktuojamas kaip prilygstantis Seimo narių atostogoms.

16. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste konstatuotina, kad minėtos ir kitos Konstitucinio Teismo suformuluotos doktrininės nuostatos dėl Seimo nario kasmetinių mokamų atostogų iki šiol neįgyvendintos.

Pažymėtina, jog tai, kad įstatymu nėra nustatytos Seimo nario kasmetinės mokamos atostogos, nereiškia, kad Seimo narys savo nuožiūra, be Seimo statute nustatyto struktūrinio padalinio pritarimo gali pasirinkti savo atostogų laiką, *inter alia* Seimo sesijos metu, ir dėl to nevykdyti Seimo nariui Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytų pareigų.

III

1. Pagal Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalies 4 punktą Konstitucinis Teismas teikia išvadą, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai. Minėta, kad pagal Konstitucijos 74 straipsnį apkaltos proceso tvarka Seimas 3/5 visų narių balsų dauguma gali panaikinti Seimo nario mandatą.

Konstitucijos 107 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, remdamasis Konstitucinio Teismo išvadomis, Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalyje nurodytus klausimus galutinai sprendžia Seimas.

2. Pažymėtina, jog, interpretuodamas Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir 107 straipsnio 3 dalį, Konstitucinis Teismas 2004 m. balandžio 15 d. ir 2004 m. gegužės 25 d. nutarimuose yra konstatavęs, kad:

– pagal Konstituciją įgaliojimus apkaltos procese turi dvi valstybės valdžios institucijos – Seimas ir Konstitucinis Teismas. Kiekvienai iš šių valstybės valdžios institucijų Konstitucijoje yra nustatyti jos funkcijos apkaltos procese atitinkantys įgaliojimai: apkaltos byla gali būti pradėta tik

Seimo narių siūlymu (iniciatyva); išvadą, ar asmens, kuriam pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai, teikia Konstitucinis Teismas; jeigu Konstitucinis Teismas padaro išvadą, kad asmuo, kuriam pradėta apkaltos byla, šiurkščiai pažeidė Konstituciją, Seimas ne mažesne kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma gali tokį asmenį pašalinti iš užimamų pareigų, gali panaikinti jo Seimo nario mandatą;

– įgaliojimus spręsti, ar Konstitucijos 74 straipsnyje nurodyti asmenys, kuriems pradėta apkaltos byla, šiurkščiai pažeidė Konstituciją (atsižvelgiant į tai, kad šiurkštus Konstitucijos pažeidimas kartu yra ir priesaikos sulaužymas, – spręsti ir tai, ar jie sulaužė duotą priesaiką), pagal Konstituciją turi tik Konstitucinis Teismas. Konstitucinio Teismo išvada, kad asmuo šiurkščiai pažeidė Konstituciją (taigi ir sulaužė priesaiką), yra galutinė. Jokia valstybės institucija, joks valstybės pareigūnas, joks kitas subjektas tokios Konstitucinio Teismo išvados pakeisti ar panaikinti negali;

– jeigu Seimas, laikydamasis Konstitucijos, apkaltos proceso tvarka pašalina Konstitucijos 74 straipsnyje nurodytą valstybės pareigūną iš užimamų pareigų, panaikino jo Seimo nario mandatą, toks Seimo sprendimas yra galutinis.

3. Pagal Konstituciją tik Konstitucinis Teismas turi įgaliojimus spręsti, ar Seimo nario, kuriam pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai, ar Seimo narys Konstituciją pažeidė šiurkščiai. Taigi Konstituciniam Teismui nustatyta konstitucinė pareiga ištirti, ar Seimo narys atliko konkrečius veiksmus, nurodytus paklausime Konstituciniam Teismui, ir įvertinti, ar šie veiksmai prieštarauja Konstitucijai, ar Konstitucija pažeista šiurkščiai. Tirdamas, ar Seimo nario konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo paklausime, prieštarauja Konstitucijai, ar Konstitucija yra pažeista šiurkščiai, Konstitucinis Teismas tiria ir vertina tiek kartu su paklausimu Konstituciniam Teismui pateiktus įrodymus, tiek visus kitus bylą nagrinėjant Konstituciniame Teisme gautus įrodymus, patvirtinančius ar paneigiančius, kad Seimo narys atliko paklausime nurodytus konkrečius veiksmus, patvirtinančius ar paneigiančius, kad šie veiksmai prieštarauja Konstitucijai ir kad Konstitucija yra pažeista šiurkščiai.

IV

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmai – naudojimasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 11 kartų prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 išdėstytaame paklausime prašo *inter alia* pateikti išvadą, ar Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – naudojimasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 11 kartų

prieštarauja Konstitucijai.

2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje *inter alia* nurodoma, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 14 ir 19 d. plenariniuose posėdžiuose sąmoningai 11 kartų balsavo už Seimo narį L. Karalių naudodamasis jo Seimo nario pažymėjimu. Seimo narys A. Sacharukas Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui 2010 m. balandžio 7 d. posėdyje prisipažino 8 kartus sąmoningai balsavęs už L. Karalių naudodamasis jo Seimo nario pažymėjimu.

3. Seimo nario A. Sacharuko paaiškinimuose Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui nurodoma, kad už Seimo narį L. Karalių jis balsavo 11 kartų: 3 kartus už Seimo narį L. Karalių balsavo apsirikęs ir manydamas, kad naudoja savo Seimo nario pažymėjimą, paskui 8 kartus balsavo ir už save, ir už Seimo narį L. Karalių. Pasak Seimo nario A. Sacharuko, jis pažeidė Seimo statutą, t. y. padarė procedūrinį pažeidimą, kuriam įtakos turėjo bloga Seimo narių tradicija balsuoti už kolegas ir už kurio padarymą Seimo Etikos ir procedūros komisija jį nubaudė – paskyrė įspėjimą. Seimo nario A. Sacharuko teigimu, balsuodamas už Seimo narį L. Karalių jis neturėjo jokio aiškaus tikslo (savanaudiškų paskatų, daryti įtakos balsavimo rezultatams, išreikšti Seimo nario L. Karaliaus valią), o tik norėjo pabandyti, ar įmanoma iš vienos darbo vietos balsuoti dviem Seimo nario pažymėjimais (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. SN-001, Konstitucinio Teismo byla Nr. 32/2010-33/2010 (toliau – KTb), t. III, l. 140; Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7, 16 d. apklausų stenogramos, t. III, l. 141–173; t. IV, l. 107–119).

Pasak Seimo nario A. Sacharuko, už jo padarytą Seimo statuto pažeidimą to paties statuto 20 straipsnio 2 dalyje yra numatyta vienintelė sankcija – prasižengusio Seimo nario įspėjimas. Nei Seimo statute, nei kituose įstatymuose kitų nuobaudų už nesąžiningą balsavimą Seime nėra numatyta, todėl apkaltos proceso prieš jį pradėjimą Seimo narys A. Sacharukas vertina kaip įstatyme nenumatytos bausmės taikymą, vertintiną kaip Konstitucijos 31 straipsnio 4 dalies pažeidimą („Bausmė gali būti skiriama ar taikoma tik remiantis įstatymu“) (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. gegužės 12 d. raštas, KTb, t. V, l. 92–94).

4. Seimo nario A. Sacharuko atstovo advokato V. Barkausko 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pažymėta, kad suinteresuotam asmeniui Seimo nariui A. Sacharukui reiškiamas kaltinimas yra netikslus ir netgi prieštaringas, nes Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados rezoliucinėje dalyje ir kitose jos vietose nurodomi skirtingi Seimo nario A. Sacharuko balsavimo už Seimo narį L. Karalių atvejų skaičiai – 11 arba 10. V. Barkauskas teigia, kad suinteresuotas asmuo Seimo narys A. Sacharukas neginčija faktinės aplinkybės, kad jis 2010 m. sausio 14 ir 19 d. balsavo už Seimo

narį L. Karalių naudodamasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu, tačiau mano, kad nurodytoje suinteresuoto asmens Seimo nario A. Sacharuko veikoje nėra šiurkštaus Konstitucijos pažeidimo ir (ar) Seimo nario priesaikos sulaužymo sudėties.

Pasak suinteresuoto asmens atstovo, vertinant Seimo nario A. Sacharuko padaryto pažeidimo sunkumą atsižvelgtina į pažeidimo padarymo aplinkybes, pažeidimo išskirtinumą, pažeidimo pasekmes, taip pat į kitas reikšmingas aplinkybes. V. Barkausko teigimu, pažeidimas, kurį padarė suinteresuotas asmuo Seimo narys A. Sacharukas, nėra pirmas toks pažeidimas naujausiųjų laikų Lietuvos parlamentarizmo istorijoje. Seimo Etikos ir procedūrų komisija ne kartą yra svarsčiusi balsavimo už nesančius Seimo narius atvejus, tačiau nė karto nebuvo inicijuojama apkalta. Todėl V. Barkauskas mano, kad dėl suinteresuoto asmens Seimo nario A. Sacharuko turėtų būti sprendžiama laikantis konstitucinio Seimo narių lygybės principo, taip pat teisingumo principo, nes kitaip dėl pažeidimo pavojingumo būtų sprendžiama atsižvelgiant ne į patį pažeidimą ir jo pavojingumą, bet į tai, koks asmuo jį padarė („personaliją“).

Vertindamas Seimo nario A. Sacharuko padaryto pažeidimo sunkumą V. Barkauskas teigė, kad balsavimas už Seimo narį L. Karalių naudojantis jo Seimo nario pažymėjimu neturėjo įtakos balsavimo rezultatams, nes Seimo sprendimai buvo priimami didele balsų persvara. Todėl tai nesukėlė reikšmingų, juo labiau sunkių padarinių. Be to, jis nurodė, jog Seime yra susiformavusi praktika, kad Seimo nariai nuolat balsuoja už posėdyje nedalyvaujančius kitus Seimo narius, taip pat kad nei Seimo vadovybė, nei Seimo Etikos ir procedūrų komisija nesiėmė veiksmų keliui tokiems pažeidimams užkirsti ateičiai. Tuo tarpu Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nepateikiami nei motyvai, nei argumentai, kodėl Seimo nario A. Sacharuko pažeidimas yra išskirtinis.

5. Seimo narys A. Sacharukas Konstitucinio Teismo posėdyje prisipažino, kad balsavo už Seimo narį L. Karalių, ir paaiškino, kad taip pasielgė dėl Seime vyraujančios balsavimo už kitus Seimo narius praktikos, kai Seimo nariai kiekvieną dieną balsuoja už Seimo plenariniuose posėdžiuose nedalyvaujančius Seimo narius ir taikomos atsakomybės, kai už nesąžiningą balsavimą pažeidžiant vienasmeniškumo principą griežčiausiai yra baudžiama tik įspėjimu. Seimo narys A. Sacharukas prieš jį pradėtą apkaltos procesą įvertino kaip oponentų politinį susidorojimą su juo.

Seimo narys A. Sacharukas paaiškino, kad balsuodamas pirmus du kartus už Seimo narį L. Karalių jis nepastebėjo informaciniame ekrane pasirodančio įspėjamojo pranešimo, kad jungiamasi prie sistemos ne iš savo darbo vietos, nes toks pranešimas buvo sunkiai pastebimas ir be garsinio signalo. Savo veiksmus – balsavimą už Seimo narį L. Karalių jau po to, kai apie tai pranešė Seimo kanceliarijai, jis paaiškino tuo, kad norėjo kitiems Seimo nariams parodyti galimybę taip balsuoti.

6. Seimo nario A. Sacharuko atstovas advokatas V. Barkauskas Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo savo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam

Teismui pateiktus argumentus ir pateikė šiuos papildomus paaiškinimus.

Juridinės technikos ir Konstitucinio Teismo įstatymo 73, 76 straipsnių požiūriu reiškiami kaltinimai turėtų būti konkretūs ir juos turi formuluoti pats pareiškėjas. Prieštaravimai tarp Seimo Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados rezoliucinės dalies 1 punkto, kurioje suformuluotas kaltinimas Seimo nariui A. Sacharukui dėl to, kad jis 11 kartų balsavo už Seimo narį L. Karalių, ir aprašomosios dalies, kurioje nurodyta tik 10 tokių konkrečių atvejų, liko nepašalinti. Atvejis, kai 2010 m. sausio 14 d. 11.29 val. iš Seimo nario L. Karaliaus darbo vietos buvo balsuota už Seimo kontrolierių įstatymo atskirų straipsnių pakeitimo ir pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą negali būti įtrauktas į Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje pateiktą minėtą 10 atvejų sąrašą, nes pareiškėjas šio konkreto atvejo į kaltinimą Seimo nariui A. Sacharukui neįtraukė ir nepateikė įrodymų, kad tai padarė būtent Seimo narys A. Sacharukas.

Seimo statuto 20 straipsnio 2 dalyje numatytos sankcijos, *inter alia* už nesąžiningą balsavimą, pagal analogiją prilygintinos Seimo narių drausminei atsakomybei. Iš Seimo statuto „Dėl Seimo statuto 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15¹, 15³, 15⁴, 15⁵, 15⁶, 16, 16¹, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 29¹, 29³, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Seimo statuto papildymo 11¹, 15⁷, 29⁴ straipsniais“ projekto Nr. XIP-2383 matyti, kad yra siūloma papildyti Seimo statuto 15¹ straipsnį 5 dalimi, kurioje numatyta ekonominė sankcija – pinigine nuobauda už nesąžiningą balsavimą. Taigi įstatymų leidėjas ar įstatymų leidėjo sudaryta darbo grupė minėtam įstatymo projektui parengti jau yra įvertinusi šį pažeidimą.

7. Byloje nustatyta:

7.1. Seimo narys L. Karalius nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d. asmeniniais tikslais keliavo po Azijos šalis, t. y. Tailando Karalystę, Kambodžos Karalystę, Vietnamo Socialistinę Respubliką, Singapūro Respubliką. Dėl to jis 2010 m. sausio mėn. praleido visus Seimo plenarinius posėdžius: 2010 m. sausio 13 d. iškilmingą posėdį, skirtą Laisvės gynėjų dienai paminėti, 2010 m. sausio 14, 19 ir 21 d. vykusius rytinius ir vakarinius plenarinius posėdžius ir iš anksto nenumatytą 2010 m. sausio 20 d. plenarinį posėdį (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. vasario 19 d. išvada, KTb, t. X, l. 18, 19; Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. kovo 2 d. išvada Nr. 101-1-7, KTb, t. X, l. 30–33; Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. balandžio 1 d. raštas Nr. V-2010-1931, KTb, t. X, l. 87; Lietuvos Respublikos diplomatinio paso Nr. 00001792, išduoto Seimo nariui L. Karaliui, kopija, KTb, t. VII, l. 180–187).

7.2. Seimo narys L. Karalius prieš išvykdamas į asmeninę kelionę po Azijos valstybes savo Seimo nario pažymėjimą paliko tuometinės Seimo frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo nario L.

Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 195, 199, 201).

7.3. Įrengus naują Seimo posėdžių salę su nauja elektronine balsavimo įranga nuo 2007 m. Seimo nariams išduodamas pažymėjimas kartu yra ir elektroninė balsavimo kortelė (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Z. Vaigausko 2010 m. balandžio 14 d. apklausos stenograma, KTb, t. IV, l. 91; Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Z. Vaigausko 2010 m. kovo 26 d. raštas Nr. 2-140(1.5.), KTb, t. IV, l. 98; Vyriausiosios rinkimų komisijos 2007 m. rugpjūčio 23 d. sprendimas Nr. 292 „Dėl naujo tipo Seimo nario pažymėjimų“, KTb, t. IV, l. 99; Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, specialisto Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Z. Vaigausko paaiškinimai (KTb, t. XII, l. 90, 91). Pagal Seimo statuto 111 straipsnio 2 dalį įstatymai ir Seimo nutarimai priimami balsuojant elektronine balsų skaičiavimo sistema; taip pat yra balsuojama dėl atskirų svarstomo klausimo nuostatų, atskirų įstatymo straipsnių ar teiginių, protokolinių nutarimų ir sesijos darbų programos, posėdžio darbotvarkės bei kitų klausimų.

7.4. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nurodyta, kad Seimo 2010 m. sausio 14 d. rytiniame ir vakariniame plenariniuose posėdžiuose iš balsavimo vietos, priklausančios Seimo nariui A. Sacharukui, už Seimo narį L. Karalių buvo balsuota:

1) dėl Seimo nario pasiūlymo dėl Biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1518(2));

2) dėl pritarimo Bausmių vykdymo kodekso 32, 36, 51, 54, 60, 61, 66, 67, 70, 72, 76, 85, 96, 99, 100, 105, 112, 114, 118, 120, 121, 142, 143, 146, 154, 155, 165, 183 straipsnių ir Kodekso 1 priedo pakeitimo ir papildymo bei 149 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui (Nr. XIP-812(2) po svarstymo;

3) dėl Augalų sėklininkystės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1180(2) priėmimo;

4) dėl pagrindinio komiteto siūlymo grąžinti iniciatoriams tobulinti Veterinarijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570);

5) dėl pritarimo Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570) po pateikimo;

6) dėl plenarinių posėdžių patikslintų darbotvarkių patvirtinimo.

7.5. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nurodyta, kad Seimo 2010 m. sausio 19 d. rytiniame ir vakariniame plenariniuose posėdžiuose iš balsavimo vietos, priklausančios Seimo nariui A. Sacharukui, už Seimo narį L. Karalių buvo balsuota:

1) dėl Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos siūlymo išbraukti iš darbotvarkės

Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (Nr. XIP-1561ES) ir įpareigoti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetą pateikti konkrečią išvadą, ar šis projektas atitinka Konstituciją;

2) dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atlikto parlamentinio tyrimo dėl galimo Jungtinių Amerikos Valstijų centrinės žvalgybos valdybos sulaikytų asmenų pervežimo ir kalinimo Lietuvos Respublikos teritorijoje išvados“ projekto ir išvados (Nr. XIP-1604);

3) dėl Seimo nario pataisos dėl Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-571(2) 1 straipsnio;

4) dėl pritarimo po pateikimo Visuomenės informavimo įstatymo 2, 39 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui (Nr. XIP-1638).

7.6. Už Seimo narį L. Karalių iš savo darbo vietos balsavo Seimo narys A. Sacharukas, naudodamasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Informacinių technologijų ir telekomunikacijų departamento pateikta medžiaga apie Seimo narių balsavimą iš kito Seimo nario vietos, KTb t. IV, l. 65-67; Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. SN-001, KTb, t. III, l. 140; Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7 d. apklausos stenograma, KTb, t. III, l. 147; Konstitucinio Teismo posėdžio protokolai, Seimo nario A. Sacharuko paaiškinimai, KTb, t. XII, l. 67).

7.7. Seimo 2010 m. sausio 14 d. vakariniame plenariniame posėdyje iš balsavimo vietos, priklausančios Seimo nariui L. Karaliui, už Seimo narį L. Karalių buvo balsuota dėl Seimo kontrolierių įstatymo 7, 25, 28 straipsnių pakeitimo ir 26, 27 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto (Nr. XIP-1444(2) po svarstymo (Seimo kanclerio J. Mileriaus 2010 m. rugsėjo 7 d. raštas Nr. S-2010-8226, KTb, t. I, l. 76, 78).

7.8. Seimo narys A. Sacharukas teigė, kad Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimas į jo rankas pateko atsitiktinai. Jo teigimu, 2009 m. prieš Naujuosius metus (tiksliai datos neprisimena) vakare jis sėdėjo frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose, žiūrėjo įstatymų projektus ir, tarp jų ant stalo radęs Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimą, įsidėjo jį į švarko kišenę, kad gražintų Seimo nariui L. Karaliui (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Krikščionių partijos frakcijos seniūno A. Sacharuko 2010 m. kovo 26 d. raštas Nr. V-2010-1806, KTb, t. VI, l. 6; Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7 d. apklausos stenograma, KTb, t. III, l. 145).

Seimo narys A. Sacharukas teigė, kad 3 kartus už Seimo narį L. Karalių balsavo apsirikęs ir manydamas, kad naudoja savo Seimo nario pažymėjimą, paskui 8 kartus balsavo sąmoningai už

save ir už Seimo narį L. Karalių. Jis teigė, kad už Seimo narį L. Karalių 8 kartus balsavo pasidavęs negerai Seimo narių tradicijai balsuoti už kolegas, jokių savanaudiškų tikslų jis neturėjo ir nenorėjo daryti įtakos rezultatams, ir pažymėjo, kad su Seimo nariu L. Karaliumi jis tikrai nesitarė balsuoti už jį, tik norėjo pabandyti, ar įmanoma iš vienos darbo vietos balsuoti dviem elektroninėmis balsavimo kortelėmis. Seimo narys A. Sacharukas pripažino, kad įrangai išbandyti būtų užtekę vieno ar galbūt daugiausia dviejų kartų. Dėl kitų kartų jis pasielgė neatsakingai, kaip žmogus, dirbantis Seime pirmą kadenciją (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. SN-001, KTb, t. III l. 141; Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7 d. apklausos stenograma, KTb, t. III, l. 142–145, 147, 149; Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, Seimo nario A. Sacharuko paaiškinimai, t. XII, l. 67, 68, 73, 75, 78).

Seimo narys A. Sacharukas Konstitucinio Teismo posėdyje paaiškino, kad 2010 m. sausio 14 d. su Seimo nario L. Karaliaus pažymėjimu iš Seimo nario L. Karaliaus darbo vietos nebalsavo (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, Seimo nario A. Sacharuko paaiškinimai, KTb, t. XII, l. 125, 126).

7.9. Seimo narys L. Karalius teigė, kad su Seimo nariu A. Sacharuku tikrai nesitarė dėl balsavimo už jį. Seimo narys L. Karalius teigė, jog jis tikrai nežinojo ir negalėjo žinoti, kad Seimo narys A. Sacharukas ketina už jį balsuoti Seimo plenariniame posėdyje (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo nario L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 195, 199, 201).

7.10. Seimo narys A. Sacharukas teigė, kad, pabalsavęs už Seimo narį L. Karalių jo Seimo nario pažymėjimu, jis apie tai informavo Seimo kanceliariją ir aiškiai pasakė, kad balsavo už Seimo narį L. Karalių, kad jam taip išėjo ir kad negerai, jog sistema leidžia balsuoti dviem Seimo nario pažymėjimais iš tos pačios darbo vietos. Kaip teigė Seimo narys A. Sacharukas, jis į Seimo kanceliariją kreipėsi anksčiau negu Seime paaiškėjo, kad jis balsavo už Seimo narį L. Karalių (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7 d. apklausos stenograma, KTb, t. III, l. 145). Seimo narys A. Sacharukas sausio 19 d. Seimo vakariniame plenariniame posėdyje apie tai žodžiu informavo Seimo posėdžio sekretoriato vyresnįjį specialistą A. Glavicką. Po posėdžio apie šią padėtį buvo informuoti Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento darbuotojai (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo posėdžių sekretoriato vyresniojo specialisto A. Glavicko 2010 m. kovo 31 d. raštiškas paaiškinimas, KTb, VI t., l. 69; A. Glavicko 2010 m. balandžio 9 d. apklausos stenograma, KTb, t. IV, l. 74; Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, liudytojo A. Glavicko parodymai, KTb, t. XII, l. 103–105).

7.11. Seimo narys A. Sacharukas nuo rudens sesijos pradžios, t. y. nuo rugsėjo 29 d., iki sesijos pabaigos iš kitų Seimo narių darbo vietų savo elektronine kortele balsavo 55 kartus (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Informacinių technologijų ir telekomunikacijų departamento pateikta medžiaga apie Seimo narių balsavimą iš kito Seimo nario vietos, KTb, t. IV, l. 39–70).

7.12. Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas A. Salamakinas patvirtino, kad per Seimo plenarinį posėdį užtenka vieną kartą balsuoti arba tiesiog aktyvuoti savo Seimo nario pažymėjimą, kad jis būtų įskaitytas elektroninėje balsavimo sistemoje ir kad pateikiant duomenis Seimo Etikos ir procedūrų komisijai apie posėdžių lankomumą būtų rodoma, jog Seimo narys dalyvavo plenariniame posėdyje (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininko A. Salamakino 2010 m. balandžio 9 d. apklausos stenograma, KTb, t. IV, l. 15).

7.13. Tuo metu, kai Seimo narys A. Sacharukas iš savo darbo vietos balsavo už Seimo narį L. Karalių, buvo techninė galimybė tai padaryti. Seimo nariui balsuojant ne iš savo, o iš kito Seimo nario darbo vietos prie balsavimo pulto esančiame ekrane pasirodydavo įspėjimas, kad balsuojama ne iš savo darbo vietos, ir būdavo nurodoma vieta, iš kurios reikia balsuoti, tačiau po kelių sekundžių toks įspėjimas dingdavo ir toliau būdavo galima sėkmingai balsuoti (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo kanclerio J. Mileriaus 2010 m. balandžio 9 d. apklausos stenograma, KTb t. IV, l. 30).

7.14. Seimo Etikos ir procedūrų komisija 2010 m. sausio 21 d. posėdyje konstatavo, kad Seimo narys A. Sacharukas, 2010 m. sausio 14 ir 19 d. daug kartų sąmoningai balsuodamas už kitą Seimo narį, pažeidė Seimo statuto 111 straipsnio 4 dalies reikalavimus, daug kartų sąmoningai nesąžiningai balsuodamas pažeidė Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 punktų nuostatas ir pakenkė Seimo autoritetui bei reputacijai, ir, vadovaudamasi Seimo statuto 20 straipsnio 2 dalimi, pasiūlė Seimo nariui A. Sacharukui į posėdžio protokolą įrašyti įspėjimą (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. sausio 21 d. išvada Nr. 101-I-4, KTb, t. VI, l. 41–43).

7.15. Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui padarė išvadą, kad Seimo narys A. Sacharukas, Seimo plenariniuose posėdžiuose naudodamasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir sąmoningai 11 kartų balsuodamas už jį, galėjo sulaužyti Seimo nario priesaiką ir galėjo šiurkščiai pažeisti Konstituciją.

8. Nors Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados rezoliucinėje dalyje nurodyta, kad Seimo narys A. Sacharukas naudojosi Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir sąmoningai Seimo plenariniuose posėdžiuose 11 kartų balsavo už jį, minėtos išvados nustatomojoje dalyje yra nurodyta ir pagrįsta, kad Seimo narys A. Sacharukas 2010

m. sausio 14 ir 19 d. iš savo darbo vietos už Seimo narį L. Karalių balsavo 10 kartų. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nenurodyta, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 14 d. plenariniame posėdyje iš Seimo nario L. Karaliaus darbo vietos su Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu už jį balsavo dėl pritarimo Seimo kontrolierių įstatymo 7, 25, 28 straipsnių pakeitimo ir 26, 27 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektui (Nr. XIP-1444(2) po svarstymo.

Taigi bylos duomenimis neįrodyta, kad Seimo narys A. Sacharukas 2010 m. sausio 14 d. iš savo darbo vietos už Seimo narį L. Karalių balsavo dėl pritarimo Seimo kontrolierių įstatymo 7, 25, 28 straipsnių pakeitimo ir 26, 27 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektui (Nr. XIP-1444(2) po svarstymo.

Iš Seimo Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento pateiktos Seimo nario L. Karaliaus balsavimo Seimo 2010 m. sausio 14 d. plenariniame posėdyje informacinės lentelės (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, KTb, t. X, l. 60) matyti, kad iš Seimo nario A. Sacharuko darbo vietos už Seimo narį L. Karalių 2010 m. sausio 14 d. buvo balsuota dėl Seimo nario pasiūlymo dėl Biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1518(2) ir dėl pritarimo Bausmių vykdymo kodekso 32, 36, 51, 54, 60, 61, 66, 67, 70, 72, 76, 85, 96, 99, 100, 105, 112, 114, 118, 120, 121, 142, 143, 146, 154, 155, 165, 183 straipsnių ir Kodekso 1 priedo pakeitimo ir papildymo bei 149 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui (Nr. XIP-812(2) po svarstymo, o Seimo narys A. Sacharukas už šiuos įstatymo projektus nebalsavo. Taigi negalima atmesti tikimybės, kad Seimo nario A. Sacharuko parodymai apie balsavimo už minėtus du įstatymo projektus aplinkybės yra teisingi ir kad Seimo narys A. Sacharukas nurodytais atvejais su Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu balsavo manydamas, kad naudoja savo Seimo nario pažymėjimą.

Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad bylos duomenimis neįrodyta, jog Seimo narys A. Sacharukas 2010 m. sausio 14 d. sąmoningai balsavo už Seimo narį L. Karalių dėl Seimo nario pasiūlymo dėl Biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1518(2) ir dėl pritarimo Bausmių vykdymo kodekso 32, 36, 51, 54, 60, 61, 66, 67, 70, 72, 76, 85, 96, 99, 100, 105, 112, 114, 118, 120, 121, 142, 143, 146, 154, 155, 165, 183 straipsnių ir Kodekso 1 priedo pakeitimo ir papildymo bei 149 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui (Nr. XIP-812(2) po svarstymo.

Taigi Seimo narys A. Sacharukas, naudodamasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu, Seimo plenariniuose posėdžiuose 8 kartus sąmoningai balsavo už jį:

– Seimo 2010 m. sausio 14 d. rytiniame ir vakariniame plenariniuose posėdžiuose:

1) dėl Augalų sėklininkystės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1180(2) priėmimo;

2) dėl pagrindinio komiteto siūlymo grąžinti iniciatoriams tobulinti Veterinarijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570);

3) dėl pritarimo Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570) po pateikimo;

4) dėl plenarinių posėdžių patikslintų darbotvarkių patvirtinimo;

– Seimo 2010 m. sausio 19 d. rytiniame ir vakariniame plenariniuose posėdžiuose:

1) dėl Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos siūlymo išbraukti iš darbotvarkės Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (Nr. XIP-1561ES) ir įpareigoti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetą pateikti konkrečią išvadą, ar šis projektas atitinka Konstituciją;

2) dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atlikto parlamentinio tyrimo dėl galimo Jungtinių Amerikos Valstijų centrinės žvalgybos valdybos sulaikytų asmenų pervežimo ir kalinimo Lietuvos Respublikos teritorijoje išvados“ projekto ir išvados (Nr. XIP-1604);

3) dėl Seimo nario pataisos dėl Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-571(2) 1 straipsnio;

4) dėl pritarimo po pateikimo Visuomenės informavimo įstatymo 2, 39 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui (Nr. XIP-1638).

9. Remiantis tuo, kas byloje nustatyta, konstatuotina, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo plenariniuose posėdžiuose 2010 m. sausio 14 ir 19 d. naudojosi Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir 8 kartus sąmoningai balsavo už Seimo narį L. Karalių priimant įstatymus ir kitus Seimo aktus.

10. Minėta, jog Seimo Etikos ir procedūrų komisija 2010 m. sausio 21 d. posėdyje konstatavo, kad Seimo narys A. Sacharukas, 2010 m. sausio 14 ir 19 d. daug kartų sąmoningai balsuodamas už kitą Seimo narį, pažeidė Seimo statuto 111 straipsnio 4 dalies reikalavimus, daug kartų sąmoningai nesąžiningai balsuodamas pažeidė Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 punktų nuostatas ir pakenkė Seimo autoritetui bei reputacijai, ir, vadovaudamasi Seimo statuto 20 straipsnio 2 dalimi, pasiūlė į posėdžio protokolą įrašyti įspėjimą Seimo nariui A. Sacharukui.

10.1. Balsavimo Seimo posėdžiuose tvarką ir būdus, taip pat atsakomybę už balsavimo vienasmeniškumo pažeidimus nustato Seimo statutas. Šiame kontekste paminėtinos šios Seimo statuto (1998 m. gruodžio 22 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) nuostatos:

– „Seimo nariai balsuoja asmeniškai. Balso teisė negali būti perduota kitiems asmenims“ (111 straipsnio 4 dalis);

– „Jeigu Seimo narys ir toliau nekreipia dėmesio į posėdžio pirmininko įspėjimą, įspėjimas gali būti įrašytas į posėdžio protokolą. Įspėjimas Seimo nariui gali būti iš karto įrašytas į protokolą už viešus grasinimus savo kolegoms, už Seimo nario ar jų grupės įžeidimą, už nesąžiningą balsavimą ar už atsisakymą vykdyti Etikos ir procedūrų komisijos rekomendaciją dėl interesų konflikto vengimo“ (20 straipsnio 2 dalis);

– „Įspėjimą, kuris įrašomas į posėdžio protokolą, skiria Seimas posėdžio pirmininko arba Etikos ir procedūrų komisijos teikimu be svarstymo paprasta balsavusių Seimo narių dauguma“ (20 straipsnio 3 dalis).

10.2. Valstybės politikų elgesio kodekso, kurį Seimas 2006 m. rugsėjo 19 d. patvirtino Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 1 straipsniu, 4 straipsnio „Valstybės politikų elgesio principai“ 1 dalies 3–5 punktuose nustatyta:

„3) sąžiningumas – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą;

4) skaidrumas ir viešumas – nekelia abejonių dėl sąžiningumo priimdamas sprendimus, taip pat pateikia visuomenei savo elgesio ir sprendimų motyvus, visada laikosi atvirumo ir viešumo, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ribojančius informacijos atskleidimą, deklaruoja savo privačius interesus;

5) padorumas – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos.“

10.3. Byloje nėra duomenų, ar buvo taikyta Seimo statuto 20 straipsnio 3 dalis ir Seimo nariui A. Sacharukui Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimu skirtas įspėjimas. Pažymėtina, kad net ir tuo atveju, jeigu nurodyta Seimo statuto nuostata buvo taikyta, tai nebūtų kliūtis atsirasti Seimo nario A. Sacharuko konstitucinei atsakomybei, nes, kaip minėta, ta aplinkybė, kad už teisės pažeidimą asmeniui buvo taikyta tam tikra teisinė atsakomybė (civilinė, drausminė, administracinė, baudžiamoji ar kt.) ir už tą patį teisės pažeidimą jam yra taikoma konstitucinė atsakomybė, nereiškia, kad yra pažeidžiamas konstitucinis principas *non bis in idem*.

11. Byloje nustatyta, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 19 d. vakariniame plenariniame posėdyje, kitiems Seimo nariams viešumon dar neiškėlus balsavimo už Seimo posėdyje nedalyvaujantį Seimo narį L. Karalių klausimo, Seimo posėdžių sekretoriato vyresniajam specialistui A. Glavickui pranešė, kad jam pavyko pabalsuoti už Seimo narį L. Karalių. Tačiau byloje nustatyta ir tai, kad dar iki to laiko, kai Seimo narys A. Sacharukas pranešė A. Glavickui apie balsavimą už kitą Seimo narį, su Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu

jis jau buvo balsavęs Seimo 2010 m. sausio 14 d. rytiniame ir vakariniame plenariniuose posėdžiuose bei sausio 19 d. rytiniame plenariniame posėdyje.

12. Konstitucijos 59 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai Seime jis prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai.“

Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Pareigas eidami Seimo nariai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomi jokių mandatų.“

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“, kuris yra Konstitucijos sudedamoji dalis, 5 straipsnyje nustatyta:

„Nustatomas toks Lietuvos Respublikos Seimo nario priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;

prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą;

prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.

Tepadeda man Dievas!“

Prisiekti leidžiama ir be paskutiniojo sakinio.“

13. Minėta, kad Seimo nario priesaikos aktas yra konstituciškai teisiškai reikšmingas: duodamas priesaiką išrinktas Seimo narys viešai ir iškilmingai įsipareigoja veikti taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiais aplinkybėmis jos nesulaužyti.

Minėta, kad Seimo nario konstitucinis statusas integruoja Seimo nario, kaip Tautos atstovo, pareigas, teises ir veiklos garantijas, atsakomybę ir yra grindžiamas konstituciniu Seimo nario laisvo mandato principu; iš Konstitucijoje įtvirtinto Seimo nario laisvo mandato principo kyla Seimo nario teisė savo nuožiūra balsuoti priimant bet kurį Seimo sprendimą – kiekvienu klausimu balsuoti pagal savo sąžinę; pagal Konstituciją Seimo valia priimant atitinkamus sprendimus negali būti pareikšta kitaip, kaip tik Seimo nariams balsuojant Seimo posėdyje ir priimant atitinkamą teisės aktą; Seimo nario laisvas mandatas yra viena iš Seimo narių veiklos savarankiškumo ir lygiateisiškumo garantijų; Seimo nario laisvas mandatas yra ne Tautos atstovo privilegija, o viena iš teisinių priemonių, užtikrinančių, kad Tautai bus deramai atstovaujama jos demokratiškai išrinktoje atstovybėje Seime, kad Tautos atstovybė Seimas veiks tik Tautos ir Lietuvos valstybės interesais; šis mandatas negali būti naudojamas ne Tautos ir Lietuvos valstybės interesais; Seimo nario laisvas mandatas turi būti naudojamas taip, kad Seimas galėtų veiksmingai veikti Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, kad jis deramai vykdytų savo konstitucinę priedermę; Seimo nario pareiga veikti taip, kaip jį įpareigoja Seimo nario duota priesaika, paisant iš Konstitucijos ir

Konstitucijai neprieštarujančių įstatymų kylančių reikalavimų, negali būti interpretuojama kaip reiškianti konstitucinio Seimo nario laisvo mandato principo ribojimą; pareigas eidami, įgyvendindami savo teises Seimo nariai vadovaujasi Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine; Seimo narys pagal Konstituciją ne tik įgyja atitinkamas teises, bet ir privalo vykdyti tam tikras pareigas, kylančias iš Konstitucijos ir jai neprieštarujančių įstatymų; Konstitucija suponuoja tokią Seimo nario nuožiūros ir tokią Seimo nario sąžinės sampratą, kurioje tarp Seimo nario nuožiūros bei Seimo nario sąžinės ir Konstitucijos reikalavimų, Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių neturi būti atotrūkio: pagal Konstituciją Seimo nario nuožiūra ir jo sąžinė turi būti orientuotos į Konstituciją, į Tautos ir Lietuvos valstybės interesus.

Minėta ir tai, kad pagal Konstituciją Seimo nario mandatas yra individualus – jis suteikiamas tik tam asmeniui, kuris Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka yra išrenkamas Seimo nariu; pagal Konstituciją Seimo narys turi teisę ir pareigą tik pats asmeniškai įgyvendinti rinkėjų jam suteiktą mandatą; Seimo nario konstitucinis statusas, integruojantis Seimo nario pareigas, teises, veiklos garantijas, atsakomybę, suponuoja tai, kad Seimo narys iš Konstitucijos ir jai neprieštarujančių įstatymų kylančias Seimo nario – Tautos atstovo teises ir pareigas privalo įgyvendinti tik pats asmeniškai, jis jokia forma negali perleisti kitam asmeniui, *inter alia* Seimo nariui, savo, kaip Seimo nario, teisių ir konstitucinių pareigų vykdymo; Seimo nario mandato individualumas suponuoja ir tai, kad joks asmuo, *inter alia* Seimo narys, negali perimti kito Seimo nario – Tautos atstovo teisių ir pareigų, *inter alia* teisės balsuoti.

Taip pat minėta, kad iš Konstitucijoje įtvirtinto Seimo nario laisvo mandato principo, *inter alia* Seimo nario mandato individualumo reikalavimo, kylanti Seimo nario teisė savo nuožiūra balsuoti priimant bet kurį Seimo sprendimą gali būti įgyvendinama tik Seimo nariui asmeniškai išreiškiant savo valią vykstant balsavimui Seimo posėdyje; tuo atveju, jeigu asmeninio Seimo nario balsavimo Seimo posėdyje reikalavimo nesilaikoma, *inter alia* jeigu vykstant balsavimui vienas Seimo narys balsuoja už kitą Seimo narį ir taip išreiškia ne Seimo nario, už kurį balsuojama, bet savo valią, nepaisoma iš Konstitucijos, *inter alia* jos 69 straipsnio, kylančių reikalavimų įstatymų priėmimo procedūrai, iškreipiami balsavimo rezultatai, sudaromos prielaidos pažeisti Konstitucijoje įtvirtintą Seimo nario laisvo mandato principą.

Minėta, kad ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas; sprendžiant, ar Seimo narys savo veiksmais šiurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti veikslių pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, veikslių sistemingumą, pakartotinumą, trukmę, kitas reikšmingas aplinkybes. Taip pat minėta, kad šiurkštus Konstitucijos pažeidimas kartu yra ir priesaikos sulaužymas.

14. Šioje Konstitucinio Teismo išvadoje konstatuota, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 14 ir 19 d. plenariniuose posėdžiuose naudojos Seimo nario L. Karaliaus

Seimo nario pažymėjimu ir 8 kartus sąmoningai balsavo už jį priimant įstatymus bei kitus Seimo aktus.

15. Seimo plenariniuose posėdžiuose daug kartų balsuodamas už Seimo narį L. Karalių Seimo narys A. Sacharukas nepaisė iš Konstitucijoje, *inter alia* jos 59 straipsnio 2, 4 dalyse, įtvirtinto Seimo nario laisvo mandato principo, *inter alia* Seimo nario mandato individualumo reikalavimo, kylančio draudimo Seimo posėdyje balsuoti už kitą Seimo narį, išreiškė ne Seimo nario L. Karaliaus, bet savo valią, uzurpavo Seimo nario L. Karaliaus teisę savo nuožiūra balsuoti priimant įstatymus ir kitus Seimo aktus, iškreipė balsavimo rezultatus. Seimo narys A. Sacharukas, Seimo plenariniuose posėdžiuose balsuodamas už Seimo narį L. Karalių, savo pareigas ėjo nesąžiningai, pažeidė iš Konstitucijos kylančius imperatyvus, parodė nepagarbą Konstitucijai ir įstatymams, diskreditavo Seimo, kaip Tautos atstovybės, autoritetą.

Taigi Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – naudojimasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį prieštarauja Konstitucijai ir tokiais veiksmais Seimo narys A. Sacharukas šiurkščiai pažeidė Konstituciją.

16. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus konstatuotina, kad Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmai – naudojimasis Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 8 kartus prieštarauja Konstitucijai. Šiais veiksmais Seimo narys A. Sacharukas šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė priesaiką.

V

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 išdėstyta paklausime prašo *inter alia* pateikti išvadą, ar Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės, prieštarauja Konstitucijai.

2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje *inter alia* nurodoma: Seimo narys A. Sacharukas nuo 2009 m. liepos mėn. daug kartų balsavo ne iš savo darbo vietos; toks ankstesnis daugkartinis balsavimas ne iš savo darbo vietos suponuoja tai, kad 2010 m. sausio 14 ir 19 d. Seimo narys A. Sacharukas, iš savo darbo vietos balsuodamas už Seimo narį L. Karalių, jau žinojo apie balsavimo Seimo posėdžių salėje galimybes ir būdus ir suprato, kad abiejų balsai bus įskaityti, todėl jo teigimas viešosios informacijos rengėjams, kad jis buvo patikintas ir manė, jog Seimo posėdžių salėje yra tokia tvarka, kad Seimo narys negali balsuoti iš

kito asmens darbo vietos, yra melagingas; Seimo nario A. Sacharuko teiginys viešosios informacijos rengėjams, kad „jis, prabalsavęs vieną kartą ir iš smalsumo, iš karto kreipėsi į Seimo kanceliariją“, yra melagingas, nes į Seimo posėdžių sekretoriato darbuotoją jis kreipėsi ne iš karto po pirmųjų balsavimų už Seimo narį L. Karalių, t. y. sausio 14 d., o tik per sausio 19 d. vykusį posėdį.

3. Seimo nario A. Sacharuko paaiškinimuose Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui dėl žiniasklaidoje paskelbtų jo žodžių pažymima, jog jis nesakęs, kad už Seimo narį L. Karalių balsavo tik vieną kartą. Jis nurodo, kad 2010 m. sausio 20 d. per televizijas rodytose laidose „Žinios“ tekstas neatspindi viso pokalbio konteksto. Per šį pokalbį nebuvo kalbama apie balsavimą už Seimo narį L. Karalių tik vieną kartą. Pasak Seimo nario A. Sacharuko, visose laidose, tarp jų ir LNK televizijos laidoje „Žinios“, sakoma, kad jis pripažįsta kelis kartus balsavęs už Seimo narį L. Karalių. Seimo nario A. Sacharuko teigimu, jo pasakymo esmė buvo ta, kad apie galimybę balsuoti už kitą asmenį jis pranešė Seimo kanceliarijai. Taigi jis savo žodžiuose neįžvelgia jokio melo (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. SN-001, KTb, t. III, l. 140, 141).

Seimo narys A. Sacharukas dar prieš kreipdamasis į Seimo posėdžių sekretoriato darbuotoją, žinojo, kad galima savo Seimo nario pažymėjimu balsuoti iš kito Seimo nario darbo vietos (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 16 d. apklausos stenograma, KTb, t. IV, l. 111).

4. Seimo nario A. Sacharuko atstovo advokato V. Barkausko 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pažymima, kad Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados rezoliucinės dalies 3 punkte ir jos motyvuojamojoje dalyje neviseškai sutampa kaltinimo formuluotės, ir teigiama, kad tikrovės neatitinkančių aplinkybių pateikimas ir melagingi teiginiai apie tikrovės neatitinkančias aplinkybes, nepaisant tam tikrų panašumų, yra skirtingos veikos, nes vienu atveju asmuo kaltinamas tikrovės neatitinkančių aplinkybių pateikimu, kitu atveju – melavimu. Pareiškus tokį prieštarą kaltinimą, nepagrįstai apribojama suinteresuoto asmens teisė į gynybą, kadangi teisė žinoti, kuo asmuo kaltinamas, neabejotinai yra viena pagrindinių asmens, kuriam taikoma apkaltos procedūra, teisių, suponuojanti apkaltą inicijuojančio subjekto pareigą pareikšti konkretų kaltinimą. Pasak V. Barkausko, šioje dalyje ne tik reiškiamas nekonkretus kaltinimas Seimo nariui A. Sacharukui, bet ir iš viso nėra nurodomas veiksmas ar sprendimas, kurio atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti.

V. Barkauskas teigia, kad Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados aprašomosios dalies 3.3 punkte išdėstyti kaltinimai yra nepagrįsti, nes Seimo narys A. Sacharukas į Seimo kanceliarijos darbuotoją A. Glavicką iš tikrųjų kreipėsi dar iki to, kai

per Seimo posėdį „kilo sąmyšis“ dėl balsavimo iš savo ar ne savo darbo vietos, o minėtas darbuotojas jam atsakė, kad negalima savo Seimo nario pažymėjimu balsuoti iš kito Seimo nario darbo vietos. Pasak V. Barkausko, Seimo narys A. Sacharukas žiniasklaidos atstovams, priešingai nei nurodoma Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje, nesakė, kad jis į Seimo kanceliarijos atstovus kreipėsi 2010 m. sausio 14 d. Iš interviu, parodytų 2010 m. sausio 20 d. TV3 televizijos laidoje „Žinios“ ir LNK televizijos laidoje „Žinios“, matyti, kad A. Sacharukas kalbėjo apie 2010 m. sausio 19 d., kada iš tiesų ir kreipėsi į Seimo kanceliarijos darbuotoją A. Glavicką. Seimo nario A. Sacharuko atstovas daro išvadą, kad viešojoje erdvėje Seimo narys A. Sacharukas nepaskleidė tikrovės neatitinkančios ir (ar) melagingos informacijos. Tai, pasak jo, reiškia, kad šioje dalyje nėra suinteresuoto asmens Seimo nario A. Sacharuko veiksmų, kurių atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti, ir šioje dalyje byla nutrauktina arba, Konstituciniam Teismui tokio pagrindo nenustačius, A. Sacharuko veiksmai nevertintini kaip šiurkštus Konstitucijos pažeidimas ir Seimo nario priesaikos sulaužymas, nes jis nepaskleidė tikrovės neatitinkančių, juo labiau melagingų, žinių apie balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybes.

5. Seimo narys A. Sacharukas Konstitucinio Teismo posėdyje nepripažino, kad viešojoje erdvėje išsakė tikrovės neatitinkančius teiginius apie balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybes, ir paaiškino nuo pat pradžių ir televizijoms, ir Seimo Etikos ir procedūrų komisijai sakęs tiesą – kad iš pradžių balsuodamas Seimo plenariniame posėdyje du kartus suklydo ir panaudojo ne savo, o Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimą, o paskui jau bandė iš savo darbo vietos balsuoti kartu naudodamas ir savo, ir Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimus. Paskui jis apie tai informavo Seimo kanceliariją. Seimo narys A. Sacharukas pabrėžė, kad niekada nebuvo bandęs iš vieno Seimo nario darbo vietos kartu balsuoti dviem Seimo nario pažymėjimais.

6. Seimo nario A. Sacharuko atstovas advokatas V. Barkauskas Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo savo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateiktus argumentus bei pateikė šiuos papildomus paaiškinimus.

Kaltinimas Seimo nariui A. Sacharukui dėl jo viešojoje erdvėje išsakytų teiginių, kuriais pateikiamos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės, yra nekonkretus ir neaiškus. Iš tokio kaltinimo formuluotės neaišku, kokia yra ta viešoji erdvė, kada tokie teiginiai buvo išsakyti. Nors iš visos Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados ir galima daryti tam tikras prielaidas apie konkrečią viešąją erdvę ir išsakytų teiginių laiką, tačiau kaltinimas negali būti grindžiamas prielaidomis. Be to, buvo pabrėžta, kad melagingi teiginiai ir neatitinkantys tikrovės teiginiai nei lingvistine, nei teisine prasme nėra sinonimai. Pareiškėjas taip pat nenurodo Konstitucijos nuostatų, straipsnių ar principų, kuriuos

Seimo narys A. Sacharukas minėtais veiksmais pažeidė.

Vertindamas Seimo nario A. Sacharuko teiginius išsakytus 2010 m. sausio 20 d. LNK televizijos ir TV3 televizijos laidose „Žinios“, suinteresuoto asmens – Seimo nario A. Sacharuko atstovas advokatas V. Barkauskas pažymėjo, kad Seimo nario A. Sacharuko interviu fragmentai atitinka tikrovę, o tie fragmentai nėra išsamūs dėl to, kad nėra pateiktas visas interviu. Nors 2010 m. sausio 20 d. Seimo nariui A. Sacharukui apkaltos procesas dar nebuvo pradėtas, tačiau reikėtų įvertinti ir tai, kad jau nuo tada Seimo narys A. Sacharukas įgijo teisę į gynybą. Taigi toks kaltinimas, kuris yra susijęs su kaltinimu dėl Seimo nario A. Sacharuko balsavimo už Seimo narį L. Karalių, neatitinka konstitucinio principo, draudžiančio versti duoti parodymus prieš save.

7. Byloje nustatyta:

7.1. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nurodyta, kad Seimo narys A. Sacharukas viešojoje erdvėje išsakytais teiginiais pateikė tikrovės neatitinkančias balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybes. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nurodyta, kad Seimo narys A. Sacharukas tikrovės neatitinkančius teiginius išsakė reportažuose, rodytuose 2010 m. sausio 20 d. 18.45 val. TV3 ir LNK televizijų „Žinių“ laidose.

7.2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvados nustatomosios dalies 3.2.2 ir 3.2.3 papunkčiuose nurodyta:

„3.2.2. 2010 m. sausio 20 d. TV3 televizijos „Žinių“ laidoje Aleksandras Sacharukas teigė, kad „vakar (t. y. 2010 m. sausio 19 d. – Komisijos pastaba) aš buvo patikintas, kad Seime yra tokia tvarka, kad Seimo narys negali balsuoti iš kito asmens vietos, dėl to aš pabandžiau prabalsuoti iš kito asmens vietos ir kreipiausi į Kanceliariją, kad jie pašalintų trūkumus.“ (2010 m. sausio 20 d. TV3 televizijos laidos „Žinios“, rodytos 18:45 val., įrašas).

3.2.3. 2010 m. sausio 20 d. LNK televizijos „Žinių“ laidoje Aleksandras Sacharukas teigė, kad „prieš perduodamas kortelę buvau patikintas, kad iš savo darbo vietos gali balsuoti tik tas Seimo narys, kuris naudojasi ta vieta, pabandžiau vieną kartą, pamačiau, kad rašo, kad ne tavo darbo vieta, pasikalbėjom, pasakė, kad tikrai neįmanoma, bet po to užskaitė tą balsą, tai aš patikrinau ir informavau Kanceliariją, kad yra betvarkė.“ (2010 m. sausio 20 d. LNK televizijos laidos „Žinios“, rodytos 18:45 val., įrašas).“

7.3. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadoje nurodyta, kad Seimo nario A. Sacharuko „teigimas viešosios informacijos rengėjams, kad jis buvo patikintas ir manė, kad Seimo posėdžių salėje yra tokia tvarka, kad Seimo narys negali balsuoti iš kito asmens darbo vietos, yra melagingas“, taip pat kad Seimo nario A. Sacharuko „teiginys viešosios informacijos rengėjams, kad „jis, prabalsavęs vieną kartą ir iš smalsumo, iš karto kreipėsi į Seimo kanceliariją“ yra melagingas“.

7.4. 2010 m. sausio 20 d. TV3 televizijos laidos „Žinios“, rodytos 18.45 val., reportaže Seimo narys A. Sacharukas pasakė: „Vakar buvau patikintas, kad Seime yra tokia tvarka, kad Seimo narys negali balsuoti iš kito asmens vietos, dėl to aš pabandžiau prabalsuoti iš kitos vietos ir kreipiausi į Kanceliariją, kad jie pašalintų trūkumus“ (TV3 televizijos laidos „Žinios“ reportažo įrašas, KTb priedas – kompaktinis diskas (CD)).

2010 m. sausio 20 d. LNK televizijos laidos „Žinios“, rodytos 18.45 val., reportaže Seimo narys A. Sacharukas pasakė: „Tai yra tiesa. Linas Karalius užmiršo savo kortelę. Aš prieš jam perduodamas kortelę buvau patikintas, kad iš savo vietos gali balsuoti tik tas Seimo narys, kuris naudojasi ta vieta, pabandžiau vieną kartą, pamačiau, kad rašo, kad ne tavo vieta, pasikalbėjom, sakau tikrai neįmanoma, bet po to užskaitė tą balsą, tai aš patikrinau ir informavau Kanceliariją, kad yra betvarkė“ (LNK televizijos laidos „Žinios“ reportažo įrašas, KTb priedas – skaitmeninis universalus diskas (DVD)).

7.5. Seimo narys A. Sacharukas teigia, kad minėtose laidose parodyti jo pasisakymai yra ištraukti iš viso konteksto, įdėtas tik vienas sakinytis – kad jis duodamas interviu pripažino ne vieną kartą balsavęs už Seimo narį L. Karalių ir pasakęs, kad „aš vieną kartą suklydau, tada pabandžiau ir informavau kanceliariją“. Kita vertus, jis teigia, kad ir iš to, kas ten pasakyta, galima suprasti, jog jis sako tiesą (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 7 d. apklausos stenograma, KTb, t. III, l. 147).

7.6. Nuo 2009 m. liepos 16 d. už Seimo narį A. Sacharuką 55 kartus buvo balsuota ir iš kitų Seimo narių darbo vietų (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo Informacinių technologijų ir telekomunikacijų departamento pateikta medžiaga apie Seimo narių balsavimą iš kito Seimo nario vietos, KTb t. IV, l. 39–70). Seimo narys A. Sacharukas dar iki 2010 m. sausio 14 ir 19 d., kai Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu balsavo už jį, žinojo, kad sistema leidžia vienam Seimo nariui balsuoti kito Seimo nario darbo vietoje (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Seimo nario A. Sacharuko 2010 m. balandžio 16 d. apklausos stenograma, KTb t. IV, l. 111).

7.7. Seimo narys A. Sacharukas už Seimo narį L. Karalių sąmoningai balsavo 8 kartus: sausio 14 d. – 4 kartus, sausio 19 d. – 4 kartus. Visais šiais atvejais Seimo narys A. Sacharukas savo darbo vietoje balsavo ir už save, ir už Seimo narį L. Karalių.

7.8. Konstitucinio Teismo posėdyje LNK televizijos laidos „Žinios“ žurnalistas A. Griškevičius, kuris ėmė Seimo nario A. Sacharuko interviu ir rengė minėtą reportažą 2010 m. sausio 20 d. laidai „Žinios“, paaiškino, kad reportaže buvo pateikta tik dalis viso interviu, tačiau jis jos neišskarpė, nesumontavo, t. y. pateikė nuoseklią Seimo nario A. Sacharuko mintį (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, liudytojo A. Griškevičiaus parodymai, KTb, t. XII, 109–111 l.)

7.9. Konstitucinio Teismo posėdyje TV3 televizijos laidos „Žinios“ žurnalistas A. Anužis, kuris ėmė Seimo nario A. Sacharuko interviu ir rengė minėtą reportažą 2010 m. sausio 20 d. laidai „Žinios“, paaiškino, kad šis interviu buvo ilgesnis nei parodyta reportaže, tačiau paneigė, kad Seimo nario A. Sacharuko žodžiai jame galėjo būti iškraipyti. Pasak šio žurnalisto, jo rengto reportažo esmė buvo ta, kad Seimo narys A. Sacharukas balsavo už Seimo narį L. Karalių ir dėl to jis prisipažino (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, liudytojo A. Anužio parodymai, KTb, t. XII, l. 105–107).

8. Iš bylos medžiagos matyti, kad Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui netyrė visos filmuotos medžiagos, kurioje Seimo narys A. Sacharukas davė interviu minėtų televizijų žurnalistams ir kurios pagrindu buvo rengiami reportažai minėtoms televizijų laidoms. Komisija tyrė tik per televizijų laidas rodytus reportažus (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui medžiaga, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui 2010 m. balandžio 23 d. posėdžio protokolas, KTb, t. I, l. 34; t. IV, l. 169).

Iš bylos medžiagos taip pat matyti, kad LNK televizija ir TV3 televizija nėra išsaugojusios visos filmuotos medžiagos, kuria remiantis buvo rodomi minėti 2010 m. sausio 20 d. laidų „Žinios“ reportažai (UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinės direktorės Z. Sarakienės 2010 m. rugpjūčio 24 d. raštas Nr. 10/282S, su kuriuo kartu buvo pateiktas skaitmeninis universalus diskas su LNK televizijos laidos „Žinios“ 2010 m. sausio 20 d. įrašu, UAB „Tele-3“ l. e. p. TV3 žinių vyr. redaktoriaus D. Ratauto 2010 m. rugpjūčio 25 d. raštas, su kuriuo kartu buvo pateiktas kompaktinis diskas su TV3 televizijos laidos „Žinios“ 2010 m. sausio 20 d. įrašu, KTb, t. I, l. 71, 73).

Konstitucinio Teismo posėdyje LNK televizijos laidos „Žinios“ žurnalistas A. Griškevičius paaiškino, kad 2010 m. sausio 20 d. interviu su Seimo nariu A. Sacharuku truko mažiau nei 5 minutes, o laidoje „Žinios“ parodytame reportaže Seimo nario A. Sacharuko kalba truko apie 20 sekundžių (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, liudytojo A. Griškevičiaus parodymai, KTb, t. XII, l. 109–111).

Konstitucinio Teismo posėdyje TV3 televizijos laidos „Žinios“ žurnalistas A. Anužis paaiškino, kad 2010 m. sausio 20 d. interviu su Seimo nariu A. Sacharuku truko 5–10 minučių, laidoje „Žinios“ parodytame reportaže Seimo nario A. Sacharuko kalba truko apie pusę minutės. A. Anužis taip pat parodė, kad viso interviu su Seimo nariu A. Sacharuku įrašo nesaugojo (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, liudytojo A. Anužio parodymai, KTb, t. XII, l. 105–107).

9. Remiantis tuo, kas byloje nustatyta, konstatuotina, jog Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui A. Sacharukui išvadą, kad Seimo narys A. Sacharukas viešojoje erdvėje išsakė tikrovės neatitinkančius teiginius apie balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybes, padarė

ištyrusi ne visą Seimo nario A. Sacharuko interviu žurnalistams, o tik jo fragmentus, parodytus 2010 m. sausio 20 d. LNK televizijos laidoje „Žinios“ ir TV3 televizijos laidoje „Žinios“. Konstatuotina ir tai, kad Seimo nario A. Sacharuko viso interviu įrašai neišsaugoti ir nėra galimybės nustatyti interviu turinį. Neįvertinus viso Seimo nario A. Sacharuko interviu turinio, nėra galimybės padaryti išvadą, ar buvo atlikti Seimo nario A. Sacharuko veiksmai, kurių atitiktį Konstitucijai prašoma tirti – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės.

10. Atsižvelgiant į tai konstatuotina, kad nagrinėjamoje konstitucinės justicijos byloje nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad Seimo narys A. Sacharukas atliko veiksmus, nurodytus Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 išdėstyta paklausime, kurių atitiktį Konstitucijai reikėtų tirti.

11. Minėta, kad pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 1 dalies 4 punktą Konstitucinis Teismas atsisako nagrinėti paklausimą dėl išvados teikimo, jeigu nėra veiksmo ar sprendimo, kurio atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti; Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu paklausimo nagrinėjimo metu nebelieka nagrinėjimo dalyko, Konstitucinis Teismas šiuo pagrindu nutraukia pradėtą teiseną; pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalį, jeigu atsisakymo nagrinėti prašymą pagrindai buvo nustatyti pradėjus nagrinėti bylą Konstitucinio Teismo posėdyje, priimamas sprendimas nutraukti bylą.

Vadovaujantis Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalimi ir 80 straipsniu bylos dalis dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Seimo narį L. Karalių aplinkybės, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo nutrauktina.

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalimi ir 80 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas bylos dalį dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-837 „Dėl apkaltos Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Lietuvos Respublikos Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – išsakymas viešojoje erdvėje teiginių, kuriais pateiktos tikrovės neatitinkančios balsavimo už Lietuvos Respublikos Seimo narį L. Karalių aplinkybės, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo nutraukia.

VI

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui Linui Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be

pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstydamas paklausimą prašo pateikti išvadą, ar Konstitucijai prieštarauja Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, *inter alia* išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose.

2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje *inter alia* nurodoma, kad L. Karalius, nesuderinęs su Seimo valdyba, 2009 m. gruodžio 29 d. išvyko į užsienio kelionę ir be pateisinamos priežasties nedalyvavo 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose bei 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose; apie savo nedalyvavimą jis nepranešė nei Seimo posėdžių sekretoriui, nei minėto komiteto pirmininkui. L. Karaliaus nedalyvavimas minėtuose posėdžiuose be pateisinamos priežasties vertintinas kaip Seimo nario konstitucinės pareigos dalyvauti Seimo posėdžiuose, taip pat Seimo struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, darbe nesilaikymas, taigi ir Konstitucijos pažeidimas.

3. Seimo nario L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. rašytiniuose paaiškinimuose Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. raštas, KTb, t. VII, l. 174–179) teigiama, kad kelionės po Azijos valstybes laiką jis buvo suplanavęs, iki jam tapo žinoma, jog Seimo rudens sesija bus pratęsta; nepavykus pakeisti skrydžio Bankokas–Vilnius datos į 2010 m. sausio 12 d., jis nusprendė vykti į suplanuotą kelionę, nepaisydamas sesijos pratęsimo; dėl kelionėje susiklosčiusios padėties grįžti į Lietuvą anksčiau jis neturėjo jokių objektyvių galimybių.

Seimo narys L. Karalius pripažino, kad minėtais veiksmais formaliai pažeidė Seimo statutą, tačiau tai padarė nesąmoningai, nesiekdamas neigiamų tikslų ar savanaudiškų padarinių. Jis pažymėjo, kad plenarinių posėdžių praleidimas be svarbios priežasties tarp Seimo narių nėra retenybė, o Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam daugiau kaip pusėje Seimo posėdžių, kuriuose iš anksto buvo numatytas ir numatytu laiku įvyko balsavimas dėl teisės aktų priėmimo, Seimo statuto 15¹ straipsnio 1 dalyje numatyta sankcija – to mėnesio atlyginimo mažinimas vienu trečdaliu. Taigi Seimo narys L. Karalius, neturėdamas galimybės pakeisti savo grįžimo skrydžio datos, tikėjosi būti nubaustas pagal minėtą Seimo statuto straipsnį (jo dalį) ir nemanė, kad toks pažeidimas gali sudaryti prielaidas netekti Seimo nario mandato.

Pasak Seimo nario L. Karaliaus, 2009 m. vasario mėn. Seimo nariams, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiems Seimo posėdžiuose, kuriuose iš anksto buvo numatytas ir

numatytu laiku įvyko balsavimas dėl teisės aktų priėmimo, nei buvo taikyta Seimo statuto 15¹ straipsnio 1 dalyje numatyta sankcija, nei inicijuota apkaltos procedūra.

Seimo narys L. Karalius nurodė, kad sužinojęs, jog 2010 m. vasario 11 d. skelbiama neeilinė Seimo sesija, jis dar 2010 m. vasario 4 d. grįžo į Lietuvą.

4. Seimo nario L. Karaliaus atstovo advokato S. Žentelio 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateikiami šie argumentai.

Seimo narys L. Karalius neginčija, kad, nesuderinęs su Seimo valdyba, 2009 m. gruodžio 29 d. išvyko į užsienio kelionę ir be pateisinamos priežasties nedalyvavo 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tačiau pažymi, kad tokie jo veiksmai savaime neturėtų būti laikomi Seimo nario priesaikos sulaužymu, kartu ir šiurkščiu Konstitucijos pažeidimu. Pasak S. Žentelio, turi būti nustatytos kitos reikšmingos aplinkybės, o ypatingas dėmesys turi būti skiriamas pažeidimo sunkumui, pavojingumui, padarymo aplinkybėms, sukeltiems padariniams.

Seimo statuto 15¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta sankcija (t. y. mėnesio, kurį Seimo narys be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavo daugiau kaip pusėje Seimo posėdžių, kuriuose iš anksto buvo numatytas ir numatytu laiku įvyko balsavimas dėl teisės aktų priėmimo, atlyginimo mažinimas vienu trečdaliu) reiškia, kad Seimo nario L. Karaliaus padarytas pažeidimas yra drausminis (procedūrinis), jis nėra laikomas pavojingu ar sunkiu, už jo padarymą nėra taikoma griežta atsakomybė. Šią sankciją taikanti Seimo Etikos ir procedūrų komisija šio pažeidimo taip pat nelaiko sunkiu, kadangi per visą Seimo istoriją nė vienam Seimo nariui ši sankcija nebuvo taikyta.

Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nenurodė išsamių ir pagrįstų argumentų, kodėl Seimo narys L. Karalius už padarytą pažeidimą turi netekti Seimo nario mandato; kitiems Seimo nariams už analogiškus pažeidimus jokios nuobaudos nebuvo taikomos. Toks skirtingas elgesys su Seimo nariais, padariusiais analogiškus pažeidimus, pasak S. Žentelio, prieštarauja Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintam konstituciniam asmenų lygybės principui.

Tai, kad Seimo narys L. Karalius pažeidimą padarė dėl lengvabūdiškumo ir neatsakingumo, o ne kokiais nors savanaudiškais, su Seimo nario pareigomis nesuderinamais tikslais, patvirtina šie faktai: kelionės po Azijos valstybes laiką jis suplanavo dar iki to, kai jam tapo žinoma, kad Seimo rudens sesija bus pratęsta; apie tai sužinojęs, jis kreipėsi į kelionių agentūrą „BPC Travel“, siekdamas pakeisti skrydžio Bankokas–Vilnius datą į 2010 m. sausio 12 d., tačiau patenkinti jo prašymo nebuvo galimybės; jis priėmė sprendimą išvykti į kelionę ir nei Seimo valdybos, nei savo padėjėjos-sekretorės apie tai neinformavo dėl to, kad apie galimybės pakeisti grįžimo datą nebuvimą sužinojo prieš pat išvykimą.

Seimo narys L. Karalius pripažino padaręs pažeidimą; jis nesiekė jokių neigiamų padarinių ir nemanė, kad toks pažeidimas yra rimtas ir gali sukelti neigiamus padarinius. Be to, jis

savanoriškai atsisakė sausio mėnesio atlyginimo. Darydamas šį pažeidimą Seimo narys L. Karalius nežinojo ir negalėjo žinoti (nes tai niekur nėra apibrėžta, nėra teismų praktikos ir pan.), kad už pažeidimą, kuris pagal Seimo statutą yra laikomas procedūrinis ir už kurį baudžiama mėnesio atlyginimo sumažinimu trečdaliu, jam gali būti pradėtas apkaltos procesas ir grėsti pašalinimas iš pareigų bei Seimo nario mandato panaikinimas.

5. Konstitucinio Teismo posėdyje Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad mėnesio poilsinę kelionę į Azijos valstybes buvo suplanavęs, nes „Seimo narys laiką tarp sesijų gali planuoti savarankiškai“; taigi kelionei buvo du mėnesiai laiko. Kai Seimo narys laikotarpiu tarp sesijų išvyksta į užsienio kelionę savo lėšomis, valdybos pritarimas nėra būtinas.

Seimo narys L. Karalius taip pat paaiškino, kad informaciją, jog Seimas nutarė pratęsti rudens sesiją, jis gavo, kai jau buvo įsigijęs bilietus į Tailando Karalystę, t. y. prieš pat Kalėdas, 2009 m. gruodžio 19, 20 ar 21 d. Į kelionę po Azijos valstybes jis išskrido manydamas, kad pavyks laiku grįžti ir dalyvauti pratęstoje sesijoje. Jis dėjo visas pastangas, kad pakeistų grįžimo iš Bankoko į Vilnių datą, bet to padaryti nepavyko. Dėl grįžimo datos pakeitimo 2009 m. gruodžio 28 d. jis kreipėsi į agentūrą „BPC Travel“, o kitą dieną ryte išskrido, todėl neigiamą atsakymą iš jos gavo jau nuvykęs į Tailando Karalystę. Siekdamas pakeisti grįžimo datą, Seimo narys L. Karalius kreipėsi į šalių, kuriose buvo, kelionių organizatorius, tačiau tuo metu buvo pats turizmo sezono įkarštis ir skrydžiai buvo perpildyti. Sausio 20 d. sužinojęs apie Lietuvoje susidariusią situaciją, jis ieškojo galimybės greičiau sugrįžti, o kai tik ji atsirado, vasario 4 d. grįžo. Pasak Seimo nario L. Karaliaus, iki sausio 20 d., jis neturėjo galimybės paskambinti į Lietuvą, nes buvo tokiose vietose, kur nėra telekomunikacijų.

Taip pat Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad turizmo paslaugų teikimo sutartis buvo sudaryta iki vasario 24 d., o šioje sutartyje tik formaliai buvo įrašyta grįžimo sausio 13 d. data, nes, kaip jam buvo paaiškinta UAB „Irmusta“, iš kurios jis pirko bilietus, perkant bilietą į kelionių agentūrų charterinį reisą sistema automatiškai paskaičiuoja dvi savaites kelionės; į sutartyje nurodytą kainą įėjo dviejų žmonių skrydžio į Tailando Karalystę ir iš Tailando Karalystės į Lietuvą bilietas.

Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad 2010 m. sausio 13 d. jis buvo Kambodžos Respublikoje, o UAB „Tez Tour“ direktoriaus A. Sukovo 2010 m. balandžio 13 d. rašto ir UAB „Irmusta“ rašto, kuriuose nurodyta, kad L. Karalius neatvyko į 2010 m. sausio 13 d. 13.50 val. skrydį Bankokas–Vilnius, taigi jam nebuvo suteikta vežimo paslaugos dalis, pakomentuoti negali, nes jeigu būtų žinojęs, kad tą dieną jam yra vieta lėktuve, tikrai būtų nuvykęs.

Pasak Seimo nario L. Karaliaus, žurnale „Žmonės“ išspausdintame interviu su juo nurodytos istorijos („Kaip tik iš ten turėjome grįžti į neeilinę Seimo sesiją. Sukrovę kuprines, laukėme kol mus paims autobusas. Jis neatvažiavo, o tai reiškė, kad mes pavėluosime ir išskristi namo. Visi planai griuvo, lyg domino kaladėlės“) jis žurnalistei nepasakojęs, tai yra pačios žurnalistės interpretacija.

Vėliau, koreguodamas interviu tekstą, jis šiuos žodžius paliko, nes manė, kad jie nėra labai svarbūs ir esminiai.

6. Seimo nario L. Karaliaus atstovas S. Žentelis Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo savo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateiktus argumentus.

7. Byloje nustatyta:

7.1. Seimas 2009 m. gruodžio 17 d. priėmė nutarimą Nr. XI-585 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo III (rudens) sesijos pratęsimo“ (toliau – Seimo 2009 m. gruodžio 17 d. nutarimas Nr. XI-585), kuris įsigaliojo nuo priėmimo (2 straipsnis). Šio nutarimo 1 straipsniu Seimas nutarė pratęsti Seimo III (rudens) sesiją iki 2010 m. sausio 21 d. Seimo 2009 m. gruodžio 17 d. nutarimas Nr. XI-585 „Valstybės žiniuose“ oficialiai buvo paskelbtas 2009 m. gruodžio 22 d.

7.2. 2010 m. sausio mėn. įvyko šie Seimo posėdžiai: 2010 m. sausio 13 d. iškilmingas posėdis, skirtas Laisvės gynėjų dienai paminėti Nr. 166 (rytinis); Seimo 2010 m. sausio 14 d. posėdis Nr. 167 (rytinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 14 d. rytinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-167, KTb, t. II, l. 81–83); Seimo posėdis 2010 m. sausio 14 d. Nr. 167 (vakarinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 14 d. vakarinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-168, KTb, t. II, l. 84–85); Seimo 2010 m. sausio 19 d. posėdis Nr. 169 (rytinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 19 d. rytinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-169, KTb, t. II, l. 99–101); Seimo 2010 m. sausio 19 d. posėdis Nr. 170 (vakarinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 19 d. vakarinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-170, KTb, t. II, l. 101–103); Seimo 2010 m. sausio 20 d. posėdis Nr. 171 (neeilinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 20 d. nenumatyto plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-171, KTb, t. II, l. 114–116); Seimo 2010 m. sausio 21 d. posėdis Nr. 172 (rytinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 21 d. rytinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-172, KTb, t. II, l. 120–121); Seimo 2010 m. sausio 21 d. posėdis Nr. 173 (vakarinis) (Seimo kanceliarijos 2010 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-2010-7802, III (rudens) sesijos 2010 m. sausio 21 d. vakarinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. SPP-173, KTb, t. II, l. 121–124).

7.3. Seimo Etikos ir procedūrų komisija konstatavo, kad Seimo narys L. Karalius 2010 m. sausio mėn. be svarbios pateisinamos priežasties praleido visus Seimo plenarinius posėdžius (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. vasario 19 d. išvada, KTb, t. X, l. 18, 19; Seimo Etikos ir procedūrų

komisijos 2010 m. kovo 2 d. išvada Nr. 101-1-7, KTb, t. X, l. 30–33). Šiuos faktus Konstitucinio Teismo posėdyje patvirtino ir liudytojas Seimo narys A. Salamakinas (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 84).

7.4. Seime 2010 m. sausio mėn. įvyko trys Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiai (2010 m. sausio 13, 15 ir 20 d.), visuose juose Seimo narys L. Karalius nedalyvavo. Dėl jo nedalyvavimo 2010 m. sausio 13 d. Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdyje jokia informacija šio Seimo komiteto pirmininkui nebuvo pateikta (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo sveikatos reikalų komiteto 2010 m. balandžio 1 d. raštas Nr. V-2010-1931, KTb, t. X, l. 87).

Seime 2010 m. sausio 20 d. vyko Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos posėdis, kuriame Seimo narys L. Karalius nedalyvavo. Jo padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė šią komisiją žodžiu informavo, kad Seimo narys L. Karalius posėdyje negalės dalyvauti „dėl priežasčių, susijusių su jo tėvo sveikatos būkle“. Tokio nedalyvavimo priežastį Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisija pripažino pateisinama ir svarbia (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos 2010 m. kovo 30 d. raštas Nr. V-2010-1880, KTb, t. X, l. 94).

7.5. Apie Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose jo padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė informavo šio Seimo komiteto padėjėja-sekretorę V. Gegužinskaitę, iš Seimo nario L. Karaliaus elektroninio pašto dėžutės išsiųsdama elektroninius laiškus (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, 2010 m. sausio 14 d., 2010 m. sausio 19 d. elektroniniai laiškai, KTb, t. II, l. 136–137). Šiuose elektroniniuose laiškuose nurodyta, kad Seimo narys L. Karalius negalės dalyvauti Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15 d. posėdyje dėl „nenumatytos išvykos į Klaipėdos apygardą“, o 2010 m. sausio 20 d. posėdyje – dėl „po operacijos staiga smarkiai pablogėjusios tėvelio sveikatos“. Taip pat nurodyta, kad informacija pateikiama „Seimo nario Lino Karaliaus pavedimu“: „Ką tik gavau informaciją iš Lino Karaliaus.“

Seimo nario L. Karaliaus padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė, aiškindama dėl Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimo Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose posėdžiuose savo išsiųstus elektroninius laiškus, 2010 m. kovo 30 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, jog prieš išvykdamas į suplanuotą kelionę po Azijos valstybes Seimo narys ją informavo, kad dėl pratęstos Seimo sesijos siekdamas pakeisti savo grįžimo į Lietuvą bilietų datą kreipėsi į kelionių agentūrą, 2010 m. sausio 15 d. ketina vykti į Klaipėdos apygardą, o sausio 18 d. bus operuojamas jo tėvas. V. Vaičiulienė taip pat nurodė, kad, nepavykus su Seimo nariu L. Karaliumi susisiekti nei telefonu, nei elektroniniu paštu, siekdama pagrįsti jo nedalyvavimą Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose

posėdžiuose, šiam komitetui suteikė jai žinomą informaciją apie Seimo nario išvyką į Klaipėdos apygardą ir slaugomą jo tėvą (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, V. Vaičiulienės 2010 m. kovo 30 d. raštas Nr. V-2010-1896, KTb, t. X, l. 89–90).

Seimo narys L. Karalius Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui papildomai nurodė, kad prieš išvykdamas V. Vaičiulienę informavo, jog grįžęs iš kelionės po Azijos valstybes ketina vykti į Klaipėdos miestą darbo reikalais, kur buvo suplanavęs „eilę susitikimų su medicinos darbuotojais, su Klaipėdos kraujo centru, su kai kurių mokinių tėvais“, kad 2010 m. sausio 18 d. jo tėvui bus daroma operacija ir prireikus jis turės jam pagelbėti (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 195, 201). Paminėtina, kad Seimo nario L. Karaliaus tėvui J. M. 2010 m. sausio 18 d. buvo atlikta operacija (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, chirurginės operacijos protokolas Nr. 7, KTb, t. VII, l. 193).

7.6. Seimo narys L. Karalius ir kelionės organizatorės UAB „Tez Tour“ atstovė UAB „Irmusta“ 2009 m. gruodžio 8 d. sudarė turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294, kuria sau ir G. G. įsigijo vežimo iš Vilniaus (2009 m. gruodžio 29 d. 19.50 val.) į Bankoką (2009 m. gruodžio 30 d. 12.15 val.) ir iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.) paslaugas (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, 2009 m. gruodžio 8 d. turizmo paslaugų teikimo sutartis Nr. 8602294, KTb, t. VIII, l. 42–43). UAB „Tez Tour“ atstovė UAB „Irmusta“ 2009 m. gruodžio 8 d. už aviabilietus į Tailandą ir atgal (2009 m. gruodžio 29 d.–2010 m. sausio 13 d.) Seimo nariui L. Karaliui išrašė sąskaitą išankstiniam apmokėjimui, kurią jis priėmė 2009 m. gruodžio 9 d. (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, 2009 m. gruodžio 8 d. sąskaita išankstiniam apmokėjimui Nr. S8602294, KTb, t. VIII, l. 44).

7.6.1. Konstitucinio Teismo posėdyje Seimo narys L. Karalius paaiškino, jog su UAB „Irmusta“ direktore I. Ozerdem žodžiu susitarė, kad sugrįžti iš Tailando Karalystės bus galima ne po dviejų savaičių, bet gerokai vėliau. Paskui, sužinojęs apie pratęstą Seimo sesiją, jis UAB „Irmusta“ direktorės prašė grąžinti turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nurodytą skrydžio iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.) datą ir laiką, tačiau tai padaryti buvo nebeįmanoma. Taip pat Seimo narys L. Karalius nurodė, kad dėl grįžimo datos pakeitimo į 2010 m. sausio 12 d. jis kreipėsi ir į UAB „BPC Travel“, tačiau jam buvo atsakyta, kad UAB „BPC Travel“ to padaryti negali; šį atsakymą jis gavo jau būdamas Tailando Karalystėje (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 55, 131, 132).

7.6.2. UAB „Irmusta“ direktorė I. Ozerdem 2010 m. balandžio 13 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad su Seimo nariu L. Karaliumi žodžiu buvo sutarta, jog skrydis Bankokas–Vilnius vyks 2010 m. vasario 24 d., o 2009 m. gruodžio 8 d.

turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nurodyta minėto skrydžio data skiriasi todėl, kad užsakant skrydį sistema automatiškai nustato grįžimo po 14 dienų datą, nes skrydžiai vykdomi kas dvi savaites; taip pat tai, kad Seimo narys L. Karalius žodžiu kreipėsi į UAB „Irmusta“ bei prašė perkelti grįžimo datą į turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nurodytą 2010 m. sausio 13 d., bet prašymo patenkinti nepavyko, nes jo vardu rezervacijos šiai datai nebuvo (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, I. Ozerdem 2010 m. balandžio 13 d. raštas, KTb, t. VIII, l. 39).

Šiame kontekste pažymėtina, kad UAB „Irmusta“ direktorė I. Ozerdem 2010 m. rugpjūčio 30 d. Konstituciniam Teismui paaiškino, jog „kelionių agentūros „Irmusta“ žiniomis Linas Karalius į skrydį Bankokas (2010-01-13 13:50) – Vilnius (2010-01-13- 21:55) nenuvyko“, „UAB „Irmusta“ jokių kitų turizmo paslaugų Linui Karaliui neteikė“ (I. Ozerdem 2010 m. rugpjūčio 30 d. raštas Nr. 001, KTb, t. II, l. 161). Pažymėtina ir tai, kad I. Ozerdem Konstitucinio Teismo posėdyje paliudijo, jog Seimo narys L. Karalius žodžiu kreipėsi į UAB „Irmusta“ ir prašė perkelti grįžimo datą, tačiau taip pat patvirtino, kad UAB „Irmusta“ 2010 m. rugpjūčio 30 d. rašte Nr. 001 nurodyta informacija, jog „kelionių agentūros „Irmusta“ žiniomis Linas Karalius į skrydį Bankokas (2010-01-13 13:50) – Vilnius (2010-01-13- 21:55) nenuvyko“, yra tiksli (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 89–91).

7.6.3. UAB „BPC Travel“ generalinis direktorius G. Aukštuolis 2010 m. kovo 30 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad Seimo narys L. Karalius 2009 m. gruodžio 28 d. žodžiu kreipėsi į UAB „BPC Travel“ ir prašė surasti galimybę pakeisti grįžimo iš kelionės skrydžio Bankokas–Vilnius datą į 2010 m. sausio 12 d., tačiau 2009 m. gruodžio 29 d. Seimo narys L. Karalius buvo žodžiu informuotas, kad UAB „BPC Travel“ neturi galimybės pakeisti skrydžio datos (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, G. Aukštuolio 2010 m. kovo 30 d. raštas, KTb, t. X, l. 100). Šiame kontekste pažymėtina, kad šiuos faktus G. Aukštuolis patvirtino Konstitucinio Teismo posėdyje, kur buvo apklausiamas kaip liudytojas (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 91, 92).

7.6.4. UAB „Tez Tour“ direktorius A. Sukovas 2010 m. balandžio 13 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, A. Sukovo 2010 m. balandžio 13 d. raštas Nr. 1-2347, KTb, t. X, l. 241) ir 2010 m. rugpjūčio 24 d. Konstituciniam Teismui (A. Sukovo 2010 m. rugpjūčio 24 d. raštas Nr. 1-2520, KTb, t. II, l. 156–157) nurodė, jog Seimo narys L. Karalius neatvyko į skrydį iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.), o neatvykimo priežastis nėra žinoma. Šiuos faktus A. Sukovas patvirtino Konstitucinio Teismo posėdyje, kur buvo apklausiamas kaip liudytojas. Jis taip pat nurodė, kad „visi kelionės dokumentai atitinka sutartį“, o Seimo nario L. Karaliaus kelionė prasidėjo 2009 m. gruodžio 29 d. ir turėjo pasibaigti

2010 m. sausio 13 d. (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 92, 93).

7.6.5. Seimo narys L. Karalius 2010 m. vasario mėn. davė interviu žurnalui „Žmonės“. Šiame interviu buvo išspausdinti tokie Seimo nario L. Karaliaus žodžiai: „Kaip tik iš ten turėjome grįžti į neeilinę Seimo sesiją. Sukrovę kuprines, laukėme kol mus paims autobusas. Jis neatvažiavo, o tai reiškė, kad mes pavėluosime ir išskristi namo. Visi planai griuvo, lyg domino kaladėlės“ (žurnalas „Žmonės“, 2010, Nr. 6, KTb, t. II, l. 164, 165).

UAB „Žurnalų leidybos grupė“ žurnalo „Žmonės“ vyr. redaktorė D. Lingienė (Žemaitytė) 2010 m. rugpjūčio 24 d. Konstituciniam Teismui nurodė: „Interviu tekstas su Linu Karaliumi buvo suderintas elektroniniu paštu. Žurnalistės Laisvės Radzevičienės elektroninio pašto dėžutėje yra išlikęs laiškas su Lino Karaliaus pataisymais“ ir pridėjo elektroninio laiško iš žurnalistės L. Radzevičienės elektroninio pašto dėžutės kopiją. L. Karalius šiame elektroniniame laiške L. Radzevičienei parašė: „Klausimų beveik nekeičiau, bet atsakymus pakoregavau. Tikiuosi taip ir paliksite“ (D. Lingienės (Žemaitytės) raštas (Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. rugpjūčio 24 d.), KTb, t. II, l. 144–148, 153).

Šiame kontekste pažymėtina, jog, kaip minėta, Seimo narys L. Karalius Konstituciniam Teismui paaiškino, kad interviu žurnalui „Žmonės“ išspausdintas tekstas: „Kaip tik iš ten turėjome grįžti į neeilinę Seimo sesiją. Sukrovę kuprines, laukėme kol mus paims autobusas. Jis neatvažiavo, o tai reiškė, kad mes pavėluosime ir išskristi namo. Visi planai griuvo, lyg domino kaladėlės“ yra netikslus, o tokios istorijos jis žurnalistei nepasakojęs (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 51). Pažymėtina ir tai, jog D. Lingienė (Žemaitytė) ir L. Radzevičienė, Konstitucinio Teismo posėdyje paklaustos apie minėtą citatą, paliudijo, kad tas tekstas yra tiksliai perteikta paties Seimo nario L. Karaliaus mintis, taip pat kad visas tekstas buvo derinamas su juo; redaguojant tekstas buvo patrupintas, tačiau dėl to negalėjo būti iškreiptos mintys ir faktai, Seimo nario L. Karaliaus pateikti apie tai, kaip leido laiką kelionėje ir kodėl dabar jam gresia apkalta (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 97).

7.7. Kaip minėta, Seimo narys L. Karalius, jo teigimu, į Lietuvą grįžo 2010 m. vasario 4 d. (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. raštas, KTb, t. VII, l. 174–179; L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 198).

7.8. Seimo nario L. Karaliaus pateiktame diplomatiname pase yra 2009 m. gruodžio 21 d. išduota Tailando Karalystės viza, 2010 m. sausio 13 d. išduota Kambodžos Karalystės viza, 2010 m. sausio 18 d. išduota Vietnamo Socialistinės Respublikos viza, 2010 m. sausio 21 d. išduota Kinijos Liaudies Respublikos viza. Pase yra sienų kirtimo spaudai: 2009 m. gruodžio 30 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 12 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 13 d. – Singapūro Respublikos, 2010 m. sausio 21 d. – Kambodžos Karalystės ir Vietnamo Socialistinės Respublikos,

2010 m. vasario 2 d. – Vietnamo Socialistinės Respublikos ir Tailando Karalystės, 2010 m. vasario 4 d. – Tailando Karalystės (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Lietuvos Respublikos diplomatinis pasas Nr. 00001792, išduotas Seimo nariui L. Karaliui, KTb, t. VII, l. 180–187).

7.9. Seimo narys L. Karalius 2010 m. vasario 8 d. atsisakė Seimo nario sausio mėnesio atlyginimo ir paprašė Seimo kanclerio J. Mileriaus jį išskaičiuoti iš vasario mėnesio atlyginimo. Jo prašymas buvo patenkintas (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. vasario 8 d. raštas, KTb, t. X, l. 197; Seimo kanceliarijos Finansų departamento 2010 m. balandžio 7 d. raštas Nr. V-2010-2032, KTb, t. X, l. 196). Seimo valdyba 2010 m. kovo 5 d. pritarė tam, kad Seimo nariui L. Karaliui sausio mėnesio atlyginimas nebūtų mokamas (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo valdybos 2010 m. kovo 5 d. posėdžio protokolas Nr. SV-P-120, KTb, t. X, l. 198).

8. Remiantis tuo, kas byloje nustatyta, konstatuotina:

8.1. Seimas 2009 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. XI-585 pratęsė Seimo III (rudens) sesiją iki 2010 m. sausio 21 d. Šis Seimo nutarimas „Valstybės žiniuose“ oficialiai buvo paskelbtas 2009 m. gruodžio 22 d. Kaip matyti iš individualių balsavimo dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo III (rudens) sesijos pratęsimo“ projekto (Nr. XI-1580) priėmimo rezultatų, paskelbtų Seimo interneto svetainėje, Seimo narys L. Karalius balsavo „už“, t. y. pritarė Seimo sprendimui pratęsti Seimo III (rudens) sesiją.

Taigi Seimo narys L. Karalius išvykdamas į kelionę po Azijos valstybes žinojo, kad Seimo III (rudens) sesija yra pratęsta. Tai jis pripažino ir Konstitucinio Teismo posėdyje.

8.2. Seimo nario L. Karaliaus pateiktame diplomatiname pase esančios vizos ir sienų kirtimo spaudai, L. Karaliaus paaiškinimai Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Konstituciniam Teismui rodo, kad Seimo narys L. Karalius pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu asmeniniais tikslais keliavo po Azijos valstybes, t. y. Tailando Karalystę, Kambodžos Karalystę, Vietnamo Socialistinę Respubliką, Singapūro Respubliką.

8.3. Seime 2010 m. sausio mėn. įvykusių Seimo posėdžių protokolai, Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. balandžio 1 d. raštas, V. Vaičiulienės 2010 m. sausio 14 ir 19 d. išsiųsti elektroniniai laišakai, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2010 m. vasario 19 d. ir kovo 2 d. išvados, Seimo nario L. Karaliaus ir V. Vaičiulienės paaiškinimai Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui, Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimai Konstituciniam Teismui, Seimo nario A. Salamakino liudijimas Konstitucinio Teismo posėdyje patvirtina, kad Seimo narys L. Karalius 2010 m. sausio mėn. praleido *inter alia*:

– visus Seimo plenarinius posėdžius, t. y. 2010 m. sausio 13 d. iškilmingą posėdį, skirtą Laisvės gynėjų dienai paminėti; 2010 m. sausio 14, 19 ir 21 d. vykusius rytinius ir vakarinius

plenarinius posėdžius bei 2010 m. sausio 20 d. nenumatytą plenarinį posėdį;

– Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžius, vykusius 2010 m. sausio 15, 20 d.

8.4. Seimo narys L. Karalius Seimo posėdžių sekretoriatui ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkui nepranešė, kad nedalyvaus 2010 m. sausio mėn. vyksiančiuose Seimo plenariniuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose.

9. Seimo narys L. Karalius savo nedalyvavimą pratęstoje Seimo III (rudens) sesijoje iš esmės grindžia tuo, kad nors jis, siekdamas dalyvauti pratęstoje Seimo rudens sesijoje, dėjo visas pastangas pakeisti grįžimo iš Bankoko į Vilnių datą, jam to padaryti nepavyko. Taigi būtina išsiaiškinti, ar minėtus Seimo nario L. Karaliaus teiginius patvirtina šioje konstitucinės justicijos byloje surinkti įrodymai. Šiame kontekste pažymėtina, kad:

9.1. Kaip minėta, Seimo narys L. Karalius ir kelionės organizatorės UAB „Tez Tour“ atstovė UAB „Irmusta“ 2009 m. gruodžio 8 d. UAB „Tez Tour“ vardu sudarė turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294, pagal kurią UAB „Tez Tour“ įsipareigojo suteikti vežimo iš Vilniaus (2009 m. gruodžio 29 d. 19.50 val.) į Bankoką (2009 m. gruodžio 30 d. 12.15 val.) ir iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.) paslaugas. Ši sutartis keičiama ir papildoma nebuvo. Taigi pagal turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294 UAB „Tez Tour“ įsipareigojo *inter alia* Seimo nariui L. Karaliui sutartyje nurodytu laiku ir sąlygomis suteikti vežimo iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.) paslaugą, o Seimo narys L. Karalius įgijo teisę *inter alia* skristi minėtu maršrutu.

9.2. Taip pat minėta, jog UAB „Irmusta“ direktorė I. Ozerdem Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad Seimo narys L. Karalius prašė perkelti grįžimo datą į turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nurodytą 2010 m. sausio 13 d., bet prašymo patenkinti nepavyko, nes jo vardu rezervacijos šiai datai nebuvo; tačiau apklausiamą kaip liudytoja Konstituciniam Teismui ji paaiškino ir tai, kad Seimo narys L. Karalius į skrydį iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.) nenuvyko. Taigi I. Ozerdem paaiškinimai Konstituciniam Teismui, vertinami turizmo paslaugų teikimo sutarties Nr. 8602294 kontekste, paneigia Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui duotus parodymus. Kadangi dėl Seimo nario L. Karaliaus kelionės po Azijos valstybes grįžimo aplinkybių liudytoja I. Ozerdem Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Konstituciniam Teismui aiškino skirtingai, jos parodymai vertintini kaip prieštaringi, todėl Konstitucinis Teismas šioje konstitucinės justicijos byloje jais nesirems.

9.3. Minėta, kad UAB „BPC Travel“ generalinis direktorius G. Aukštuolis Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui bei Konstituciniam Teismui nurodė, kad Seimo narys L. Karalius 2009 m. gruodžio 28 d. žodžiu kreipėsi į UAB „BPC Travel“ bei prašė surasti galimybę pakeisti kelionės grįžimo skrydžio Bankokas–Vilnius datą į 2010 m. sausio 12 d.,

tačiau 2009 m. gruodžio 29 d. Seimo narys L. Karalius buvo žodžiu informuotas, kad pakeisti skrydžio datos UAB „BPC Travel“ neturi galimybės. Taigi Seimo narys L. Karalius UAB „BPC Travel“ prašė pakeisti kelionės grįžimo skrydžio Bankokas–Vilnius datą į 2010 m. sausio 12 d., o ne suteikti galimybę grįžti į Lietuvą turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nustatytu reisu, t. y. iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.). Vadinasi, G. Aukštuolio parodymai nei paneigia, nei patvirtina faktą, jog Seimo narys L. Karalius turėjo galimybę grįžti į Lietuvą turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nustatytu reisu, t. y. iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.).

9.4. Minėta, kad UAB „Tez Tour“ direktorius A. Sukovas Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Konstituciniam Teismui nurodė, jog L. Karalius neatvyko į skrydį iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.), jo neatvykimo į skrydį priežastis nėra žinoma. Konstitucinio Teismo posėdyje liudytojas A. Sukovas patvirtino Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui savo duotus rašytinius paaiškinimus ir papildomai paliudijo, kad „visi kelionės dokumentai atitinka sutartį“, pagal turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294 Seimo nario L. Karaliaus kelionė prasidėjo 2009 m. gruodžio 29 d. ir turėjo pasibaigti 2010 m. sausio 13 d.

9.5. Minėta ir tai, kad Seimo narys L. Karalius visų apklausų metu teigė, kad iki 2010 m. sausio 20 d. jis neturėjo galimybės paskambinti į Lietuvą, nes buvo tokiose vietose, kur nėra telekomunikacijų. Šie jo parodymai vertintini kritiškai, nes iš jo pateiktame diplomatiniam pase esančių sienu kirtimo spaudų matyti, kad 2009 m. gruodžio 30 d. ir 2010 m. sausio 12 d. jis kirto Tailando Karalystės, o 2010 m. sausio 13 d. (tą dieną, kai pagal turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294 jis turėjo būti Bankoko oro uoste) – Singapūro Respublikos sienas, t. y. nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. sausio 20 d. buvo *inter alia* tokiose vietovėse (oro uostuose, sienu kirtimo punktuose ir pan.), kur yra galimybė pasinaudoti ryšio technologijomis.

Taigi Seimo narys L. Karalius asmeninės kelionės po Azijos valstybes metu objektyviai turėjo galimybę susisiekti su Seimu ir Seimo posėdžių sekretoriatui, Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkui pranešti, kad nedalyvaus 2010 m. sausio mėn. Seimo plenariniuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose.

10. Įvertinus paminėtus duomenis konstatuotina, kad pagal sutartį Seimo narys L. Karalius turėjo galimybių pasinaudoti teise turizmo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 8602294 nurodytu laiku ir sąlygomis sugrįžti iš Bankoko (2010 m. sausio 13 d. 13.30 val.) į Vilnių (2010 m. sausio 13 d. 21.55 val.), tačiau į skrydį neatvyko. Nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. sausio 20 d. turėjo galimybę susisiekti su Seimu ir Seimo posėdžių sekretoriatui, Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkui pranešti, kad nedalyvaus 2010 m. sausio mėn. vyksiančiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, Seimo Sveikatos reikalų komiteto, kurio narys jis yra, posėdžiuose, tačiau šiomis

galimybėmis nepasinaudojo.

Vadinasi, iš byloje esančių duomenų matyti, kad Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimai, jog jis, „siekdamas dalyvauti pratęstoje Seimo rudens sesijoje, dėjo visas pastangas pakeisti grįžimo iš Bankoko į Vilnių datą, tačiau jam to padaryti nepavyko“, neatitinka tikrovės, taigi jie nėra nuoširdūs.

11. Taigi konstatuotina, kad Seimo narys L. Karalius sąmoningai dėl asmeninių priežasčių, apie tai iš anksto nepranešęs Seimo posėdžių sekretariatui, Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkui nedalyvavo Seimo plenariniuose posėdžiuose (2010 m. sausio 13 d. iškilmingame posėdyje, skirtame Laisvės gynėjų dienai paminėti, 2010 m. sausio 14, 19 ir 21 d. vykusiuose rytiniuose ir vakariniuose plenariniuose posėdžiuose bei 2010 m. sausio 20 d. vykusiame nenumatytame plenariniame posėdyje), taip pat Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, vykusiuose 2010 m. sausio 15, 20 d.

12. Minėta, kad Seimo nario, kaip Tautos atstovo, konstitucinis statusas suponuoja Seimo nario konstitucinę priedermę atstovauti Tautai, taigi ir jo pareigą dalyvauti Seimo posėdžiuose; Seimo nario konstitucinė pareiga dalyvauti Seimo darbe apima *inter alia* jo pareigą dalyvauti ir tų Seimo struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, darbe, vykdyti kitus Konstitucijoje, įstatymuose ir Seimo statute nustatytus Seimo nario įgaliojimus.

13. Seimo narių dalyvavimą Seimo darbe, *inter alia* Seimo posėdžiuose, Seimo komiteto posėdžiuose, reglamentuoja Seimo statutas (1998 m. gruodžio 22 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir (arba) papildymais).

13.1. Seimo statuto 10 straipsnio (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) 1, 2, 5 dalyse *inter alia* nustatyta:

„1. Seimo narys privalo dalyvauti Seimo posėdžiuose.

2. Kiekvienas Seimo narys, išskyrus Seimo Pirmininką ir Ministrą Pirmininką, turi būti kurio nors komiteto narys ir dalyvauti jo darbe <...>

5. Seimo narys privalo dalyvauti <...> Seimo komitetų <...>, kurių narys jis yra, posėdžiuose.“

13.2. Seimo statuto 11 straipsnio (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) 2, 3 ir 5 dalyse nustatyta:

„2. Jeigu Seimo narys negali dalyvauti Seimo posėdyje, Seimo komiteto <...> posėdyje, apie tai iš anksto, o jeigu negali iš anksto, – ne vėliau kaip per savaitę privalo pranešti atitinkamai Seimo posėdžių sekretariatui, komiteto <...> pirmininkui, nurodydamas nedalyvavimo priežastis.

3. Nedalyvavimo Seimo posėdyje, taip pat nedalyvavimo Seimo komiteto <...> posėdyje svarbiomis pateisinamomis priežastimis laikomas Seimo nario laikinasis nedarbingumas, komandiruotė, atostogos vaikui prižiūrėti ar kitos svarbios aplinkybės, taip pat nedalyvavimas

posėdžiuose Seimo valdybos pritarimu. Jei Seimo narys nepraneša, kad posėdyje nedalyvaus, arba nenurodo nedalyvavimo priežasčių, laikoma, kad posėdis praleistas be svarbios pateisinamos priežasties.

<...>

5. Etikos ir procedūrų komisija sprendžia, ar nedalyvavimo Seimo posėdyje priežastys svarbios ir pateisinamos, Seimo komitetų <...> pirmininkai sprendžia, ar nedalyvavimo Seimo komiteto <...> posėdyje priežastys svarbios ir pateisinamos. Ginčus, ar nedalyvavimo komiteto <...> posėdyje priežastys svarbios ir pateisinamos, sprendžia Etikos ir procedūrų komisija, atsižvelgusi į atitinkamų komitetų <...> pirmininkų išvadas ir Seimo nario paaiškinimus.“

13.3. Seimo statuto 15⁶ straipsnyje (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) nustatyta:

„Seimo veikla yra nepertraukiama. Seimo nario darbo laiką Seimo sesijų metu nustato Seimo valdyba. Seimo narys laiką tarp Seimo sesijų, jeigu jis neturi dalyvauti Seimo komitetų, komisijų posėdžiuose, planuoja savarankiškai.“

14. Seimo Etikos ir procedūrų komisija 2010 m. vasario 19 d. ir kovo 2 d. išvadose konstatavo, kad Seimo narys L. Karalius pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu keliavo po Azijos valstybes prieš tai negavęs Seimo valdybos pritarimo ir 2010 m. sausio mėn. be svarbios ir pateisinamos priežasties praleido visus Seimo plenarinius posėdžius.

Seimo Sveikatos reikalų komitetas 2010 m. balandžio 1 d. rašte konstatavo, kad Seimo narys L. Karalius be pateisinamos priežasties nedalyvavo 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose šio komiteto posėdžiuose.

Kaip minėta, Konstitucinio Teismo posėdyje Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad mėnesio poilsinę kelionę į Azijos valstybes buvo suplanavęs, nes „Seimo narys laiką tarp sesijų gali planuoti savarankiškai“. Kaip minėta, pagal Seimo statuto 15⁶ straipsnį (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) Seimo narys laiką tarp Seimo sesijų, jeigu jis neturi dalyvauti Seimo komitetų, komisijų posėdžiuose, planuoja savarankiškai. Minėta ir tai, kad Seimo narys L. Karalius visus Seimo plenarinius posėdžius ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusius posėdžius praleido pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu, žinodamas, kad ši Seimo sesija yra pratęsta. Vadinasi, šiuo atveju Seimo narys L. Karalius Seimo statuto 15⁶ straipsnio (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) nuostata negalėjo remtis.

15. Taigi konstatuotina, jog Seimo narys L. Karalius, žinodamas, kad Seimo III (rudens) sesija yra pratęsta, negavęs Seimo valdybos pritarimo ir apie tai nepranešęs Seimo posėdžio sekretoriui, pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu asmeniniais tikslais keliavo po Azijos valstybes ir dėl to be svarbių ir pateisinamų priežasčių nedalyvavo Seimo plenariniuose posėdžiuose (2010 m. sausio 13 d. iškilmingame posėdyje, skirtame Laisvės gynėjų dienai paminėti; 2010 m. sausio 14, 19 ir 21 d. vykusiuose rytiniuose ir vakariniuose plenariniuose posėdžiuose bei 2010 m.

sausio 20 d. vykusiame nenumatytae plenariniame posėdyje), taip pat Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, vykusiuose 2010 m. sausio 15, 20 d.

16. Atsižvelgiant į nurodytus argumentus konstatuotina, kad Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, prieštarauja Seimo statuto 10 straipsnio (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) 1, 2, 5 dalių ir 11 straipsnio (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) 2, 3 dalių nuostatomis.

17. Konstitucijos 59 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai jis Seime prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai, šio straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad pareigas eidami Seimo nariai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomi jokių mandatų.

18. Minėta, kad Seimo nario priesaikos tekstas yra nustatytas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“, kuris yra Konstitucijos sudedamoji dalis, 5 straipsnyje; Konstitucija iš Seimo nario besąlygiškai reikalauja ištikimybės priesaikos vien Lietuvos valstybei, pasižadėjimo gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus; prisiekdamas Seimo narys besąlygiškai įsipareigoja laikytis visų konstitucinių vertybių, sąžiningai tarnauti Tėvynei; Seimo nario priesaikos aktas yra konstituciškai teisiškai reikšmingas: duodamas priesaiką išrinktas Seimo narys viešai ir iškilmingai įsipareigoja veikti taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiais aplinkybėmis jos nesulaužyti.

19. Minėta, kad valdžios atsakomybė visuomenei neatsiejama nuo konstitucinio teisinės valstybės principo; ji konstituciškai įtvirtinama nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, valdžios galias riboja Konstitucija. Taip pat paminėtina, kad pagal konstitucinį teisinės valstybės principą, kuris, kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, yra universalus principas, juo grindžiama visa Lietuvos teisės sistema ir pati Konstitucija, jo turinys atsiskleidžia įvairiose Konstitucijos nuostatose, demokratinėje teisinėje valstybėje valstybės institucijos, jų pareigūnai savo veikloje turi vadovautis įstatymais ir teise.

20. Minėta, kad pagal Konstituciją Seimo narys yra profesionalus politikas; Seimo veiklos nepertraukiamumas suponuoja ir Seimo nario, kaip Tautos atstovo, veiklos nepertraukiamumą; Seimo nario, kaip Tautos atstovo, konstitucinis statusas suponuoja Seimo nario konstitucinę priedermę atstovauti Tautai, taigi ir jo pareigą dalyvauti Seimo posėdžiuose; Seimo nario konstitucinė pareiga dalyvauti Seimo darbe apima *inter alia* jo pareigą dalyvauti ir tų Seimo struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, darbe, vykdyti kitus Konstitucijoje, įstatymuose ir Seimo statute nustatytus Seimo nario įgaliojimus.

Minėta ir tai, kad galimos tokios situacijos, kai Seimo narys dėl ypač svarbių asmeninių,

kitų pateisinamų priežasčių negali tam tikrą laiką dalyvauti Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose ir (arba) tam tikrą laiką negali vykdyti kitų Seimo nario pareigų; toks Seimo narys minėtais atvejais turi kreiptis į įstatyme (Seimo statute) nurodytą instituciją dėl leidimo tą laiką nedalyvauti Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose, tą laiką nevykdyti kitų Seimo nario pareigų; negavusio tokio leidimo Seimo nario nedalyvavimas Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių narys jis yra, posėdžiuose, kitų Seimo nario pareigų nevykdymas būtų nepateisinamas.

Taip pat minėta, kad ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas. Sprendžiant, ar Seimo narys savo veiksmais šiurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti veikslių pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, laiką, vietą, sistemingumą, trukmę, veiksmus atlikusio asmens elgesį po jų padarymo, kitas reikšmingas aplinkybes.

Taip pat minėta, kad ištikimybė Lietuvos valstybei yra neatsiejama nuo ištikimybės ir Konstitucijai; sulaužius priesaiką būti ištikimam Lietuvos Respublikai, kartu yra šiurkščiai pažeidžiama ir Konstitucija, o šiurkštus Konstitucijos pažeidimas kartu yra ir priesaikos sulaužymas.

21. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad, kaip minėta:

- Seimo narys L. Karalius, išvykdamas į kelionę po Azijos valstybes, žinojo, kad Seimo III (rudens) sesija yra pratęsta iki 2010 m. sausio 21 d., tačiau neprašė Seimo valdybos pritarimo išvykimui ir apie išvykimą nepranešė Seimo posėdžio sekretoriui;

- pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu ilgą laiką po Azijos valstybes keliavo asmeniniais tikslais ir dėl to be svarbių ir pateisinamų priežasčių nedalyvavo Seimo plenariniuose posėdžiuose (2010 m. sausio 13 d. iškilmingame posėdyje, skirtame Laisvės gynėjų dienai paminėti, 2010 m. sausio 14, 19 ir 21 d. vykusiuose rytiniuose ir vakariniuose plenariniuose posėdžiuose bei 2010 m. sausio 20 d. vykusiame nenumatytame plenariniame posėdyje), taip pat Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, vykusiuose 2010 m. sausio 15, 20 d.;

- pagal turizmo paslaugų teikimo sutartį Nr. 8602294 turėdamas teisę grįžti į Lietuvą 2010 m. sausio 13 d. ir turėti galimybę dalyvauti minėtuose 2010 m. sausio mėn. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, taip pat Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, Seimo narys L. Karalius be svarbių ir pateisinamų priežasčių šia teise nepasinaudojo;

- Seimo narys L. Karalius neišnaudojo nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. sausio 20 d. buvusių galimybių susisiekti su Seimu ir Seimo posėdžių sekretoriui pranešti, kad nedalyvaus 2010 m. sausio mėn. vykiančiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose;

- Seimo narys L. Karalius savo nedalyvavimą 2010 m. sausio mėn. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, taip pat Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose aiškino

priežastimis, kurios šioje byloje paneigtos surinktais ir Konstitucinio Teismo įvertintais įrodymais. Taigi Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimai dėl minėto nedalyvavimo Seimo plenariniuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose nėra nuoseklūs ir nuoširdūs.

22. Minėta, kad Seimo narys L. Karalius savo Seimo nario pažymėjimą prieš išvykdamas į asmeninę kelionę po Azijos valstybes paliko tuometinės Seimo frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose.

Šioje Konstitucinio Teismo išvadoje konstatuota, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 14 ir 19 d. plenariniuose posėdžiuose naudojosi Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu ir 8 kartus sąmoningai balsavo už jį; šiais veiksmais Seimo narys A. Sacharukas šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė priesaiką.

23. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes darytina išvada, kad Seimo narys L. Karalius, išvykęs į užsienio kelionę po Azijos valstybes ir dėl to be svarbių ir pateisinamų priežasčių nedalyvavęs 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, savo pareigas ėjo nesąžiningai, veikė savo asmeninius interesus iškeldamas aukščiau už Tautos ir valstybės interesus, sąmoningai nevykdė Seimo nariui Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytų pareigų, taip parodė nepagarbą Konstitucijai ir įstatymams, taigi neveikė taip, kaip įpareigoja duota priesaika. Šiais veiksmais jis diskreditavo Seimo, kaip Tautos atstovybės, autoritetą. Tokiais veiksmais Seimo narys L. Karalius sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją.

24. Konstatuotina, kad Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, prieštarauja Konstitucijai. Šiais veiksmais Seimo narys L. Karalius sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją.

VII

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui Linui Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kuriais jis, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą Seimo plenariniuose posėdžiuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyta paklausime prašo pateikti išvadą, ar Konstitucijai prieštarauja *inter alia* Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kuriais jis, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą Seimo plenariniuose posėdžiuose ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui.

2. Pažymėtina, kad Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada buvo grindžiama faktais, susijusiais su Seimo nario L. Karaliaus padėjėjos-sekretorės

V. Vaičiulienės iš Seimo nario L. Karaliaus elektroninio pašto dėžutės 2010 m. sausio 14 ir 19 d. išsiųstų elektroninių laiškų dėl jo nedalyvavimo 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose turiniu, jų parašymo aplinkybėmis, taip pat su Seimo nario L. Karaliaus turimo tarnybinio telefono (*Nr. 8616XXXXX*) detaliame pokalbių sąrašė nurodyta informacija. Taigi Konstitucinis Teismas tirs, ar Konstitucijai neprieštarauja su nurodytais faktais susiję Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kuriais jis, pasak pareiškėjo – Seimo, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui.

3. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje *inter alia* nurodoma, kad L. Karaliaus paaiškinimuose ir atsakymuose dėl nedalyvavimo 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20 ir 21 d. vykusiuose Seimo plenariniuose posėdžiuose bei 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose meluojama Seimui, pateikiami išgalvoti, tikrovės neatitinkantys, klaidinantys faktai, tam tikri svarbūs faktai, turintys reikšmę faktinių aplinkybių patvirtinimui, nutylimi. Šiame kontekste pažymėtina, kad, Seimo atstovo V. P. Andriukaičio nuomone, melavimas Seimo komitetui yra tas pats, kas melavimas Seimui.

4. Seimo nario L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. rašytiniuose paaiškinimuose Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. raštas, KTb, t. VII, l. 174–179) pažymima, kad jis savo padėjėjai-sekretorei V. Vaičiulienei niekada nedavė jokių nurodymų „dangstyti <...> kelionės melagingais ir tikrovės neatitinkančiais faktais“. V. Vaičiulienė iki jo išvykimo buvo informuota apie tai, kad jis kreipėsi į kelionių agentūrą su prašymu pakeisti grįžimo į Lietuvą laiką į 2010 m. sausio 12 d., apie apsilankymą Klaipėdos apygardoje, kuris įvyktų tuo atveju, jei pasisektų pakeisti kelionės laiką, taip pat apie tai, kad jo tėvas turi sveikatos problemų ir bus operuojamas ir kad jis ketina tam tikrą laiką pabūti su tėvu. V. Vaičiulienė, rašydama elektroninius laiškus Seimo Sveikatos reikalų komitetui, neturėjo galimybės susisiekti su juo, o manydama, kad jis grįžo į Lietuvą, klaidingai nurodė, kad jis esą yra išvykęs į Klaipėdos apygardą bei slaugo (lanko) tėvą.

5. Seimo nario L. Karaliaus atstovo advokato S. Žentelio 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui teigiama, kad Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada: „Surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina antrojo kaltinimo suinteresuotam asmeniui – dėl melavimo Seimui apie savo nedalyvavimą Seimo ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose dangstant išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais – pagrįstumą“ grindžiama ne objektyviais faktais ir duomenimis, o spėlionėmis ir prielaidomis, kadangi nei Seimo nario L. Karaliaus, nei jo padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės paaiškinimai bei jos tarnybinio telefono 2010 m. sausio mėn. detalus pokalbių

sąrašas šio fakto nepatvirtina. S. Žentelio nuomone, tirti šių veiksmų atitiktį Konstitucijai nėra jokio pagrindo, o Konstitucinis Teismas šioje dalyje būtų turėtų nutraukti.

6. Seimo narys L. Karalius Konstitucinio Teismo posėdyje paaiškino, kad nedavė nurodymų savo padėjėjai-sekretorei V. Vaičiulienei 2010 m. sausio 14 ir 19 d. parašyti elektroninius laiškus Seimo Sveikatos reikalų komitetui. V. Vaičiulienė juos parašė neteisingai supratusi jų pokalbį, per kurį kažkokiame kontekste jis paminėjo, kad grįžęs turės suspėti nuvykti į Klaipėdos apygardą ir kad sausio mėn. antrojoje pusėje jo tėvui bus daroma operacija. Šis pokalbis įvyko iki Seimo nario L. Karaliaus išvykimo į kelionę po Azijos valstybes.

Aiškindamas savo padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės 2010 m. sausio 12 d. 8.49 val. skambučio ir 8.53 val. parašytos SMS žinutės į Tailandą aplinkybes Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad jis, pasinaudojęs viešbučio, kuriame gyveno, darbuotojo mobiliuoju telefonu, bandė susisiekti su savo padėjėja-sekretore, tačiau jam nepavyko to padaryti. Vėliau V. Vaičiulienė, matyt, radusi praleistą skambutį, taip pat bandė su juo susisiekti, bet jo prie to telefono aparato jau nebuvo. Seimo narys L. Karalius nurodė, kad pirmą kartą į Lietuvą jam pavyko prisiskambinti apie sausio 20 d., kai žiniasklaidoje jau buvo prasidėjęs „triukšmas dėl visos šitos istorijos“.

Taip pat Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad anksčiau negalėjo susisiekti su Lietuva, nes buvo tokiose vietose, kur nėra telekomunikacijų.

7. Seimo nario L. Karaliaus atstovas S. Žentelis Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateiktus argumentus.

8. Kaip minėta, šioje konstitucinės justicijos byloje nustatyta:

8.1. Seime 2010 m. sausio mėn. įvyko trys Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiai (2010 m. sausio 13, 15 ir 20 d.), visuose juose Seimo narys L. Karalius nedalyvavo (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. balandžio 1 d. raštas Nr. V-2010-1931, KTb, t. X, l. 87).

8.2. Apie Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose jo padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė informavo šio Seimo komiteto padėjėja-sekretorę V. Gegužinskaitę, iš Seimo nario L. Karaliaus elektroninio pašto dėžutės išsiųsdama elektroninius laiškus (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, 2010 m. sausio 14 d., 2010 m. sausio 19 d. elektroniniai laišakai, KTb, t. II, l. 136–137). Šiuose elektroniniuose laiškuose nurodyta, kad Seimo narys L. Karalius negalės dalyvauti Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15 d. posėdyje dėl „nenumatytos išvykos į Klaipėdos apygardą“, o 2010 m. sausio 20 d. posėdyje – dėl „po operacijos staiga smarkiai pablogėjusios tėvelio sveikatos“, taip pat kad informacija pateikiama „Seimo nario Lino Karaliaus pavedimu“: „Ką tik gavau informaciją iš Lino Karaliaus“.

Seimo nario L. Karaliaus padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė, aiškindama elektroninių laiškų dėl jo nedalyvavimo Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose posėdžiuose išsiuntimo aplinkybes, 2010 m. kovo 30 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, jog prieš išvykdamas į suplanuotą kelionę po Azijos valstybes Seimo narys ją informavo, kad, dėl prarastos Seimo sesijos siekdamas pakeisti savo grįžimo į Lietuvą bilietų datą, kreipėsi į kelionių agentūrą, 2010 m. sausio 15 d. ketina vykti į Klaipėdos apygardą, o sausio 18 d. bus operuojamas jo tėvas. V. Vaičiulienė taip pat nurodė, kad, siekdama pagrįsti Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimą Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose posėdžiuose, jai žinomą informaciją apie Seimo nario išvyką į Klaipėdos apygardą bei jo slaugomą tėvą šiam komitetui suteikė po to, kai jai su Seimo nariu nepavyko susisiekti nei telefonu, nei elektroniniu paštu (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, V. Vaičiulienės 2010 m. kovo 30 d. raštas Nr. V-2010-1896, KTb, t. X, l. 89–90).

Seimo narys L. Karalius Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui papildomai nurodė, kad prieš išvykdamas V. Vaičiulienę informavo, jog grįžęs iš kelionės po Azijos valstybes ketina vykti į Klaipėdos miestą darbo reikalais, kur buvo suplanavęs „eilę susitikimų su medicinos darbuotojais, su Klaipėdos kraujo centru, su kai kurių mokinių tėvais“, kad 2010 m. sausio 18 d. jo tėvui bus daroma operacija ir prireikus jis turės jam pagelbėti (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 195, 201). Seimo nario L. Karaliaus tėvui J. M. 2010 m. sausio 18 d. buvo atlikta operacija (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, chirurginės operacijos protokolas Nr. 7, KTb, t. VII, l. 193).

9. Byloje nustatyta ir tai, kad:

– iš Seimo nario L. Karaliaus turimo tarnybinio telefono (*Nr. 8616XXXXX*) 2010 m. sausio 12 d. 8.49 val. skambinta į Tailandą (*Nr. 00668694XXXXX*), o 8.53 val. siūsta SMS žinutė (*Nr. 668694XXXXX*) (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento 2010 m. kovo 31 d. raštas Nr. V-2010-1883, KTb, t. X, l. 99–105);

– UAB „Omnitel“ Administravimo skyriaus vadovas Vidmantas Venckūnas 2010 m. rugpjūčio 17 d. Konstituciniam Teismui *inter alia* pranešė, kad pateikti duomenų apie telefono ryšio numerius, iš kurių nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d. buvo skambinta į „Omnitel“ tinklui priklausantį telefono ryšio numerį 8 616 XXXXX, neturi galimybės, nes tokie duomenys yra saugomi tik 6 mėnesius ir nėra išlikę (V. Venckūno 2010 m. rugpjūčio 17 d. raštas, KTb, t. II, l. 149).

10. Šioje konstitucinės justicijos byloje konstatuota, jog Seimo narys L. Karalius,

žinodamas, kad Seimo III (rudens) sesija yra pratęsta, negavęs Seimo valdybos pritarimo ir apie tai nepranešęs Seimo posėdžio sekretoriui, pratęstos Seimo III (rudens) sesijos metu asmeniniais tikslais keliavo po Azijos valstybes ir dėl to be svarbių ir pateisinamų priežasčių nedalyvavo *inter alia* Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, vykusiuose 2010 m. sausio 15, 20 d.

11. Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. balandžio 1 d. raštas Nr. V-2010-1931, Seimo nario L. Karaliaus padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės 2010 m. sausio 14 ir 19 d. iš šio Seimo nario elektroninio pašto dėžutės išsiųsti elektroniniai laišakai Seimo Sveikatos reikalų komiteto padėjėjai-sekretorei V. Gegužinskaitei, Seimo nario L. Karaliaus ir V. Vaičiulienės paaiškinimai Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui, Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimai Konstituciniam Teismui rodo, kad Seimo nario L. Karaliaus padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės elektroniniuose laiškuose, kuriuose ji aiškino Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimo Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose posėdžiuose priežastis, pateikta tikrovės neatitinkanti informacija apie tai, kad Seimo narys L. Karalius Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15 d. posėdyje negalės dalyvauti dėl „nenumatytos išvykos į Klaipėdos apygardą“, o 2010 m. sausio 20 d. posėdyje – dėl „po operacijos staiga smarkiai pablogėjusios tėvelio sveikatos“.

12. Šiame kontekste konstatuotina, kad nors iš Seimo nario L. Karaliaus turimo tarnybinio telefono (*Nr. 8616XXXXX*) 2010 m. sausio 12 d. 8.49 val. skambinta į Tailandą (*Nr. 00668694XXXXX*), o 8.53 val. siųsta SMS žinutė (*Nr. 668694XXXXX*), tačiau nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad minėto telefoninio pokalbio ir SMS žinutės siuntimo metu telefonu *Nr. 00668694XXXXX* naudojosi Seimo narys L. Karalius, taip pat nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad minėtas telefoninis pokalbis įvyko ir SMS žinutę Seimo narys L. Karalius gavo, nėra žinoma, apie ką per šiuos pokalbius buvo kalbėta (jeigu išvis buvo kalbėta) ir (arba) kokia informacija SMS žinute buvo perduota (jei išvis kokia nors informacija buvo perduota).

Atsižvelgiant į tai ir įvertinus kitus šioje konstitucinės justicijos byloje nustatytus duomenis (*inter alia* tai, kad Seimo narys L. Karalius prieš išvykdamas savo padėjėją-sekretorę V. Vaičiulienę informavo, jog grįžęs ketina vykti į Klaipėdos miestą darbo reikalais, o sausio 18 d. jo tėvui bus daroma operacija), konstatuotina, kad nėra pagrindo teigti, jog Seimo nario L. Karaliaus padėjėja-sekretorė V. Vaičiulienė 2010 m. sausio 14 ir 19 d. elektroninius laiškus Seimo sveikatos reikalų komiteto padėjėjai-sekretorei V. Gegužinskaitei išsiuntė Seimo nario L. Karaliaus nurodymu.

13. Vadinasi, nėra pagrindo Seimo nario L. Karaliaus padėjėjos-sekretorės V. Vaičiulienės pasirašytuose 2010 m. sausio 14 ir 19 d. elektroniniuose laiškuose nurodytą informaciją apie Seimo nario L. Karaliaus nedalyvavimą Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose posėdžiuose vertinti kaip šio Seimo nario melą išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais

faktais sąmoningai dangstant savo nedalyvavimą minėtuose posėdžiuose.

14. Įvertinus kartu su Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. XI-838 Konstituciniam Teismui pateiktą Specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo nario L. Karaliaus apkaltos medžiagą bei kitus rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui gautus dokumentus, konstatuotina, kad nei Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui surinko, nei pareiškėjas – Seimas pateikė objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, jog Seimo narys L. Karalius, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui. Tokie duomenys nebuvo nustatyti ir Konstitucinio Teismo posėdyje.

15. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, jog nėra pagrindo teigti, kad Seimo narys L. Karalius atliko Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyta paklausime nurodytus veiksmus, kuriais jis, pasak pareiškėjo – Seimo, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui.

Taigi konstatuotina, kad nagrinėjamoje konstitucinės justicijos byloje nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, jog Seimo narys L. Karalius atliko veiksmus, kurių atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti.

16. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 1 dalies 4 punktą Konstitucinis Teismas atsisako nagrinėti paklausimą dėl išvados teikimo, jeigu nėra veiksmo ar sprendimo, kurio atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti; Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu paklausimo nagrinėjimo metu nebelieka nagrinėjimo dalyko, Konstitucinis Teismas šiuo pagrindu nutraukia pradėtą teiseną; pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalį, jeigu atsisakymo nagrinėti prašymą pagrindai buvo nustatyti pradėjus nagrinėti bylą Konstitucinio Teismo posėdyje, priimamas sprendimas nutraukti bylą.

17. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus šios konstitucinės justicijos bylos dalis dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kuriais jis, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Seimui, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo nutrauktina.

18. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalimi ir 80 straipsniu Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas bylos dalį dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Lietuvos Respublikos Seimo nario Lino Karaliaus veiksmai, kuriais jis, išgalvotais ir tikrovės neatitinkančiais faktais dangstydamas savo nedalyvavimą 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose

Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, tyčia melavo Lietuvos Respublikos Seimui, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo nutraukia.

VIII

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui Linui Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyta paklausime prašo *inter alia* pateikti išvadą, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui, prieštarauja Konstitucijai.

2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje nurodoma, kad Seimo narys L. Karalius prieš išvykdamas į užsienio kelionę paliko Seimo nario pažymėjimą frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose, nedėjo pastangų surasti paliktą Seimo nario pažymėjimą, dėl to susidarė sąlygos šiuo pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui. Seimo narys žinojo Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytus reikalavimus, sąmoningai juos netinkamai vykdė ir nors padarinių (kad už jį Seimo narys A. Sacharukas balsuotų Seimo salėje) nenorėjo, bet sąmoningai leido jiems atsirasti.

3. Seimo nario L. Karaliaus atstovo advokato S. Žentelio 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui teigiama, kad Seimo narys L. Karalius Seimo nario pažymėjimą frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose paliko netyčia. Šiuose jo veiksmuose negali būti nustatomas nusikalstamos veikos požymio – netiesioginės tyčios buvimas ar nebuvimas, kadangi Seimo nario pažymėjimo palikimas ir pastangų surasti paliktą pažymėjimą nedėjimas, neužtraukia baudžiamosios atsakomybės.

S. Žentelio 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose pažymima, kad byloje nėra duomenų, įrodančių, kad Seimo nario pažymėjimą frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose Seimo narys L. Karalius paliko tyčia. Darydama prielaidą, kad Seimo nario pažymėjimo palikimo sąmoningumą patvirtina aplinkybė, jog duodamas interviu žurnalui „Žmonės“ Seimo narys L. Karalius teigė: „Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai. Todėl prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai“, Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui visiškai neatsižvelgė į tai, kad nei žurnalo „Žmonės“ žurnalistė L. Radzevičienė, nei žurnalo „Žmonės“ vyr. redaktorė D. Lingienė (Žemaitytė) apklausos metu nepatvirtino, jog būtent šiuos teiginius Seimo narys L. Karalius pasakė duodamas interviu ir jie žurnale buvo išspausdinti pažodžiui. Aplinkybė, kad Seimo narys L. Karalius buvo supažindintas su interviu tekstu ir jo neginčijo, jokių būdų neįrodo, jog būtent šiuos teiginius jis pasakė duodamas interviu ir jie buvo išspausdinti žurnalo

numeryje pažodžiui, bei nepaneigia Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimų, jog žurnale „Žmonės“ išspausdinti teiginiai tėra žurnalistės L. Radzevičienės interpretacija.

Taip pat nurodoma, kad nėra jokio teisėto pagrindo teigti, jog Seimo nario L. Karaliaus veiksmų – Seimo nario pažymėjimo palikimo padariniai yra Seimo nario A. Sacharuko veiksmai – balsavimas jo vardu Seimo plenariniuose posėdžiuose, nes Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvados 3.4.2 punkte nustatyta, kad „surinkti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės neleidžia daryti išvados, kad Seimo nariai Linas Karalius ir Aleksandras Sacharukas turėjo išankstinį susitarimą dėl balsavimo, siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas“.

4. Seimo narys L. Karalius Konstitucinio Teismo posėdyje paaiškino, kad Seimo nario pažymėjimą tarp dokumentų paliko netyčia, dėl neapdairumo. Kaip vėliau sužinojo, tai įvyko frakcijos „Viena Lietuva“ patalpose. Jis nedėjo pastangų surasti Seimo nario pažymėjimą, nes dėl to, kad kaip tik tą dieną baigėsi Seimo rudens sesija ir kitą dieną jo nereikėjo, jis nepastebėjo, kad jo neturi. Apie tai, kad neturi Seimo nario pažymėjimo, sužinojo sausio 20 d., kai paskambino į Lietuvą, ir tik tuomet suprato jį palikęs.

Seimo narys L. Karalius paaiškino ir tai, kad žurnale „Žmonės“ parašyti žodžiai „Taip. Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai, todėl dar prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai. Esu Seimo naujokas ir nemaniau, kad padarau didelį nusikaltimą. Seime tokie balsavimai nuolat vyksta. Kai kuriose šalyse tai yra įteisintas reiškinys. Tarkim, Australijoje parlamento narys už save balsuoti gali raštiškai įgalioti kolegą“ nereiškia, jog Seimo nario pažymėjimą jis paliko sąmoningai tam, kad kažkas už jį balsuotų, nes savo Seimo nario pažymėjimą jis paliko netyčia, neatsargiai.

Taip pat Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad jis nebuvo supažindintas su teisės aktais, kaip reikia saugoti pažymėjimą.

5. Seimo nario L. Karaliaus atstovas S. Žentelis Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateiktus argumentus.

6. Byloje nustatyta:

6.1. Vyriausioji rinkimų komisija 2007 m. rugpjūčio 23 d. priėmė sprendimą Nr. 292 „Dėl naujo tipo Seimo nario pažymėjimų“, kuris įsigaliojo 2007 m. rugsėjo 15 d. Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama *inter alia* į tai, kad 2007 m. rugsėjo 10 d. prasidėjus Seimo rudens sesijai naujoje Seimo posėdžių salėje pradės veikti nauja balsavimo sistema, sprendimo 1 punktu nusprendė sutikti su Seimo kanceliarijos prašymu pagaminti naujo tipo Seimo nario pažymėjimus – elektronines balsavimo korteles, kurios naudojamos Seimo nariui identifikuoti bei balsuoti.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Z. Vaigauskas 2010 m. kovo 26 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad „Seimo nario pažymėjime yra sukurta balsavimo kortelės funkcija. <...> Seimo nario pažymėjimas turi įrangą (mikroschemą), suderintą su Seimo posėdžių salės apsaugos sistema <...> ir įrangą, suderintą su Seimo rūmų apsaugos sistema“ (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Z. Vaigausko 2010 m. kovo 26 d. raštas Nr. 2-141(1.5.), KTb, t. VIII, l. 66–67). Šiuos faktus Z. Vaigauskas patvirtino ir Konstitucinio Teismo posėdyje, kur jis buvo apklausiamas kaip specialistas, taip pat jis *inter alia* nurodė, kad jam nėra žinoma, ar yra teisės aktų, kuriais būtų nustatyta Seimo nario pažymėjimo saugojimo tvarka (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 123).

6.2. Seimo narys L. Karalius Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui teigė, kad rudens sesija baigėsi Kalėdų laikotarpiu, ir jis prisimena tą momentą, kai po Seimo plenarinio posėdžio užėjo į tuometinės Seimo frakcijos „Viena Lietuva“ patalpas ir, būdamas pakilios nuotaikos, gal jau šiek tiek atsipalaidavęs, sveikino kolegas ir sekretoriatą su artėjančiomis šventėmis. Tuo metu jis netyčia paliko savo Seimo nario pažymėjimą. Seimo nario L. Karaliaus teigimu, tai jis padarė tikrai nesąmoningai ir su Seimo nariu A. Sacharuku tikrai nesitarė dėl balsavimo. Seimo narys L. Karalius teigė tikrai nežinojęs ir negalėjęs žinoti, kad Seimo narys A. Sacharukas ketina už jį balsuoti Seimo plenariniame posėdyje (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 195, 199, 201).

6.3. Seimo narys A. Sacharukas 2010 m. kovo 26 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad Seimo nario L. Karaliaus elektroninę balsavimo kortelę jis rado tuometinėje „Viena Lietuva“ frakcijoje ant stalo tarp dokumentų (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, A. Sacharuko 2010 m. kovo 26 d. raštas Nr. V-2010-1806, KTb, t. VI, l. 6). Šiuos faktus jis patvirtino ir Konstitucinio Teismo posėdyje (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 75, 137).

6.4. Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamentas 2010 m. kovo 24 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad Seimo narys A. Sacharukas iš jam priklausančios balsavimo vietos balsavo už Seimo narį L. Karalių (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų ir telekomunikacijų departamento 2010 m. kovo 24 d. raštas Nr. V-2010-1723, KTb, t. X, l. 59–61):

– Seimo 2010 m. sausio 14 d. rytiniame ir vakariniame posėdžiuose dėl: Seimo nario pasiūlymo Biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (nauja redakcija) (Nr. XIP-1518(2)); pritarimo Bausmių vykdymo kodekso 32, 36, 51, 54, 60, 61, 66, 67, 70, 72, 76, 85, 96, 99,

100, 105, 112, 114, 118, 120, 121, 142, 143, 146, 154, 155, 165, 183 straipsnių ir Kodekso 1 priedo pakeitimo ir papildymo bei 149 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui (Nr. XIP-812(2) po svarstymo; Augalų sėklininkystės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) (Nr. XIP-1180(2) priėmimo; pagrindinio komiteto siūlymo grąžinti iniciatoriams tobulinti Veterinarijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570); pritarimo Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (nauja redakcija) (Nr. XIP-1570) po pateikimo; plenarinių posėdžių patikslintų darbotvarkių tvirtinimo;

– Seimo 2010 m. sausio 19 d. rytiniame ir vakariniame posėdžiuose dėl: posėdžio darbotvarkės tvirtinimo; Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atlikto parlamentinio tyrimo dėl galimo Jungtinių Amerikos Valstijų Centrinės žvalgybos valdybos sulaikytų asmenų pervežimo ir kalinimo Lietuvos Respublikos teritorijoje išvados“ projekto ir išvados (Nr. XIP-1604) priėmimo; Seimo nario pasiūlymo Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (nauja redakcija) (Nr. XIP-571(2)); pritarimo Visuomenės informavimo 2, 39 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui (Nr. XIP-1638) po pateikimo.

6.5. Seimo narys L. Karalius 2010 m. vasario mėn. davė interviu žurnalui „Žmonės“. Šiame interviu buvo išspausdinti tokie Seimo nario L. Karaliaus žodžiai: „Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai. Todėl prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai. Esu Seimo naujokas ir nemaniau, kad darau didelį nusikaltimą. Seime tokie balsavimai nuolatos vyksta. Kai kuriose šalyse tai yra įteisintas reiškinys“ (žurnalas „Žmonės“, 2010, Nr. 6, KTb, t. II, l. 164, 165). Žurnalo „Žmonės“ vyr. redaktorė D. Lingienė (Žemaitytė) 2010 m. balandžio 6 d. Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad žurnalo „Žmonės“ redakcija neturi galimybės pateikti Seimo nario L. Karaliaus interviu garso įrašo ar kitos medžiagos, kadangi garso įrašas nebuvo daromas, o darbinė medžiaga nėra išlikusi (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, D. Lingienės (Žemaitytės) 2010 m. balandžio 6 d. raštas, KTb, t. X, l. 238).

Atsakydama į Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui klausimą apie Seimo nario L. Karaliaus 2010 m. vasario mėn. duoto interviu žurnalui „Žmonės“ nurodytos citatos „svarbiausiais klausimais frakcijos balsuoja vieningai“ tikslumą, šio žurnalo žurnalistė L. Radzevičienė, ėmusi interviu, teigė: „Aš nemanau, kad aš iškraipiau tiesą“; „Iš tikrųjų dabar labai sunku prisiminti šiuos dalykus“. Šio žurnalo vyr. redaktorė D. Lingienė (Žemaitytė) teigė: „Tą tekstą skaitė L. Karalius, ir tikrai mintis yra tokia, kokią jis pasakė“; „Šita citata buvo absoliučiai suderinta su L. Karaliumi. Jeigu teismas paprašys mūsų įrodymų, iš tikrųjų mes juos turime – suderintą tekstą ir įrodymą, kad jis tikrai buvo skaitytas L. Karaliaus“ (Specialiosios tyrimo

komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 14 d. apklausos stenograma, KTb, t. VIII, l. 47, 51). D. Lingienė (Žemaitytė) pažymėjo: „Parašytas ir suredaguotas tekstas buvo nusiųstas L. Karaliui elektroniniu paštu. L. Karalius pataisė, kas jam kliuvo, kur jam atrodė klaidinga informacija, ir atsiuntė tekstą atgal, sakydamas, kad štai yra toks tekstas. <...> mes turime galutinai palaimintą, mūsų žargonu kalbant, L. Karaliaus tekstą. Yra palaimintas kiekvienas sakinytis, kuris yra parašytas šiame tekste“; Seimo narys L. Karalius susipažino su parengto interviu tekstu; jis nieko nesakė, tuos sakinius, tą citatą jis tikrai skaitė ir jeigu jam kažkas būtų kliuvę, jis būtų tą pasakęs ir jie būtų su juo derinę tuos žodžius (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 14 d. apklausos stenograma, KTb, t. VIII, l. 51).

D. Lingienė (Žemaitytė) rašte „Dėl informacijos pateikimo“ Konstituciniam Teismui (Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. rugpjūčio 24 d.) nurodė: „Interviu tekstas su Lino Karaliumi buvo suderintas elektroniniu paštu. Žurnalistės Laisvės Radzevičienės elektroninio pašto dėžutėje yra išlikęs laiškas su Lino Karaliaus pataisymais“ ir pridėjo elektroninio laiško iš L. Radzevičienei priklausančios pašto dėžutės kopiją. Seimo narys L. Karalius šiame elektroniniame laiške L. Radzevičienei parašė tokius žodžius: „Klausimų beveik nekeičiau, bet atsakymus pakoregavau. Tikiuosi taip ir paliksite.“ Prie šio elektroninio laiško pridėtame dokumente „karaliuskambodza.doc“ *inter alia* parašyta: „Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai. Todėl prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai. Esu Seimo naujokas ir nemaniau, kad darau didelį nusikaltimą. Seime tokie balsavimai nuolatos vyksta. Kai kuriose šalyse tai yra įteisintas reiškinys“ (D. Lingienės (Žemaitytės) raštas (Konstituciniame Teisme gautas 2010 m. rugpjūčio 24 d.), KTb, t. II, l. 144-148,153).

Šiame kontekste paminėtina, jog Seimo narys L. Karalius dėl interviu teksto suderinimo fakto pažymėjo, kad prieš tekstui atsirandant žurnale žurnalistas konspektuoja ir rašo jį taip, kaip suprato savo sukonspektuotus žodžius, vėliau tekstą taiso redaktoriai, ir „vis tiek finale gaunasi sugedęs telefonas“; viso straipsnio paimti ir perrašyti tikrai neįmanoma ir į tas smulkmenas jis nesigilino, nes nesitikėjo, kad bus apkalta; jeigu būtų žinojęs, tai tą tekstą būtų rašęs su advokatu (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 16 d. apklausos stenograma, KTb, t. VIII, l. 108). Konstitucinio Teismo posėdyje Seimo narys L. Karalius paaiškino kad, interviu žurnalui „Žmonės“ išspausdintas tekstas: „Svarbiais klausimais frakcija balsuoja vieningai. Todėl prieš išvykstant savo balsavimo teisę patikėjau jai. Esu Seimo naujokas ir nemaniau, kad darau didelį nusikaltimą. Seime tokie balsavimai nuolatos vyksta. Kai kuriose šalyse tai yra įteisintas reiškinys“ yra netikslus, nes jis buvo neteisingai suprstas (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolai, KTb, t. XII, l. 53, 54).

Paminėtina ir tai, kad D. Lingienė (Žemaitytė) ir L. Radzevičienė, Konstitucinio Teismo

posėdyje paklaustos apie minėtą citatą, paliudijo, jog tai yra tiksliai perteikta paties Seimo nario L. Karaliaus mintis, taip pat tai, kad visas tekstas su juo buvo derinamas; redaguojant tekstas buvo patrumpintas, tačiau dėl to negalėjo būti iškreiptos mintys ir faktai, Seimo nario L. Karaliaus pateikti apie tai, kaip jis leido laiką kelionėje, ir faktai, dėl kurių Seimo nariui L. Karaliui pradėta apkaltos procedūra (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 95–98).

7. Šioje Konstitucinio Teismo išvadoje konstatuota, kad Seimo narys A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausio 14 ir 19 d. plenariniuose posėdžiuose naudojosi Seimo nario L. Karaliaus pažymėjimu ir 8 kartus sąmoningai balsavo už; šiais veiksmais Seimo narys A. Sacharukas šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė priesaiką.

8. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad Specialiosios tyrimo komisijos dėl L. Karaliaus apkaltos išvados VIII skyriaus 3.1 punkte nustatyta: „Surinkti, iširti ir įvertinti įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės nepatvirtina Seimo narių grupės teikime nurodyto kaltinimo Seimo nariui Linui Karaliui dėl sąmoningo savo Seimo nario pažymėjimo palikimo kitam Seimo nariui Aleksandrui Sacharukui, sudarant jam galimybę pasinaudoti Lino Karaliaus balso teise, ir galimo šių Seimo narių išankstinio susitarimo siekiant pridengti Seimo nario Lino Karaliaus nedalyvavimą Seimo posėdžiuose ir tokiu būdu neteisėtai pasisavinti valstybės biudžeto lėšas pagrįstumo.“ Pažymėtina ir tai, kad Specialioji tyrimo komisija dėl L. Karaliaus apkaltos nenustatė, jog Seimo narys L. Karalius savo Seimo nario pažymėjimą paliko kitam asmeniui, kad jis šiuo Seimo nario pažymėjimu galėtų pasinaudoti.

Taigi įvertinus kartu su Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. XI-838 Konstituciniam Teismui pateiktą Specialiosios tyrimo komisijos dėl Seimo nario L. Karaliaus apkaltos medžiagą bei kitus rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui gautus dokumentus, konstatuotina, kad nei Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui surinko, nei pareiškėjas – Seimas pateikė objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, jog Seimo narys L. Karalius, savo Seimo nario pažymėjimą paliko sąmoningai ir dėl to susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui. Tokie duomenys nebuvo nustatyti ir Konstitucinio Teismo posėdyje.

Nenustačius šių aplinkybių, nėra galimybės padaryti išvadą, ar buvo atlikti Seimo nario L. Karaliaus veiksmai, kurių atitiktį Konstitucijai prašoma tirti – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui.

9. Taigi konstatuotina, kad nagrinėjamoje konstitucinės justicijos byloje nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, jog Seimo narys L. Karalius atliko veiksmus, kurių atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti.

10. Minėta, kad pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 1 dalies 4 punktą Konstitucinis Teismas atsisako nagrinėti paklausimą dėl išvados teikimo, jeigu nėra veiksmo ar

sprendimo, kurio atitiktį Konstitucijai reikėtų tikrinti; Konstitucinio Teismo įstatymo 80 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu paklausimo nagrinėjimo metu nebelieka nagrinėjimo dalyko, Konstitucinis Teismas šiuo pagrindu nutraukia pradėtą teiseną; pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalį, jeigu atsisakymo nagrinėti prašymą pagrindai buvo nustatyti pradėjus nagrinėti bylą Konstitucinio Teismo posėdyje, priimamas sprendimas nutraukti bylą.

Vadovaujantis Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalimi ir 80 straipsniu bylos dalis dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmai – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui, prieštarauja Konstitucijai, pateikimo nutrauktina.

11. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 3 dalimi ir 80 straipsniu Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas bylos dalį dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Lietuvos Respublikos Seimo nario Lino Karaliaus veiksmai – Seimo nario pažymėjimo palikimas ir nedėjimas pastangų jį surasti, dėl kurių susidarė sąlygos šiuo Seimo nario pažymėjimu pasinaudoti kitam asmeniui, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo nutraukia.

IX

Dėl Seimo 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 „Dėl apkaltos Seimo nariui Linui Karaliui pradžios ir kreipimosi į Konstitucinį Teismą“ išdėstyto paklausimo dėl išvados, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmas – jam išduoto diplomatinio paso naudojimas asmeninės užsienio kelionės metu prieštarauja Konstitucijai, pateikimo.

1. Seimas 2010 m. gegužės 25 d. nutarime Nr. XI-838 išdėstyta paklausime prašo *inter alia* pateikti išvadą, ar Seimo nario L. Karaliaus veiksmas – jam išduoto diplomatinio paso naudojimas asmeninės užsienio kelionės metu prieštarauja Konstitucijai.

2. Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje *inter alia* nurodoma, kad Seimo narys L. Karalius asmeninės užsienio kelionės metu naudojo jam išduotą diplomatinį pasą. Nurodoma ir tai, kad ši komisija Seimo nario L. Karaliaus veiksmuose minėtos kelionės metu naudojantis diplomatinio pasu, nenustatė jokių nusikaltimo, t. y. piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, požymių, taip pat nenustatė interesų konflikto, kaip jis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme. Ši komisija nenustatė ir to, kad Seimo narys L. Karalius, minėtos kelionės metu naudodamasis diplomatinio pasu, būtų gavęs konkrečios ir apčiuopiamos asmeninės naudos.

Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje nurodoma: pagal Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymą diplomatinio paso išdavimas siejamas

ne su konkrečių pareigų ėjimu ar pavedimų vykdymu, o su Seimo nario statuso turėjimu; Seimo nario pareigos nepertraukiamos, todėl jis savo asmeninės kelionės metu su savimi turi turėti ne tik Lietuvos Respublikos piliečio pasą, bet ir Seimo nario pažymėjimą, diplomatinį pasą. Nepaisant to, išvadoje pažymima, kad Seimo narys asmeninės kelionės metu privalo naudoti Lietuvos Respublikos piliečio pasą. Pasak šios komisijos, naudojimasis diplomatinio pasu asmeniniais tikslais, nors ir nesuteikia jokių privilegijų, kompromituoja diplomatinę tarnybą ir valdžios institucijas, kartu diskredituoja valstybės valdžią.

3. Seimo nario L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. rašytiniuose paaiškinimuose Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. kovo 26 d. raštas, KTb, t. VII, l. 174–179) pažymima, kad jam diplomatinis pasas išduotas teisėtai, kaip Seimo nariui, t. y. asmeniui, turinčiam tam tikrą statusą. Jo nuomone, diplomatinis pasas nėra privilegija ir juo gali būti naudojamosi visų kelionių, ne tik oficialių komandiruočių, metu, kadangi Seimo nariai savo funkcijas vykdo per visą Seimo nario kadenciją.

Pasak Seimo nario L. Karaliaus, jis, asmeninės kelionės po Azijos valstybes metu naudodamasis diplomatinio pasu, nesiekė išskirtinio statuso ir jam dėl to nebuvo suteikta jokių privilegijų.

4. Seimo nario L. Karaliaus atstovo advokato S. Žentelio 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui teigiama, kad Seimo narys L. Karalius, asmeninės kelionės metu naudodamas diplomatinį pasą, Seimo nario priesaikos nesulaužė ir nepadarė šiurkštaus Konstitucijos pažeidimo, nes, kaip nustatyta Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvadoje, asmeninės kelionės metu naudodamasis diplomatinio pasu jis nepažeidė jokių teisės aktų. Teisėti, įstatymo neuždrausti Seimo nario veiksmai negalėjo sukelti kokių nors neigiamų padarinių, kadangi tokiu atveju tie veiksmai jau negalėtų būti pripažįstami teisėtais. Prašymas ištirti, ar Seimo nario L. Karaliaus teisėtais, niekur neuždraustais veiksmais buvo šiurkščiai pažeista Konstitucija, vertintinas kritiškai.

Pasak S. Žentelio, Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui išvada, kad Seimo narys L. Karalius savo veiksmais – diplomatinio pasu naudojimu asmeninės kelionės metu diskreditavo valstybės valdžią ir sukompromitavo diplomatinę tarnybą bei valdžios institucijas, grindžiama prielaidomis, o ne nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, kurios patvirtintų, jog šio Seimo nario veiksmai iš tikrųjų sukėlė neigiamus padarinius šalies ir jos valdžios institucijų prestižui ir reputacijai.

5. Seimo narys L. Karalius Konstitucinio Teismo posėdyje paaiškino, kad diplomatinį pasą kelionėje naudojo, nes žinojo, jog Seimo nario darbas yra nepertraukiamas ir diplomatinio pasu gali prireikti, jeigu tektų skubiai grįžti į Lietuvą. Paklaustas apie profesiją, savo diplomatinį pasą jis

pateikdavo užsienio migracijos tarnyboms kaip įrodymą, kad yra Seimo narys.

Seimo narys L. Karalius paaiškino, kad kelionės po Azijos valstybes metu diplomatinį pasą naudojo tikrai oro uoste ir tuo metu tikrai nesiėlgė netinkamai.

6. Seimo nario L. Karaliaus atstovas S. Žentelis Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo savo 2010 m. liepos 30 d. rašytiniuose paaiškinimuose Konstituciniam Teismui pateiktus argumentus.

7. Byloje nustatyta:

7.1. Seimo narys L. Karalius, kaip minėta, į Seimą išrinktas per 2008 m. spalio 12 d. Seimo rinkimus, o 2008 m. lapkričio 17 d. Seimo posėdyje prisiekė būti ištikimas Lietuvos Respublikai.

7.2. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija 2008 m. gruodžio 2 d. Seimo nariui L. Karaliui išdavė Lietuvos Respublikos diplomatinį pasą (paso Nr. 00001792), kuris galioja iki 2013 m. gruodžio 1 d. Jame nustatyta, kad „šio paso savininkas yra Lietuvos Respublikos Seimo narys“ (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, Lietuvos Respublikos diplomatinis pasas Nr. 00001792, išduotas Seimo nariui L. Karaliui, KTb, t. VII, l. 180–187).

7.3. Kaip minėta, Seimo narys L. Karalius nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d. keliavo asmeniniais tikslais po Azijos valstybes, t. y. Tailando Karalystę, Kambodžos Karalystę, Vietnamo Socialistinę Respubliką, Singapūro Respubliką. Jo diplomatiname pase yra vizos (*inter alia* 2009 m. gruodžio 21 d. išduota Tailando Karalystės viza, 2010 m. sausio 13 d. išduota Kambodžos Karalystės viza, 2010 m. sausio 18 d. išduota Vietnamo Socialistinės Respublikos viza), taip pat sienų kirtimo spaudai (2009 m. gruodžio 30 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 12 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 13 d. – Singapūro Respublikos ir Kambodžos Karalystės, 2010 m. sausio 21 d. – Kambodžos Karalystės ir Vietnamo Socialistinės Respublikos, 2010 m. vasario 2 d. – Vietnamo Socialistinės Respublikos ir Tailando Karalystės, 2010 m. vasario 4 d. – Tailando Karalystės).

Seimo narys L. Karalius Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui *inter alia* paaiškino, kad kelionės po Azijos valstybes metu naudojo diplomatinį pasą, nors turėjo pasiėmęs abu pasus; jam kertant sieną migracijos tarnyboms paklausus apie jo veiklą savo šalyje turėdavo pasakyti, kad yra Seimo narys, ir jei pateikdavo abu pasus, jie paėmė diplomatinį ir ten įdėdavo įvykimo vizą (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 2 d. apklausos stenograma, KTb, t. VII, l. 204). Tai, kad užsienio imigracijos tarnybų darbuotojų paklaustas apie profesiją savo diplomatinį pasą jis pateikdavo kaip įrodymą, kad yra Seimo narys, L. Karalius, kaip minėta, paaiškino ir Konstitucinio Teismo posėdyje (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 46, 47).

7.4. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis 2010 m. balandžio

6 d. Specialiajai tyrimų komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui nurodė, kad Diplomatinės tarnybos įstatymas nenustato naudojimosi diplomatinio pasu taisyklių ir panaudojimo galimybių, o teisė turėti diplomatinį pasą siejama ne vien su tarnybinių pareigų vykdymu, bet ir su tam tikru asmenų statusu (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, užsienio reikalų ministro A. Ažubalio 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. (22.3.11.1)-3-1938, KTb, t. VIII, l. 88–89). Tai, kad nei Diplomatinės tarnybos įstatyme, nei kituose teisės aktuose nėra nustatytos naudojimosi diplomatinio pasu taisyklės ir jo panaudojimo galimybės, o teisė turėti diplomatinį pasą siejama ne vien su tarnybinių pareigų vykdymu, bet ir su tam tikru asmenų statusu, Konstitucinio Teismo posėdyje nurodė ir Užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento direktorius V. Pinkus, kuris buvo apklausiamas kaip specialistas (Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas, KTb, t. XII, l. 123–125).

A. Ažubalis 2010 m. balandžio 6 d. Specialiąją tyrimų komisiją dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui informavo, kad Užsienio reikalų ministerija negalėjo tarpininkauti ir netarpininkavo Seimo nariui L. Karaliui gaunant Kambodžos Karalystės, Vietnamo Socialistinės Respublikos, Tailando Karalystės vizas, ir pažymėjo, kad, nesant bendros praktikos dėl lengvatų taikymo išduodant vizas diplomatinėms pasų turėtojams, daugeliu atvejų didžiausią įtaką priimant sprendimus dėl atleidimo nuo konsulinio mokesčio ir paprastesnės vizų išdavimo tvarkos taikymo turi kelionės tikslas, o ne diplomatinio pasų turėjimas *per se* (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, užsienio reikalų ministro A. Ažubalio 2010 m. balandžio 6 d. raštas Nr. (22.3.11.1)-3-1939, KTb, t. VIII, l. 90–91).

7.5. Specialiajai tyrimų komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui liudijęs Užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento direktoriaus pavaduotojas Tauras Pajaujis nurodė, kad diplomatinis pasas nesuteikia jokių privilegijų dėl bilietų keitimo ir kelionių; be akreditacijos, išduotos konkrečioje valstybėje, diplomatinio pasų turėtojui kertant valstybės sieną, atliekant muitinės patikrinimą ar pasienio kontrolę privilegijos nesuteikiamos; nėra teisinio reguliavimo, kuriuo būtų draudžiama diplomatinį pasą naudoti kaip asmens dokumentą asmeninėje kelionėje; Užsienio reikalų ministerija nėra įpareigota kontroliuoti, kaip yra naudojamas diplomatiniais pasais, tuo klausimu nėra jokių rašytinių rekomendacijų; nėra apibendrintos diplomatinės praktikos, koks yra „aprangos kodas, naudojamas su diplomatinio pasu“ (Specialiosios tyrimo komisijos dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui medžiaga, L. Karaliaus 2010 m. balandžio 16 d. apklausos stenograma, KTb, t. VIII, l. 95–98).

8. Remiantis tuo, kas byloje nustatyta, konstatuotina, kad Seimo nario L. Karaliaus pateiktame diplomatiniam pase esančios vizos (*inter alia* 2009 m. gruodžio 21 d. išduota Tailando Karalystės viza, 2010 m. sausio 13 d. išduota Kambodžos Karalystės viza, 2010 m. sausio 18 d. išduota Vietnamo Socialistinės Respublikos viza), taip pat sienų kirtimo spaudai (2009 m. gruodžio

30 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 12 d. – Tailando Karalystės, 2010 m. sausio 13 d. – Singapūro Respublikos ir Kambodžos Karalystės, 2010 m. sausio 21 d. – Kambodžos Karalystės ir Vietnamo Socialistinės Respublikos, 2010 m. vasario 2 d. – Vietnamo Socialistinės Respublikos ir Tailando Karalystės, 2010 m. vasario 4 d. – Tailando Karalystės), Seimo nario L. Karaliaus paaiškinimai Specialiajai tyrimo komisijai dėl apkaltos Seimo nariui L. Karaliui ir Konstituciniam Teismui patvirtina, kad Seimo narys L. Karalius, nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d. keliaudamas asmeniniais tikslais po Azijos valstybes, naudojo jam, kaip Seimo nariui, Užsienio reikalų ministerijos 2008 m. gruodžio 2 d. išduotą Lietuvos Respublikos diplomatinį pasą, galiojantį iki 2013 m. gruodžio 1 d.

9. Diplomatinio paso paskirtis, išdavimas, naudojimosi juo ir jo grąžinimo tvarka nustatyta Seimo 1998 m. gruodžio 29 d. priimtame Diplomatinės tarnybos įstatyme. Pagal šio įstatymo IX skyrių „Diplomatinis pasas“:

– Lietuvos Respublikos diplomatinis pasas – Užsienio reikalų ministerijos išduotas asmens dokumentas, patvirtinantis, kad jį gavęs asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis ir kad šis asmuo yra diplomatas arba turi teisę naudotis diplomatinio pasu pagal šio įstatymo 47 straipsnio nuostatas (46 straipsnis);

– Užsienio reikalų ministerija diplomatinis pasus išduoda *inter alia* Seimo nariams (47 straipsnio 1 dalies 2 punktas);

– asmenys, baigę eiti 47 straipsnyje nurodytas pareigas, išskyrus tuos, kuriems diplomatiniai pasai paliekami, diplomatinis pasus per 7 dienas privalo grąžinti Užsienio reikalų ministerijai (50 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

10. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste konstatuotina, kad nei Diplomatinės tarnybos įstatyme (1998 m. gruodžio 29 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir (arba) papildymais), nei kituose teisės aktuose nėra teisinio reguliavimo, kuriuo būtų draudžiama asmeniui, *inter alia* Seimo nariui, kuriam išduotas diplomatinis pasas, šį diplomatinį pasą naudoti kaip asmens dokumentą asmeninėje užsienio kelionėje.

11. Šioje Konstitucinio Teismo išvadoje konstatuota, kad Seimo narys L. Karalius yra teisėtai išrinktas Seimo narys, kuris prisiekė būti ištikimas Lietuvai ir įgijo visas Tautos atstovo teises. Nuo 2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d. keliaudamas asmeniniais tikslais po Azijos valstybes jis naudojo jam, kaip Seimo nariui, Užsienio reikalų ministerijos 2008 m. gruodžio 2 d. išduotą Lietuvos Respublikos diplomatinį pasą, galiojantį iki 2013 m. gruodžio 1 d.

12. Minėta, kad Seimo nariui nėra draudžiama diplomatinį pasą naudoti kaip asmens dokumentą asmeninėje kelionėje. Taigi vien tai, kad Seimo narys L. Karalius jam išduotą diplomatinį pasą naudojo kaip asmens dokumentą asmeninėje kelionėje po Azijos valstybes (nuo

2009 m. gruodžio 29 d. iki 2010 m. vasario 4 d.), nėra pagrindas pripažinti, kad Seimo narys L. Karalius pažeidė Konstituciją.

13. Atsižvelgiant į tai konstatuotina, kad Seimo nario L. Karaliaus veiksmas – jam išduoto diplomatinio paso naudojimas asmeninės užsienio kelionės metu neprieštaruoja Konstitucijai.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 73 ir 83 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

teikia išvadą:

1. Lietuvos Respublikos Seimo nario Aleksandro Sacharuko veiksmai – naudojimasis Lietuvos Respublikos Seimo nario L. Karaliaus Seimo nario pažymėjimu Lietuvos Respublikos Seimo plenariniuose posėdžiuose ir sąmoningas balsavimas už jį 8 kartus prieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Šiais veiksmais Lietuvos Respublikos Seimo narys Aleksandras Sacharukas šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją ir sulaužė priesaiką.

2. Lietuvos Respublikos Seimo nario Lino Karaliaus veiksmai – išvykimas į užsienio kelionę ir dėl to nedalyvavimas be pateisinamos priežasties 2010 m. sausio 13, 14, 19, 20, 21 d. vykusiuose Lietuvos Respublikos Seimo plenariniuose posėdžiuose, 2010 m. sausio 15, 20 d. vykusiuose Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose prieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Šiais veiksmais Lietuvos Respublikos Seimo narys Linas Karalius sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją.

3. Lietuvos Respublikos Seimo nario Lino Karaliaus veiksmas – jam išduoto Lietuvos Respublikos diplomatinio paso naudojimas asmeninės užsienio kelionės metu neprieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Ši Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išvada yra galutinė ir neskundžiama.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Armanas Abramavičius

Toma Birmontienė

Pranas Kuconis

Kęstutis Lapinskas

Zenonas Namavičius

Ramutė Ruškytė

Egidijus Šileikis

Algirdas Taminskas

Romualdas Kęstutis Urbaitis